P.Z.E. br. 343

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/26-01/90
URBROJ: 65-26-10

Zagreb, 25. studenoga 2026.

ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA HRVATSKOGA SABORA

PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA RADNIH TIJELA

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona,*** koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 25. studenoga 2026. godine.

Ovim zakonskim prijedlogom usklađuje se zakonodavstvo Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije, te se u prilogu dostavlja i Izjava o njegovoj usklađenosti s pravnom stečevinom Europske unije.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa, uprave i digitalne transformacije Damira Habijana i državne tajnike Ivana Crnčeca, Vedranu Šimundžu Nikolić, Sanjina Rukavinu i Fadilu Bahović.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/26-01/61
URBROJ: 50301-04/32-26-19

Zagreb, 25. studenoga 2026.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. u vezi s člankom 190. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske podnosi Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona.

Ovim zakonskim prijedlogom usklađuje se zakonodavstvo Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije, te se u prilogu dostavlja i Izjava o njegovoj usklađenosti s pravnom stečevinom Europske unije.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa, uprave i digitalne transformacije Damira Habijana i državne tajnike Ivana Crnčeca, Vedranu Šimundžu Nikolić, Sanjina Rukavinu i Fadilu Bahović.

REPUBLIKA HRVATSKA 2 VLADA REPUBLIKE HRVATSKE ZAGREB

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA

Zagreb, studeni 2026.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA

Članak 1.

U Kaznenom zakonu („Narodne novine“, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. – ispravak, 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22., 114/23., 36/24. i 136/25.), u članku 24. stavku 4. briše se veznik: „i“ i stavlja se zarez, a iza riječi: „Internetu“ dodaju se riječi: „i zabrane držanja i nabavljanja životinja“.

Članak 2.

U članku 40. stavku 1. riječi: „zatvor i dugotrajni zatvor“ zamjenjuju se riječima: „zatvor, dugotrajni zatvor i doživotni zatvor“.

U stavku 3. riječi: „Zatvor i dugotrajni zatvor“ zamjenjuju se riječima: „Zatvor, dugotrajni zatvor i doživotni zatvor“.

Članak 3.

U članku 46. stavak 2. briše se.

U dosadašnjem stavku 3. koji postaje stavak 2. iza riječi: „godine“ točka se zamjenjuje zarezom i dodaju se riječi: „osim kod primjene odredaba o stjecaju, kada se može izreći i na pune godine i mjesece“.

Dosadašnji stavci 4. i 5. postaju stavci 3. i 4.

Članak 4.

Iza članka 46. dodaju se naslov iznad članka i članak 46.a koji glase:

„Kazna doživotnog zatvora

Članak 46.a

(1) Kazna doživotnog zatvora može se izreći za kazneno djelo za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora, kao i za kaznena djela počinjena u stjecaju pod uvjetima propisanim ovim Zakonom.

(2) Kazna doživotnog zatvora ne može se izreći počinitelju koji je kazneno djelo počinio u vrijeme kada nije navršio 18 godina.

(3) Odredbe o kazni zatvora primjenjuju se i na kaznu doživotnog zatvora, ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.“.

Članak 5.

U članku 51. stavak 3. mijenja se i glasi:

„(3) Ako su za dva ili više kaznenih djela utvrđene pojedinačne kazne dugotrajnog zatvora, sud može izreći jedinstvenu kaznu doživotnog zatvora.“.

Iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

„(4) Ako je za jedno od dva ili više kaznenih djela počinjenih u stjecaju utvrđena kazna doživotnog zatvora, sud će izreći jedinstvenu kaznu doživotnog zatvora.“.

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 5.

U dosadašnjem stavku 5. koji postaje stavak 6. broj: „4.“ zamjenjuju se brojem: „5.“.

Članak 6.

U članku 53. stavku 1. iza riječi: „dugotrajnog zatvora“ dodaju se zarez i riječi: „kazne doživotnog zatvora“, a iza riječi: „maloljetničkog zatvora“ dodaju se riječi: „te za vrijeme prekida izvršavanja tih kazni ili bijega zatvorenika s izdržavanja kazne“.

U stavku 3. iza riječi: „dugotrajnog zatvora“ dodaje se zarez i riječi: „kazne doživotnog zatvora“.

Članak 7.

U članku 54. iza riječi: „dugotrajnog zatvora“ dodaje se zarez i riječi: „kazne doživotnog zatvora“.

Članak 8.

U članku 59. stavku 1. dodaje se druga rečenica koja glasi:

„Osuđenik na doživotni zatvor može biti otpušten s izdržavanja te kazne nakon što je izdržao 25 godina kazne zatvora.“.

Članak 9.

U članku 60. iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

„(4) Kod osuđenika na kaznu doživotnog zatvora obveze i zaštitni nadzor ne mogu trajati dulje od 20 godina, osim ako sud utvrdi da bez daljnjeg provođenja obveza ili zaštitnog nadzora postoji opasnost da će počiniti kazneno djelo iz stavka 3. ovoga članka, kada se obveze ili zaštitni nadzor iz stavka 2. ovoga članka mogu produljiti doživotno.“.

Članak 10.

U članku 65. iza riječi: „internetu“ zarez i riječi: „zaštitni nadzor po punom izvršenju kazne zatvora“ brišu se.

Članak 11.

Naslov iznad članka 76. i članak 76. brišu se.

Članak 12.

U članku 76.a stavku 1. riječ: „može“ zamjenjuje se riječju: „će“.

Članak 13.

Naziv Glave VI. mijenja se i glasi: „ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI, ODUZIMANJE PREDMETA, POSEBNA MJERA NADZORA PO PUNOM IZVRŠENJU KAZNE ZATVORA I JAVNO OBJAVLJIVANJE PRESUDE“.

Članak 14.

Iza članka 79. dodaju se naslov iznad članka i članak 79.a koji glase:

„Posebna mjera nadzora po punom izvršenju kazne zatvora

Članak 79.a

(1)Posebnu mjeru nadzora po punom izvršenju kazne zatvora sud će rješenjem odrediti osuđeniku, ako mu je izrečena kazna zatvora u trajanju od pet ili više godina za kazneno djelo počinjeno s namjerom ili u trajanju od dvije ili više godina za kazneno djelo s obilježjem nasilja počinjeno s namjerom ili kazna zatvora za drugo kazneno djelo iz Glave XVI., XVII. ili XVIII. ovoga Zakona, pod uvjetom da kazna bude u potpunosti izdržana jer osuđeniku nije odobren uvjetni otpust, ako postoji vjerojatnost da će osuđenik ponovno počiniti neko od kaznenih djela navedenih u ovom stavku.

(2) Sud će rješenjem iz stavka 1. ovoga članka odrediti provođenje posebne mjere uz odgovarajuću primjenu posebnih obveza iz članka 62. ovoga Zakona i zaštitnog nadzora iz članka 64. ovoga Zakona.

(3) Vrijeme provjeravanja traje od jedne do pet godina, osim ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno na štetu djeteta, kada vrijeme provjeravanja traje od jedne do deset godina. Sud može vrijeme provjeravanja prije njegova isteka produljiti za još tri godine, ako bi bez provođenja nadzora postojala vjerojatnost od ponovnog počinjenja nekog od kaznenih djela navedenih u stavku 1. ovoga članka.

(4) Sud će nakon proteka prve godine od početka provjeravanja i potom najmanje jednom godišnje preispitati potrebu daljnjeg provođenja posebne mjere iz stavka 1. ovoga članka i o tome donijeti rješenje. Na prijedlog osobe kojoj je određena posebna mjera iz stavka 1. ovoga članka, ovo preispitivanje može se učiniti i prije, ali ne prije proteka šest mjeseci od zadnjeg preispitivanja.

(5) Sud može obustaviti provedbu posebne mjere iz stavka 1. ovoga članka, ako postoji vjerojatnost da i bez njenog daljnjeg provođenja osoba neće ponovno počiniti kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka.

(6) Postupak određivanja posebne mjere iz stavka 1. ovoga članka, uređuje se zakonom kojim se uređuje izvršavanje kazne zatvora, a postupak provjeravanja zakonom kojim se uređuju probacijski poslovi.“.

Članak 15.

U članku 81. stavku 1. podstavku 1. riječi: „kazna dugotrajnog zatvora i“ brišu se.

Stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Kazneni progon ne zastarijeva za kazneno djelo genocida (članak 88.), zločin agresije (članak 89.), zločina protiv čovječnosti (članak 90.), ratnog zločina (članak 91.) terorizma (članak 97. stavak 3. i 4.), trgovanja ljudima (članak 106. stavak 5.), teškog ubojstva (članak 111.), teškog ubojstva ženske osobe (članak 111.a), teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (članak 166.), osobito teška kaznena djela protiv okoliša (članak 214.a), teška kaznena djela protiv opće sigurnosti (članak 222. stavak 3.), napada na zrakoplov, brod ili nepokretnu platformu (članak 223. stavak 6.), počinjenja kaznenog djela u sastavu zločinačkog udruženja (članak 329. stavak 1. točka 6.), kažnjavanja za najteže oblike kaznenih djela protiv Republike Hrvatske (članak 351.), ubojstva osobe pod međunarodnom zaštitom (članak 352.), te drugih djela koja ne zastarijevaju prema Ustavu Republike Hrvatske ili međunarodnom pravu.“.

Članak 16.

U članku 83. stavku 1. podstavak 1. briše se.

Dosadašnji podstavci 2. – 6. postaju podstavci 1. – 5.

Stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Ne zastarijeva izvršenje kazni izrečenih za kazneno djelo genocida (članak 88.), zločin agresije (članak 89.), zločina protiv čovječnosti (članak 90.), ratnog zločina (članak 91.) terorizma (članak 97. stavak 3. i 4.), trgovanja ljudima (članak 106. stavak 5.), teškog ubojstva (članak 111.), teškog ubojstva ženske osobe (članak 111.a), teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (članak 166.), osobito teška kaznena djela protiv okoliša (članak 214. a), teška kaznena djela protiv opće sigurnosti (članak 222. stavak 3.), napada na zrakoplov, brod ili nepokretnu platformu (članak 223. stavak 6.), počinjenja kaznenog djela u sastavu zločinačkog udruženja (članak 329. stavak 1. točka 6.), kažnjavanja za najteže oblike kaznenih djela protiv Republike Hrvatske (članak 351.), ubojstva osobe pod međunarodnom zaštitom (članak 352.), te drugih djela koja ne zastarijevaju prema Ustavu Republike Hrvatske ili međunarodnom pravu.“.

Članak 17.

U članku 87. iza stavka 33. dodaje se stavak 34. koji glasi:

„(34) Ekosustav je dinamična cjelina zajednica biljaka, životinja, gljiva, algi i mikroorganizama i njihova neživog okoliša koji međusobno djeluju kao funkcionalna jedinica te uključuje stanišne tipove, staništa vrsta i populacije vrsta kako su oni određeni posebnim propisima.“.

Članak 18.

U članku 97. stavku 3. iza riječi: „najmanje pet godina“ dodaju se riječi: „ili kaznom dugotrajnog zatvora“.

Članak 19.

Članak 193. mijenja se i glasi:

„(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno ispusti, na drugi način unese ili odašilje količinu materijala, tvari, energije ili ionizirajućeg zračenja u zrak, tlo, podzemlje, vodu ili more kojom se može trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti njihova kakvoća ili se mogu u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili se može ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko ispusti, na drugi način unese ili odašilje količinu materijala, tvari, energije ili ionizirajućeg zračenja u zrak, tlo, podzemlje, vodu ili more i time ugrozi život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine, a za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka kaznom zatvora do tri godine.“.

Članak 20.

Iza članka 193. dodaju se naslovi iznad članaka i članci 193.a, 193.b, 193.c i 193.d koji glase:

„Onečišćenje okoliša proizvodima

Članak 193.a

(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno stavi na tržište proizvod čija uporaba u većem opsegu dovodi do ispuštanja, odašiljanja ili na drugi način unošenja količine materijala, tvari, energije ili ionizirajućeg zračenja u zrak, tlo, podzemlje, vodu ili more, kojim se može u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora ili se može u znatnoj mjeri ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili se može ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

Onečišćenje okoliša tvarima

Članak 193.b

(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno proizvede, stavi na tržište, stavi na raspolaganje na tržištu, uveze, izveze ili uporabi tvari, pojedinačno, u smjesama ili proizvodima, uključujući njihovo ugrađivanje u proizvode, kojim postupanjem se može u znatnoj mjeri ugroziti kakvoća zraka, tla, podzemlja, vode ili mora ili se mogu u znatnoj mjeri

ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili se može ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

Onečišćenje okoliša živom

Članak 193.c

(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno proizvede, uporabi, skladišti, uveze ili izveze živu, živine spojeve, smjese žive ili proizvode kojima je dodana živa, što može u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora ili se mogu u znatnoj mjeri ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili se može ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

Onečišćenje okoliša projektima

Članak 193.d

(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno provodi projekt, uključujući i one za koje je bila potrebna procjena utjecaja na okoliš ili ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu, a što može u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora ili stanje vode ili mora ili se mogu u znatnoj mjeri ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili se može ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) U smislu ovoga članka, projekt znači izvođenje građevinskih radova ili instalacija ili sustava, kao i ostale zahvate u prirodnom okolišu, uključujući vađenje mineralnih sirovina.“.

Članak 21.

Članak 194. mijenja se i glasi:

„(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno ispusti onečišćujuće tvari s pomorskog objekta u more ili plovnog objekta u druge vode, a što može uzrokovati pogoršanje kakvoće mora ili druge vode ili štetu za morski ili drugi vodeni okoliš, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročeno pogoršanje kakvoće mora ili druge vode ili šteta za morski ili drugi vodeni okoliš, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Kaznom iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno ispušta manje količine onečišćujućih tvari s pomorskog objekta u more ili s plovnog objekta u druge vode, što u svojoj ukupnosti ima za rezultat pogoršanje kakvoće mora ili druge vode ili štetu za morski ili drugi vodeni okoliš.

(4) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine, a za kazneno djelo iz stavka 2. i 3. ovoga članka kaznom zatvora do tri godine.“.

Članak 22.

Iza članka 194. dodaju se naslov iznad članka i članak 194.a koji glase:

,,Nedopušteno recikliranje brodova

Članak 194.a

Brodovlasnik koji protivno propisima ili na drugi način nedopušteno ne osigura recikliranje broda u postrojenju za recikliranje brodova koje je uvršteno na Europski popis ili ne osigura recikliranje broda koji se smatra opasnim otpadom, koji se nalazi u području pod nadležnošću države članice Europske unije i koji se izvozi s područja Europske unije u postrojenju za recikliranje brodova uvrštenom na Europski popis koje se nalazi u zemlji navedenoj u Prilogu VII. Baselske konvencije o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovu odlaganju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.“.

Članak 23.

Naslov iznad članka 195. i članak 195. mijenjaju se i glase:

,,Protupravno korištenje tvari koje oštećuju ozonski sloj

Članak 195.

(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno proizvodi, uvozi, izvozi, stavlja na tržište, ispušta ili koristi tvari ili njihove izomere koje oštećuju ozonski sloj, pojedinačne ili u smjesi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno proizvodi, uvozi, izvozi, stavlja na tržište ili koristi proizvode i opremu te njihove dijelove koji sadrže tvari koje oštećuju ozonski sloj ili čije djelovanje ovisi o tim tvarima.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“.

Članak 24.

Iza članka 195. dodaju se naslov iznad članka i članak 195.a koji glase:

,,Protupravno korištenje fluoriranih stakleničkih plinova
Članak 195.a

(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno proizvodi, uvozi, izvozi, stavlja na tržište, ispušta ili koristi fluorirane stakleničke plinove, pojedinačne ili u smjesi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno proizvodi, uvozi, izvozi, stavlja na tržište ili koristi proizvode i opremu te njihove dijelove koji sadrže fluorirane stakleničke plinove ili čije djelovanje ovisi o tim plinovima, ili stavlja u pogon takve proizvode i opremu.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“.

Članak 25.

Članak 196. mijenja se i glasi:

„(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno u jednoj ili više naizgled povezanih pošiljaka izvrši nedozvoljeni promet otpadom u količini koja je veća od neznatne, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno odbacuje, odlaže, sakuplja, skladišti, obrađuje, uvozi, izvozi ili prevozi otpad koji se ne smatra opasnim ili posreduje u tome ili s njim uopće gospodari ili postupa ili vrši nadzor nad takvim postupcima ili nadzor lokacije zbrinjavanja tog otpada, na način koji može trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, ili u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili ugroziti život ili zdravlje ljudi.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno odbacuje, odlaže, sakuplja, skladišti, obrađuje, uvozi, izvozi ili prevozi opasni otpad u količini većoj od neznatne ili posreduje u tome ili s njim uopće gospodari ili postupa ili vrši nadzor nad takvim postupcima ili nadzor lokacije zbrinjavanja tog otpada.

(4) Tko kazneno djelo iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“.

Članak 26.

Članak 197. mijenja se i glasi:

„(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno rukuje ili zatvara postrojenje u kojem su pohranjene ili se koriste opasne tvari ili smjese ili u kojem se odvijaju opasni postupci koji mogu trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora ili u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav, ili ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno gradi, rukuje, rastavlja odobalna naftna i plinska postrojenja, ne ukloni takvo postrojenje ili ne sanira povezanu infrastrukturu, što može u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, ili u znatnoj mjeri ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav, ili ugroziti život ili zdravlje ljudi.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“.

Članak 27.

Naslov iznad članka 198. i članak 198. mijenjaju se i glase:

„Ugrožavanje okoliša radioaktivnim tvarima i materijalima

Članak 198.

(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno izrađuje, proizvodi, prerađuje, rukuje, koristi, posjeduje, skladišti, prevozi, uvozi, izvozi ili odlaže nuklearni materijal ili druge radioaktivne tvari ili materijale tako da može trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora ili u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“.

Članak 28.

Iza članka 198. dodaju se naslov iznad članka i članak 198.a koji glase:

„Onečišćenje okoliša zahvaćanjem voda

Članak 198.a

(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno zahvaća površinske ili podzemne vode, ako takvo postupanje može u znatnoj mjeri ugroziti ekološko stanje ili ekološki potencijal ili kemijsko stanje tijela površinskih voda ili količinsko ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.“.

Članak 29.

Članak 200. mijenja se i glasi:

„(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno usmrti, uništi, posjeduje, hvata, uzima, prodaje ili nudi na prodaju jedinku strogo zaštićene divlje vrste ili jedinku vrste divljih ptica koje prirodno obitavaju na području država članica Europske unije ili drugi zaštićeni dio prirode u količini većoj od neznatne, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko djelom iz stavka 1. ovoga članka izazove značajno smanjenje broja jedinki u populaciji, znatno pogoršanje stanja očuvanja vrste ili njezino istrebljenje, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“.

Članak 30.

U članku 201. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno uništi ili izazove znatno pogoršanje staništa ciljnih vrsta područja ekološke mreže ili znatno pogoršanje ciljnog stanišnog tipa područja ekološke mreže ili znatno uznemirava ciljne životinjske vrste područja ekološke mreže, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.“.

Članak 31.

Članak 202. mijenja se i glasi:

„(1) Tko protivno propisima o zaštiti divljih vrsta ili na drugi način nedopušteno trguje, uvozi, izvozi ili prevozi živu ili mrtvu jedinku divlje vrste, njezine dijelove ili prerađevine dobivene iz nje u količini većoj od neznatne, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“.

Članak 32.

Iza članka 202. dodaju se naslov iznad članka i članak 202.a koji glase:

„Protuzakonito unošenje u okoliš invazivnih stranih vrsta

Članak 202.a

(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno unosi na područje Europske unije, stavlja na tržište, drži, oplemenjuje, prijevozi, koristi, razmjenjuje, dopušta razmnožavanje, uzgoj ili kultiviranje, pušta u okoliš, ili širi invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Europskoj uniji ili Republici Hrvatskoj, što može u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora ili može u znatnoj mjeri ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili može ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.“.

Članak 33.

U članku 204. stavku 1. riječ: „jedne“ zamjenjuje se riječju: „dvije“.

U stavku 3. iza riječi: „tko“ dodaju se riječi: „protivno propisima“.

Stavak 4. briše se.

Članak 34.

U članku 205. stavci 1. i 2. mijenjaju se i glase:

„(1) Tko teško zlostavi životinju, nanese joj nepotrebne boli ili je izloži nepotrebnoj patnji, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko usmrti životinju bez opravdanog razloga ili tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz koristoljublja kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.“.

Članak 35.

Iza članka 205.a dodaju se naslov iznad članka i članak 205.b koji glase:

„Spolno iskorištavanje životinja

Članak 205.b

(1) Tko spolno opći sa životinjom ili na drugi način spolno iskoristi životinju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt životinje, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Životinja iz ovoga članka oduzet će se.“.

Članak 36.

Naslov iznad članka 206. i članak 206. mijenjaju se i glase:

„Prenošenje zaraznih bolesti životinja i organizama štetnih za biljke

Članak 206.

(1) Tko ne postupi po propisima ili odlukama kojima nadležno državno tijelo određuje mjere za sprječavanje pojave, suzbijanje ili sprječavanje širenja zarazne bolesti kod životinja ili organizama štetnih za biljke pa zbog toga dođe do opasnosti od širenja te bolesti ili njezinih uzročnika, odnosno pojave ili širenja organizama štetnih za biljke, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.“.

Članak 37.

U članku 207. stavku 1. riječ: „dvije“ zamjenjuje se riječju: „tri“.

U stavku 2. riječi: „šest mjeseci“ zamjenjuju se riječima: „jedne godine“.

Članak 38.

Članak 208. mijenja se i glasi:

„(1)Veterinar ili drugi veterinarski djelatnik koji se pri obavljanju veterinarske djelatnosti ne pridržava pravila veterinarske struke ili očito nesavjesno postupa pa zbog toga nastupi oboljenje životinje, kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzrokovano znatno pogoršanje bolesti životinje, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ili 2. ovoga članka prouzrokovano uginuće životinje, počinitelj će se kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.“.

Članak 39.

Iza članka 208. dodaju se naslov iznad članka i članak 208.a koji glase:

„Neovlašteno obavljanje veterinarske djelatnosti

Članak 208.a

Tko se neovlašteno bavi obavljanjem veterinarske djelatnosti uz naplatu, kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.“.

Članak 40.

Članak 209. mijenja se i glasi:

„(1) Tko protivno propisima siječe, krči ili na drugi način pustoši šumu ili šumsko zemljište, a time ne čini neko drugo kazneno djelo za koje je propisana teža kazna, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena znatna šteta okolišu, narušena biološka raznolikost ili ugrožene općekorisne funkcije šuma, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno u šumi ili šumskom zemljištu koji su sastavni dio područja koje je propisom ili odlukom nadležnog tijela proglašeno zaštićenim područjem, u većem opsegu ili uporabom mehanizacije kojom je mogla nastupiti teška i dugotrajna šteta okolišu, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.“.

Članak 41.

Iza članka 209. dodaju se naslov iznad članka i članak 209.a koji glase:

„Stavljanje na tržište Europske unije proizvoda i robe povezanih s deforestacijom

Članak 209.a

(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno stavi na tržište Europske unije ili stavi na raspolaganje na tržištu Europske unije ili izvozi s tržišta Europske unije relevantnu robu ili proizvode, u količini većoj od neznatne, koji su povezani s deforestacijom ili nisu proizvedeni u skladu s propisima zemlje proizvodnje, ili nisu obuhvaćeni izjavom o postupanju s dužnom pažnjom ili pojednostavljenom izjavom, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do dvije godine.“.

Članak 42.

U članku 210. stavku 2. riječi: „zaštićenom prirodnom vrijednosti“ zamjenjuju se riječima: „zaštićenim područjem“.

Stavak 3. briše se.

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 3.

Članak 43.

U članku 211. stavku 2. riječi: „zaštićenom prirodnom vrijednosti“ zamjenjuju se riječima: „zaštićenim područjem“.

Stavak 3. briše se.

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 3.

Članak 44.

Naslov iznad članka 212. i članak 212. mijenjaju se i glase:

„Nezakonita gradnja

Članak 212.

Tko protivno propisima gradi građevinu ili izvodi radove u području koje je propisom ili odlukom nadležnog tijela proglašeno zaštićenim područjem, kulturnim dobrom ili drugim područjem od posebnog interesa za državu, te u prostoru ograničenja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.“.

Članak 45.

Članak 214. mijenja se i glasi:

„(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 193. stavka 1. i 2., članka 193.a stavka 1., članka 193.b stavka 1., članka 193.c stavka 1., članka 193.d stavka 1., članka 194. stavka 1., 2. i 3., članka 196. stavka 1., 2. i 3., članka 197. stavka 1. i 2., članka 198. stavka 1., članka 199. i članka 202.a stavka 1. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda jedne ili više osoba, ili se promjene prouzročene onečišćenjem ne mogu dulje vrijeme otkloniti, ili nastupi velika nesreća, ili je prouzročena znatna šteta za kakvoću zraka, tla ili podzemlja, za kakvoću ili stanje vode ili mora, za životinje, biljke, gljive ili ekosustav, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz članka 193. stavka 3., članka 193.a stavka 2., članka 193.b stavka 2., članka 193.c stavka 2., članka 194. stavka 4., članka 196. stavka 4., članka 197. stavka 3., članka 198. stavka 2. i članka 202.a stavka 2. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda jedne ili više osoba, ili se promjene prouzročene onečišćenjem ne mogu dulje vrijeme otkloniti, ili nastupi velika nesreća, ili je prouzročena znatna šteta za kakvoću zraka, tla ili podzemlja, za kakvoću ili stanje vode ili mora, za životinje, biljke, gljive ili ekosustav, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 3. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(5) Ako je kaznenim dijelom iz članka 198.a stavka 1. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta za ekološko stanje ili ekološki potencijal ili kemijsko stanje tijela površinskih voda ili količinsko ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(6) Ako je kaznenim dijelom iz članka 198.a stavka 2. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta za ekološko stanje ili ekološki potencijal ili kemijsko stanje tijela površinskih voda ili količinsko ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine

(7) Ako je kaznenim djelom iz članka 200. stavka 1. i 2., članka 201. stavka 1., 2. i 3. i članka 202. stavka 1. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(8) Ako je kaznenim djelom iz članka 206. stavka 1., članka 207. stavka 1. i članka 208. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(9) Ako je kaznenim djelom iz članka 200. stavka 3., članka 201. stavka 4., članka 202. stavka 2., članka 206. stavka 2. i članka 207. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.“.

Članak 46.

Iza članka 214. dodaju se naslovi iznad članaka i članci 214.a i 214.b koji glase:

„Osobito teška kaznena djela protiv okoliša

Članak 214.a

Tko kaznenim djelom iz članka 193. stavaka 1. i 2., članka 193.a stavka 1., članka 193.b stavka 1., članka 193.c stavka 1., članka 193.d stavka 1., članka 194. stavaka 1., i 2. i 3., članka 194.a, članka 195. stavaka 1. i 2., članka 195.a stavaka 1. i 2., članka 196. stavaka 1., 2. i 3., članka 197. stavaka 1. i 2., članka 198. stavka 1., članka 198.a stavka 1., članka 200. stavaka 1. i 2., članka 201. stavaka 1., 2. i 3., članka 202. stavka 1., članka 202.a stavka 1. i članka 209.a stavka 1. ovoga Zakona prouzroči uništenje ili raširenu i znatnu štetu, koja je ili nepovratna ili dugotrajna, za ekosustav znatne veličine ili znatne okolišne vrijednosti ili za stanište ciljnih vrsta područja ekološke mreže ili ciljni stanišni tip područja ekološke mreže ili za kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Značenje izraza u smislu odredaba Glave XX. Kaznenog zakona

Članak 214.b

(1) U smislu odredaba ove Glave, pri procjeni radi li se o neznatnoj količini ili količini većoj od neznatne, uzimaju se u obzir jedan ili više elemenata: broj predmeta, u kojoj mjeri je prekoračen regulatorni prag, vrijednost ili obvezni parametar utvrđen u pravu Europske unije ili pravu Republike Hrvatske, stanje očuvanosti predmetnih životinjskih ili biljnih vrsta, trošak obnove okoliša ako je procjena tog troška izvediva.

(2) U smislu odredaba ove Glave, pri procjeni mogućeg uzrokovanja štete za kakvoću zraka, tla ili podzemlja, za kakvoću ili stanje vode ili mora, za životinje, biljke, gljive ili ekosustav, za ekološko stanje ili ekološki potencijal ili kemijsko stanje tijela površinskih voda ili količinsko ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda uzima se u obzir jedan ili više elemenata: odnosi li se postupanje na aktivnost koja se smatra rizičnom ili opasnom za okoliš ili zdravlje ljudi i zahtijeva li odobrenje koje nije dobiveno ili se nije poštovalo; u kojoj su mjeri prekoračeni regulatorni prag, vrijednost ili drugi obvezni parametar utvrđeni u pravu Europske unije ili pravu Republike Hrvatske ili u odobrenju izdanom za relevantnu aktivnost; jesu li materijal ili tvar klasificirani kao opasni ili su na drugi način navedeni kao štetni za okoliš ili ljudsko zdravlje.

(3) Prilikom procjene je li šteta iz stavka 2. ovoga članka znatna odnosno je li moguće ugrožavanje u znatnoj mjeri, uzimaju se u obzir, jedan ili više elemenata: početno stanje zahvaćenog okoliša; je li šteta dugotrajna, srednjoročna ili kratkoročna; opseg štete i reverzibilnost štete.“.

Članak 47.

U članku 215. stavku 1. riječi: „od šest mjeseci do pet godina“ zamjenjuju se riječima: „od jedne do deset godina.“.

U stavku 3. riječi: „do tri godine“ zamjenjuju se riječima: „od šest mjeseci do pet godina.“.

Članak 48.

Članak 222. mijenja se i glasi:

„(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 215. stavka 1. i 2. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz članka 216. stavka 1., 2. i 3., članka 217. stavka 1., članka 219. i članka 221. stavka 1. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je kaznenim djelom navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(4) Ako je kaznenim djelom navedenim u stavku 2. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(5) Ako je kaznenim djelom iz članka 215. stavka 3. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(6) Ako je kaznenim djelom iz članka 216. stavka 4., članka 217. stavka 2. i članka 221. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(7) Ako je kaznenim djelom navedenim u stavku 5. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(8) Ako je kaznenim djelom navedenim u stavku 6. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.“.

Članak 49.

U članku 311. stavku 3. iza riječi: „mjere opreza“ dodaju se riječi: „ili posebne mjere nadzora po punom izvršenju kazne zatvora“.

Članak 50.

U članku 386. točka 4. briše se.

Točke 5. do 19. postaju točke 4. do 18.

Iza dosadašnje točke 20. koja postaje točka 19. dodaje se nova točka 20. koja glasi:

„20. Direktiva (EU) 2024/1203 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava i zamjeni direktiva 2008/99/EZ i 2009/123/EZ (SL L, 2024/1203, 30.4.2024.),“.

Članak 51.

Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu 1. siječnja 2027.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Kazneni zakon („Narodne novine“, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. – ispravak, 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22., 114/23., 36/24. i 136/25.; u daljnjem tekstu: Kazneni zakon) donesen je 2011., a stupio je na snagu 1. siječnja 2013. Od njegova donošenja izmijenjen je deset puta i jednom ispravljen, pri čemu su posljednje izmjene iz 2025. godine bile usmjerene na usklađivanje s pravnim standardima Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj u području suzbijanja podmićivanja stranih javnih službenika u međunarodnim poslovnim transakcijama te sa sekundarnim zakonodavstvom Europske unije, osobito u području trgovanja ljudima.

Ovim Konačnim prijedlogom zakona nastavlja se razvoj i unaprjeđenje kaznenopravnog sustava Republike Hrvatske. Najvažnije predložene novine odnose se na uvođenje kazne doživotnog zatvora, prijenos Direktive (EU) 2024/1203 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava i zamjeni direktiva 2008/99/EZ i 2009/123/EZ (SL L, 2024/1203, 30.4.2024.; u daljnjem tekstu: Direktiva (EU) 2024/1203), jačanje kaznenopravne zaštite okoliša i životinja te pooštravanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za osobito teške oblike terorizma i kaznena djela protiv opće sigurnosti.

Vezano uz uvođenje kazne doživotnog zatvora, Kaznenim zakonom određene su tri osnovne vrste kazni: novčana kazna, zatvor i dugotrajni zatvor. Zatvor i dugotrajni zatvor relativno su određene vremenske kazne oduzimanja slobode, koje unutar kaznenog okvira propisanog za određeno kazneno djelo, sudskim izborom mjere kazne, jamče ostvarivanje individualizacije primjene kaznenopravne prisile. Propisane kao glavne, odnosno one kojima se primarno ostvaruje svrha kažnjavanja, zatvor i dugotrajni zatvor u sustavu kazni Republike Hrvatske mogu se samostalno izreći za određeno kazneno djelo. Zatvorsko oduzimanje slobode primjenom kaznenopravne prisile, kada je riječ o kazni zatvora, ne može u svom općem minimumu biti kraće od tri mjeseca, niti u svom općem maksimumu dulje od dvadeset godina. Dugotrajni zatvor, kao modalitet zatvorskog oduzimanja slobode s najstrožom propisanom kaznom u trajanju od najkraće dvadeset i jedne godine do najdulje četrdeset godina zatvora, može se, kada je riječ o odmjeravanju kazne za kaznena djela u stjecaju, izreći i u općem maksimumu, odnosno trajanju pedeset godina zatvora. Jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju pedeset godina moguće je izreći, ako su utvrđene dvije ili više kazni dugotrajnog zatvora čiji zbroj prelazi pedeset godina (članak 51. stavak 3.). Radi se ujedno o najstrožoj kazni u hrvatskom kaznenom pravu, za čije je izricanje potrebno kumulativno ispunjenje slijedećih pretpostavki: da se radi o barem dva kaznena djela počinjena u stjecaju, da je za svako od njih utvrđena pojedinačna kazna dugotrajnog zatvora te da zbroj pojedinačno utvrđenih kazni dugotrajnog zatvora, mora prelaziti pedeset godina.

Uveden 2013. godine, kao odraz nužnosti oštre kaznenopravne politike kažnjavanja najtežih kaznenih djela, dugotrajni zatvor prema mišljenju zakonodavca predstavljao je dovoljan vremenski okvir potreban da se u specijalno preventivnom smislu, utječe na počinitelje najpogibeljnijih oblika teških kaznenih djela da ubuduće ne čine kaznena djela, ali i na generalno preventivnu svrhu kažnjavanja, kojom se jača povjerenje građana u pravni poredak utemeljen na vladavini prava.

Iako se zatvorenik otpušta s izdržavanja kazne zatvora nakon izdržane kazne (kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora) u Republici Hrvatskoj, kao i ostalim suvremenim penitencijarnim sustavima, uveden je institut uvjetnog otpusta. Ovaj institut predstavlja način izvršavanja preostalog dijela kazne zatvora na slobodi, a na koju se osuđenik može otpustiti nakon izdržane jedne polovine kazne zatvora, ali ne manje od tri mjeseca, ako se osnovano očekuje da neće počiniti kazneno djelo i ako pristaje na uvjetni otpust. Dakle, institut uvjetnog otpusta pretpostavlja utvrđivanje okolnosti koje upućuju na povoljnu prognozu osuđenikova ponašanja na slobodi i kao takav odraz je povjerenja pravosudnog sustava prema osuđeniku od kojeg se očekuje da ne čini nova kaznena djela. Pritom mu u procesu njegove resocijalizacije, ali i otklanjanju utjecaja na kriminalni povrat, u vremenu provjeravanja koje započinje otpuštanjem na uvjetni otpust, pomažu posebne obveze, ali i zaštitni nadzor.

Kao posljedica presude Europskog suda za ljudska prava Tomašić i dr. protiv Hrvatske (zahtjev br. 46598/06. od 15. siječnja 2009.) u kojoj je Sud utvrdio manjkavost hrvatskog sustava zaštite ljudi od postupaka opasnih počinitelja, koji su kao takvi prepoznati od strane nadležnih vlasti i postupanja prema takvim pojedincima, uključujući i pravni okvir u kojem nadležne vlasti trebaju djelovati, uvedena je sigurnosna mjera zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora. Ova je mjera oblik postpenalne pomoći, odnosno izraz potrebe da se osuđeniku pomogne po izlasku s izdržavanja dulje kazne zatvora u cilju njegove lakše integracije u društvo te zaštite žrtve i društva u cjelini. Zaštitni nadzor po punom izvršenju kazne zatvora, izvorno zamišljen kao sigurnosna mjera koju sud ne izriče, nego se primjenjuje automatizmom po potpuno izdržanoj kazni zatvora izrečenoj za kataloška kaznena djela (u trajanju od pet ili više godina za namjerno kazneno djelo ili u trajanju od dvije ili više godina za namjerno kazneno djelo s obilježjima nasilja ili za drugo kazneno djelo iz Glave XVI., XVII. ili XVIII. Kaznenog zakona), nije se mogla (obzirom je ne izriče sud), u situacijama kada je osuđenik nije izvršavao, sankcionirati kao kazneno djelo neizvršenja sudske odluke. S obzirom na cilj uvođenja mjere usmjeren na zaštitu pojedinca čiji je život ugrožen kaznenim djelom drugoga, opisana nemogućnost sankcioniranja počinitelja, nije odgovarala potrebi otklanjanja nedostataka u nacionalnom sustavu zaštite života ljudi od opasnih počinitelja kaznenih djela. Iako je opisani nedostatak na normativnoj razini otklonjen Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 84/21.), kada je izrijekom propisano da mjeru određuje sud, novi izazov prilikom izricanja mjere, predstavljala je procjena opasnosti počinitelja po punom izvršenju kazne zatvora koju je sud trebao utvrditi prilikom izricanja presude. U toj situaciji sud je pri izricanju kazne zatvora trebao procijeniti opasnost počinitelja te izreći sigurnosnu mjeru uvjetno, ovisno o tomu hoće li počinitelj izdržati kaznu u cijelosti ili neće, a takva procjena graniči s nagađanjem koje u kaznenopravnom smislu nije dosljedno pa niti prihvatljivo.

Uzimajući u obzir da je predmetom ovih izmjena i dopuna Kaznenog zakona i prijenos Direktive (EU) 2024/1203 u Kazneni zakon, bilo je potrebno izvršiti analizu kaznenog zakonodavstva u odnosu na kaznena djela protiv okoliša. Ta je analiza pokazala potrebu sveobuhvatne revizije Glave XX. Kaznenog zakona koja uređuje kaznena djela protiv okoliša, a koja je posljednji put sustavno izmijenjena Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 118/18.) radi revizije prijenosa Direktive 2008/99/EZ, koju nova Direktiva (EU) 2024/1203 zamjenjuje.

Direktiva (EU) 2024/1203 je nastala kao posljedica porasta broja kaznenih djela protiv okoliša kojim se narušava učinkovitost i zaštitna uloga prava Europske unije u području okoliša, a koja kaznena djela sve češće imaju prekogranični karakter i kao takva predstavljaju prijetnju za okoliš. Direktiva (EU) 2024/1203 revidira popis kaznenih djela protiv okoliša iz Direktive

2008/99/EZ, propisuje nova kaznena djela na temelju najtežih kršenja prava Unije u području okoliša te provodi harmonizaciju kaznenih sankcija. Među tim kaznenim djelima, posebno se ističe potreba propisivanja kvalificiranog oblika namjernih kaznenih djela iz članka 3. stavka 3. Direktive (EU) 2024/1203, koja uzrokuju uništenje ili raširenu i znatnu štetu koja je nepovratna ili dugotrajna za ekosustav znatne veličine ili znatne okolišne vrijednosti ili za stanište unutar zaštićenog područja ili raširenu i znatnu štetu koja je ili nepovratna ili dugotrajna za kakvoću zraka tla ili vode. Ova inkriminacija sukladno uvodnoj izjavi (21) Direktive (EU) 2024/1203 može obuhvaćati postupanja usporediva s „ekocidom" i izravna je posljedica činjenice da namjerna kaznena djela propisana Direktivom (EU) 2024/1203 mogu dovesti do katastrofalnih posljedica, kao što su raširenо onečišćenje, industrijske nesreće s ozbiljnim učincima na okoliš ili požari velikih razmjera. Kao bitnu novinu, Direktiva (EU) 2024/1203 definira, za potrebe u njoj sadržanih kaznenih djela, značenje nezakonitog postupanja, a kojim je sad obuhvaćeno ne samo kršenje propisa Europske unije iz područja zaštite okoliša, nacionalnih propisa i odluka kojima se ti propisi provede, nego i postupanje koje se provodi na temelju odobrenja koje je izdalo nadležno tijelo države članice, ako je takvo odobrenje dobiveno prijevarom ili koruptivnim postupanjem, iznudom ili prisilom. Isto tako, kao novinu, Direktiva (EU) 2024/1203 propisuje kriterije za procjenu pojedinih bitnih obilježja kaznenih djela, koje bi nadležna djela, trebala uzeti u obzir pri procjeni toga jesu li dosegnuti kvalitativni i kvantitativni pragovi koji se upotrebljavaju za definiranje kaznenih djela protiv okoliša.

Glava XX. Kaznenog zakona, kojom su propisana kaznena djela protiv okoliša, kroz niz inkriminacija osigurava i kaznenopravnu zaštitu životinja. Radi se o kaznenim djelima: ubijanja ili mučenja životinja (članak 205.), napuštanja životinja (članak 205.a), prenošenja zaraznih bolesti životinja i organizama štetnih za bilje (članak 206.), proizvodnje i prometa štetnih sredstava za liječenje životinja (članak 207.) te nesavjesnog pružanja veterinarske pomoći (članak 208.). Iako je Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine", br.36/24.) osnažena kaznenopravna politika zaštite životinja, pooštravanjem zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za kazneno djelo ubijanja ili mućenja životinja (članak 205.), uvođenjem nove inkriminacije napuštanja životinja (članak 205.a), kao i nove sigurnosne mjere zabrane držanja i nabavljanja životinja (članak 76.a Kaznenog zakona), analiza ovoga dijela kaznenog zakonodavstva, ukazala je na potrebu njegovog daljnjeg unaprjeđenja.

Protupravna gradnja iz članka 212. Kaznenog zakona ograničena je na protupravnu radnju gradnje građevine: u zaštićenom području, kulturnom dobru ili drugom području od posebnog interesa za državu, te na prostoru ograničenja, čime ovo kazneno djelo odgovara načelu *ultima ratio societatis,* jer primjenu kaznenopravne prisile ograničava na protupravnu gradnju na svim područjima koji zahtijevaju kaznenopravnu zaštitu.

U posljednje vrijeme učestali požari, uključujući požare koji nastaju na otvorenom prostoru, u blizini naseljenih područja, prometne i druge infrastrukture, ukazuju na potrebu dodatnog preispitivanja učinkovitosti postojećeg kaznenopravnog okvira. Posljedice takvih događaja mogu biti višestruke i dugotrajne: neposredno ugrožavanje života i zdravlja ljudi ili imovine većeg opsega, kao i njihovo povređivanje. Kaznenopravna zaštita života, tjelesnog integriteta ili imovinske štete velikih razmjera od požara, poplava, eksploziva, otrova, plina, zračenja, energije ili druge općeopasne radnje ili sredstava, osigurana je kroz kazneno djelo ugrožavanja - dovođenja u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom (članak 215.), kao i kroz kazneno djelo povređivanja - teška kaznena djela protiv opće sigurnosti (članak 222. u vezi s člankom 215.). Učestalost počinjenja ovih kaznenih djela, ukazuje na potrebu revizije zakonske kaznenopravne politike kažnjava njihovih počinitelja, a sve u vidu postizanja učinkovitog i odvraćajućeg karaktera propisanih kazni.

II. PITANJA KOJA SE ZAKONOM RJEŠAVAJU

Najvažnija izmjena koja se predlaže Konačnim prijedlogom zakona odnosi se na uvođenje kazne doživotnog zatvora u kaznenopravni poredak Republike Hrvatske. Iako je Kazneni zakon usklađen s modernim doktrinarnim postavkama kaznenog materijalnog prava, koji kao modalitet zatvorskog oduzimanja slobode predviđa, uz kaznu zatvora i kaznu dugotrajnog zatvora, ta kazna u određenim situacijama, ne stavlja dovoljan naglasak na pogibeljnost počinjenja posebno teških kaznenih djela. Unatoč propisanom normativnom okviru, svjedoci smo ne samo počinjenja osobito teških kaznenih djela, nego i njihova ponavljanje što upućuje na činjenicu da u iznimnim slučajevima zatvorske kazne u određenom trajanju nisu ispunile svoju svrhu rehabilitacije.

Kako bi se izrazila posebna pogibeljnost ponašanja kojima se osobito teško povređuju društvene vrijednosti (naročito život) i omogućila učinkovitija prevencija osobito teških oblika kaznenih djela, Konačnim prijedlogom zakona predviđa se mogućnost izricanja kazne doživotnog zatvora za kaznena djela za koja je propisana kazna dugotrajnog zatvora. Predložene izmjene nisu od utjecaja na kaznu dugotrajnog zatvora, koja će i dalje postojati u sustavu kazni Republike Hrvatske. Nju će sud i dalje moći izreći, kada primjenom pravila o odmjeravanju kazne, utvrdi da kazna po svojoj mjeri treba biti blaža od kazne doživotnog zatvora.

Kazna doživotnog zatvora pravedna je kada je ograničena na najteža kaznena djela koja upućuju na visoki stupanj počiniteljeve krivnje i posebno teške okolnosti počinjenja kaznenog djela. Ona je pravno utemeljena zbog činjenice da društvo ima pravo na obranu od najopasnijih počinitelja teških kaznenih djela, u koja se svakako mogu svrstati teška ubojstva ili međunarodni zločini koji povređuju čovječnost. Kao posljedica uvođenja kazne doživotnog zatvora, koja se može izreći i za jedno kazneno djelo za koja je propisana kazna dugotrajnog zatvora, briše se pravilo o mogućnosti izricanja jedinstvene kazne dugotrajnog zatvora u trajanju od pedeset godina, ako su za dva ili više kaznenih djela utvrđene pojedinačne kazne dugotrajnog zatvora čiji zbroj prelazi pedeset godina i predlaže da sud za dva ili više kaznenih djela za koju je utvrdio pojedinačnu kaznu dugotrajnog zatvora, može izreći jedinstvenu kaznu doživotnog zatvora. Ujedno, kao posljedica uvođenja kazne doživotnog zatvora, koja po svojoj naravi apsorbira druge vremenski ograničene utvrđene pojedinačne kazne, predlaže se propisati pravilo prema kojem će sud izreći jedinstvenu kaznu doživotnog zatvora, ako je za jedno od dva ili više kaznenih djela počinjenih u stjecaju utvrđena kazna doživotnog zatvora.

Iako kazna doživotnog zatvora naglasak stavlja na generalnu prevenciju, čiji je bitan sastojak odvraćanje potencijalnih počinitelja od budućeg počinjenja kaznenih djela, u ovom slučaju, najtežih kaznenih djela, ovako predložena kazna nije u suprotnosti s idejom specijalne prevencije, jer predloženi zakon predviđa mogućnost uvjetnog otpusta osuđenika. Vođen konvencijskim standardima prema kojima je Europski sud za ljudska prava u nizu predmeta poput: *Italia vs Marcello Viola No. 2 (77633/16.); Ukraine vs Petukhov No. 2 (41216/13); Vinter i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva, kao i LIT / Matiošaitis i ostali (22662/13.*), odlučivao o usklađenosti kazne doživotnog zatvora s člankom 3. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda - zabrana mučenja te našao da nema povrede konvencijske norme kada kaznenopravni sustavi država stranaka Konvencije *de iure*, propisuju mogućnost revizije doživotno izrečene kazne, Konačnim prijedlogom zakona predložena je primjena uvjetnog otpusta kod osuđenika koji je odslužio dvadeset i pet godina kazne doživotnog zatvora.

Upravo predložena mogućnost puštanja na uvjetni otpust u navedenoj mjeri, odražava konvencijski standard Europskog suda za ljudska prava, koji u sebi predviđa i pravo osuđenika na nadu, da će biti otpušten s odsluženja kazne zatvora, pod uvjetom zadovoljenja zakonskih pretpostavki, osobito ako više ne predstavlja opasnost po društvo. Time izrečena kazna doživotnog zatvora osuđeniku i dalje daje izgled da se nakon proteka određenog vremena, vrati na slobodu i da se reintegrira u društvenu zajednicu.

Osim mogućnosti izricanja kazne doživotnog zatvora za kaznena djela za koja je propisana kazna dugotrajnog zatvora, s naglašenim generalnom preventivnim učinkom, ovaj Konačni prijedlo zakona predstavlja nastavak normativnih reformi koje Republika Hrvatska poduzima kako bi zaštitila živote osoba pod svojom jurisdikcijom. Ta se zaštita „u odgovarajućim okolnostima proširuje i na pozitivnu obvezu vlasti da poduzme preventivne i operativne mjere radi zaštite života pojedinaca čiji je život ugrožen radnjama drugog pojedinca.“ (Presuda Europskog suda za ljudska prava Tomašić i dr. protiv Hrvatske, zahtjev br. 46598/06., od 15. siječnja 2009.). Afirmacija presude svoj pravni učinak nalazi u novom institutu kaznenog zakonodavstva, kojim se društvo štiti od opasnih počinitelja teških kaznenih djela. Riječ je o obliku tzv. preventivnog nadzora, kojim se tretiraju opasni počinitelji kaznenih djela nakon punog izvršenja kazne zatvora, a koji više nije propisan kao kaznenopravna sankcija (sigurnosna mjera zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora), nego kao zasebni institut - Posebna mjera nadzora po punom izvršenju kazne zatvora, čije se kršenje sankcionira kao samostalno kazneno djelo neizvršenja sudske odluke. Uvođenjem ove mjere, posljedično se briše iz sustava kaznenopravnih sankcija sigurnosna mjera zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora.

Mogućnosti izricanja kazne doživotnog zatvora za kaznena djela za koja je propisana kazna dugotrajnog zatvora, odrazila se i na proširenje kataloga kaznenih djela za koja kazneni progon, kao ni zastara izvršenja kazne zatvora ne zastarijevaju. Ukidanje zastare kaznenog progona, kao i zastare izvršenja kazne zatvora za ova kaznena djela odraz je kaznenopravne reakcije države na činjenicu da neki od počinitelja ovakvih kaznenih djela predstavljaju potencijalnu opasnost i *pro futuro*.

Kada je riječ o kaznenim djelima protiv okoliša, predloženim zakonom zadržava se koncept kojim se kaznena djela protiv okoliša reguliraju kao kaznena djela ugrožavanja, kod kojih se ne traži da dođe do povređivanja okoliša, kao zaštićenog pravnog dobra, već je dovoljna i opasnost od njegovog povređivanja. Ukoliko do povređivanja i dođe, ista se prema važećem konceptu Glave XX. Kaznenog zakona, predlažu kao teška kaznena djela protiv okoliša. Slijedeći navedeni koncept, Konačnim prijedlogom zakona predlažu se izmjene i dopune bitnih obilježja kaznenih djela onečišćenja okoliša (članak 193.), ispuštanja onečišćujućih tvari s plovnog objekta (članak 194.), ugrožavanja okoliša otpadom (članak 196.), ugrožavanja okoliša postrojenjem (članak 197.), ugrožavanja okoliša radioaktivnim tvarima i materijalima (članak 198.). Koncept apstraktnog ugrožavanja slijedio se i prilikom uvođenja novih kaznenih djela, sukladno zahtjevima Direktive (EU) 2024/1203, a koja se prijedlogom zakona predlažu propisati kao onečišćenje okoliša proizvodima (članak 193.a), onečišćenje okoliša tvarima (članak 193.b), onečišćenje okoliša živom (članak 193.c), onečišćenje okoliša projektima (članak 193.d), onečišćenje okoliša zahvaćanjem voda (članak 198.a), protuzakonito unošenje u okoliš invazivnih stranih vrsta (članak 202.a). Osim kaznenih djela apstraktnog ugrožavanja, Direktiva (EU) 2024/1203 propisuje i kažnjiva postupanja koja se imaju kvalificirati kao formalni delikti, a koja se prenose kroz izmjene i dopune kaznenih djela protupravnog korištenja tvari koje oštećuju ozonski sloj (članak 195.), uništavanje zaštićenih dijelova prirode (članak 200.), uništavanje staništa (članak 201.), trgovanje divljim vrstama (članak 202.), te

kroz uvođenje novih kaznenih djela nedopuštenog recikliranja brodova (članak 194.a), protupravnog korištenja flouriranih stakleničkih plinova (članak 195.a) i stavljanja na tržište Europske unije proizvoda i robe povezanih s deforestacijom (članak 209.a).

Kao posebno značajnim, Konačnim prijedlogom zakona, uvodi se osobito teško kazneno djelo protiv okoliša u članku 214.a. Njime se propisuje kazna zatvora od najmanje deset godina ili kazna dugotrajnog zatvora za počinjenje namjernih kaznenih djela koja prouzroče najteže posljedice, koje se ogledaju u uništenju ili raširenoj i znatnoj šteti, koja je ili nepovratna ili dugotrajna, za ekosustav znatne veličine ili znatne okolišne vrijednosti ili za stanište ciljnih vrsta područja ekološke mreže ili ciljni stanišni tip područja ekološke mreže ili za kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora i, kao takva, obuhvaćaju postupanja usporediva s „ekocidom“.

Osim usklađivanja sa zahtjevima iz Direktive (EU) 2024/1203 Konačnim prijedlogom zakona, proširena su i bitna obilježja kaznenog djela protupravne gradnje iz članka 212. Kaznenog zakona, kojim se više neće kažnjavati samo građenje na zaštićenim područjima, već i protivno propisima izvođenje radova na istima, ali i građenje i izvođenje radova u građevinskom području u prostoru ograničenja.

Nadalje, Konačnim se prijedlogom zakona predlaže i revizija kaznenopravne zaštite životinja, koja se ogleda u izmjenama i dopunama Općeg dijela Kaznenog zakona u vidu mogućnosti izricanja sigurnosne mjere zabrane držanja i nabavljanja životinja iz članka 76.a Kaznenog zakona neubrojivim počiniteljima kaznenih djela i u vidu propisivanja obligatornog izricanja sigurnosne mjere zabrane držanja i nabavljanja životinja, uz zadržavanje uvjeta opasnosti od ponavljanja kaznenog djela. Nadalje, predlaže se proširiti kaznenopravnu zaštitu životinja uvođenjem novih kaznenih djela spolnog iskorištavanja životinja (članak 205.b Kaznenog zakona) i neovlaštenog obavljanja veterinarske djelatnosti (članak 208.a Kaznenog zakona). Isto tako, Konačnim se prijedlogom zakona predlaže pooštravanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za kaznena djela ubijanja ili mučenja životinja iz članka 205. Kaznenog zakona, prenošenja zaraznih bolesti životinja i organizama štetnih za biljke iz članka 206. Kaznenog zakona, proizvodnje i stavljanja u promet štetnih sredstava za liječenje životinja iz članka 207. Kaznenog zakona i nesavjesnog pružanja veterinarske pomoći iz članka 208. Kaznenog zakona.

Nadalje, predloženim izmjenama i dopunama Kaznenog zakona predlaže se ojačati kaznenopravna zaštita života i zdravlja ljudi, imovine, osobito u slučajevima u kojima se požarom, eksplozijom ili drugom općeopasnom radnjom izaziva ne samo opasnost za veći broj osoba ili imovinu većeg opsega, nego kada se opisanim uzrokuje i njihovo povređivanje. Pooštravanje kazni opravdano je potrebom jačanja generalne i specijalne prevencije. Država ima obvezu osigurati učinkovitu zaštitu temeljnih društvenih vrijednosti, pri čemu život, sigurnost stanovništva te zaštita imovine i okoliša imaju osobitu važnost. Predloženo povećanje kaznenih okvira stoga predstavlja učinkovitu i odvraćajuću mjeru, kojom se nastoji osigurati da kazneno zakonodavstvo na odgovarajući način odražava težinu namjernog izazivanja opće opasnosti, osobito požara koji mogu ugroziti velik broj ljudi, naselja, šume, prirodna dobra i imovinu velikog opsega. Stoga se predloženim zakonom u cilju postizanja učinkovitog kaznenopravnog odgovora, s odvraćajućim karakterom, pooštrava zakonska kaznenopravna politika kažnjavanja za kazneno djelo dovođenja u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom (članak 215.), kao i za teško kazneno djelo protiv opće sigurnosti (članak 222. u vezi s člankom 215.). Uz navedeno, a uzimajući u obzir modalitete počinjenja kaznenog djela terorizma iz članka 97. Kaznenog zakona, među kojima je i ispuštanje opasnih tvari ili

prouzročenje požara, eksplozija ili poplava čime se ugrožava život ljudi, a koji mogu rezultirati smrću jedne ili više osoba ili prouzročenjem velikih razaranja, predlaže se pooštriti zakonsku kaznenopravnu politiku kažnjavanja za kvalificirani oblik kaznenog djela terorizma kojim je prouzrokovano veliko razaranje ili smrtna posljedicu iz nehaja (članak 97. stavak 3.). Osim toga, terorizam koji može rezultirati smrtnom posljedicom, predstavlja osobito težak oblik kriminaliteta jer, osim pojedinačnih zaštićenih pravnih dobara, ugrožava temeljne vrijednosti demokratskog društva. Stoga je potrebno osigurati kazneni okvir koji će u većoj mjeri odražavati težinu takvog postupanja i stupanj krivnje počinitelja.

Donošenjem predloženog zakona postići će se učinkovitija zaštita društva od najopasnijih počinitelja kaznenih djela, kroz uvođenje u sustav kazni Republike Hrvatske mogućnosti izricanja kazne doživotnog zatvora (članak 46.a), uz mogućnost puštanja osuđenika na uvjetni otpust nakon dvadeset i pet godina izdržane kazne doživotnog zatvora (članak 59. stavak 1.), kao i kroz uvođenje oblika tzv. preventivnog nadzora, kojim se tretiraju opasni počinitelji nakon punog izvršenja kazne zatvora - Posebne mjere nadzora po punom izvršenju kazne zatvora (članak 79.a). Osim navedenoga, daljnje unaprjeđenje zaštite društva od najopasnijih počinitelja kaznenih djela, postići će se i kroz ukidanje zastare kaznenog progona (članak 81. stavak 1. podstavak 1.) i zastare izvršenja kazne zatvora za kaznena djela za koja je propisana odnosno izrečena kazna dugotrajnog zatvora (članak 83. stavak 1. podstavak 1.), kao i kroz mogućnost izricanja jedinstvene kazne doživotnog zatvora, ako su za dva ili više kaznenih djela utvrđene pojedinačne kazne dugotrajnog zatvora (članak 51. stavak 3.) ili obligatornog izricanja jedinstvene kazne doživotnog zatvora, kada sud za jedno od dva ili više kaznenih djela počinjenih u stjecaju, izrekne kaznu doživotnog zatvora.

Konačnim prijedlogom zakona osigurat će se puna usklađenost kaznenog zakonodavstva s Direktivom (EU) 2024/1203 te će se znatno unaprijediti kaznenopravna zaštita okoliša u svim njegovim segmentima. Proširenjem kataloga kaznenih djela protiv okoliša, uvođenjem novih kaznenih djela i odgovarajućim sankcioniranjem najtežih oblika ugrožavanja i onečišćenja okoliša osigurat će se učinkovitiji odgovor na suvremene oblike kriminaliteta protiv okoliša. Istodobno će se ojačati kaznenopravna zaštita životinja, osobito kroz uvođenje novih kaznenih djela i proširenje primjene sigurnosne mjere zabrane držanja i nabavljanja životinja iz članka 76.a Kaznenog zakona na neubrojive počinitelje kaznenih djela.

Nadalje, proširit će se zona kažnjivosti, kada je riječ o protupravnoj gradnji iz članka 212. Kaznenog zakona i na prostor ograničenja.

Pooštravanjem kaznenopravne politike za terorizam sa smrtnom posljedicom (članak 97. stavak 3.) te za kaznena djela protiv opće sigurnosti, osobito ona povezana s izazivanjem požara i drugih općeopasnih radnji, u temeljnom obliku (članak 215.) i kvalificiranom obliku (članak 222. u vezi s člankom 215.), osigurat će se primjereniji odnos između težine protupravnog ponašanja, nastalih posljedica i propisanih kaznenih sankcija. Sve navedene izmjene imaju zajednički cilj: povećati razinu zaštite života i zdravlja ljudi, imovine, okoliša i opće sigurnosti, osigurati učinkovit i razmjeran kaznenopravni odgovor na najteže oblike kriminaliteta te pridonijeti odvraćanju potencijalnih počinitelja od počinjenja kaznenih djela.

III. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Uz članak 1.
Člankom 24. stavkom 1. KZ/11 propisano je da se neubrojivoj osobi ne može izreći kazna, obzirom ista nije kriva. Međutim, stavkom 4. istog članka dopušta se i neubrojivim osobama izreći nemedicinske sigurnosne mjere. Ovim prijedlogom zakona predlaže se u stavku 4. članka 24. Kaznenog zakona proširiti katalog sigurnosnih mjera koje se mogu izreći nebrojivoj osobi i sigurnosnom mjerom zabrane držanja i nabavljanja životinja iz članka 76.a Kaznenog zakona. Ovakva dopuna zakonske odredbe omogućava primjenu specifične preventivne mjere prema neubrojivoj osobi, koja je usmjerena na sprječavanje ponovnog počinjenja kaznenog djela nad životinjom.

Uz članak 2.
Ovim člankom dopunjuju se vrste kazni u hrvatskom kaznenom pravu. Tako se stavkom 1. ovoga članka uz tri osnovne vrste kazni (novčana kazna, zatvor i dugotrajni zatvor) propisuje i kazna doživotnog zatvora. Prema odredbi stavka 3. ovoga članka, kazna doživotnog zatvora može se izreći samo kao glavna kazna, dakle ona kojom se primarno ostvaruje svrha kažnjavanja. Uvođenjem kazne doživotnog zatvora, kao alternative kazni dugotrajnog zatvora, izražava se odlučnost države u suzbijanju najtežih kaznenih djela. Kada se odredba o uvođenju kazne doživotnog zatvora, sagleda u kontekstu mogućnosti njenog izricanja za kaznena djela za koja je propisana kazna dugotrajnog zatvora (kako je i predloženo člankom 46.a Konačnog prijedloga zakona), dakle za najteže oblike kaznenih djela propisanih Kaznenim zakonom kojima se štite najviše ustavne vrijednosti, primjena ovakve vrste kaznenopravne prisile ne odražava dokazivanje državne moći, već predstavlja pravedan mehanizam, kojim se utječe na građane da poštuju pravni poredak utemeljen na vladavini prava.

Kazna doživotnog zatvora egzistira i u pozitivnim uređenjima poredbeno pravnih sustava država članica poput: Republike Slovenije, Republike Austrije, Talijanske Republike, Savezne Republike Njemačke. Kazna doživotnog zatvora sama po sebi nije protivna članku 3. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, ako ona predviđa mehanizam ili mogućnost preispitivanja, s jasno postavljenim zakonskim kriterijima koji moraju biti poznati u trenutku izricanja takve kazne. Dakle, uvođenje trajne kazne u kaznenopravne sustave država stranaka, nužno pretpostavlja uspostavu normativnog okvira koji *de iure i de facto* daje mogućnost njenog smanjivanja. (*Presuda Velikog vijeća Murray protiv Nizozemske - zahtjev br. 10511/10. od 26. travnja 2016. godine, također Presuda Velikog vijeća Kafkaris protiv Cipra – zahtjev br. 21906/04. od 12. veljače 2008. godine*). Stoga je ovim prijedlogom zakona predviđena mogućnost puštanja osuđenika osuđenih na kaznu doživotnog zatvora na uvjetni otpust nakon dvadesetpet godina izdržane kazne zatvora (članak 59. stavak 1.).

Uz članak 3.
U članku 46. Kaznenog zakona predlaže se brisanje stavka 2. Naime, ovaj je stavak propisivao iznimku kada je moguće izreći kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju od pedeset godina. Za izricanje takve kazne trebala su biti kumulativno ispunjena tri uvjeta: da je riječ o barem dva kaznena djela počinjena u stjecaju, da je za svako djelo utvrđena pojedinačna kazna dugotrajnog zatvora i da zbroj utvrđenih kazni dugotrajnog zatvora mora prelaziti pedeset godina. Predloženim zakonom uvodi se mogućnost izricanja kazne doživotnog zatvora i za jedno kazneno djelo za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora. Stoga se nelogičnim ukazuje da se za dva kaznena djela počinjena u stjecaju za koja je za svako utvrđena pojedinačna kazna dugotrajnog zatvora ne može izreći kazna doživotnog zatvora. Navedeno je rezultiralo brisanjem stavka 2. ovoga članka i promjenom numeracije preostalih stavaka u ovom članku i

to na način da dosadašnji stavci 3. – 5. postaju stavci 2. – 4. Predloženom izmjenom dosadašnjeg stavka 3. koji postaje stavak 2. omogućuje se da se jedinstvena kazna dugotrajnog zatvora u slučaju stjecaja odmjeri i izrazi u mjesecima. Svrha je izmjene osigurati potpuniju primjenu načela individualizacije i proporcionalnosti kazne. Prema važećem uređenju, u slučajevima kada je uz kaznu dugotrajnog zatvora za najteže kazneno djelo utvrđena i kazna zatvora za drugo, lakše kazneno djelo, osobito kazna kraća od jedne godine, potonja se zbog pravila apsorpcije može u cijelosti izgubiti u jedinstvenoj kazni. Time se ne omogućuje dostatno izražavanje ukupne kriminalne težine svih kaznenih djela za koja je počinitelj proglašen krivim. Predloženim rješenjem omogućuje se da pri odmjeravanju jedinstvene kazne, u mjesecima izrazi i povećanje koje odgovara težini ostalih kaznenih djela. Na taj se način omogućuje pravičnije i preciznije odmjeravanje jedinstvene kazne te sprječava da se kazne kraćeg trajanja ne odraze u odgovarajućoj mjeri u jedinstvenoj kazni.

Uz članak 4.

Ovim člankom propisuje se uvjet za izricanje kazne doživotnog zatvora, kao pojedinačne i kao jedinstvene kazne za počinjenje kaznenih djela počinjenih u stjecaju pod uvjetima propisanim člankom 51. stavkom 3. i 4. Konačnog prijedloga zakona. Tako se navodi da se kazna doživotnog zatvora može izreći za kazneno djelo za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora. Dakle, kazna doživotnog zatvora nije propisana kao jedina kazna, nego uvijek u alternativi s kaznom dugotrajnog zatvora. Prilikom odlučivanja o vrsti i visini kazne (treba li izreći kaznu dugotrajnog zatvora ili kaznu doživotnog zatvora), sud će uzeti u obzir pravila za odmjeravanje kazne iz članka 47. Kaznenog zakona. Pritom će mu polazišna točka biti stupanj krivnje, kao i svrha kažnjavanja. Budući da je dugotrajni zatvor propisan za petnaest kaznenih djela, to se primjenom pravila za odmjeravanje kazne doživotni zatvor može izreći za sljedeća kaznena djela: genocid (članak 88. stavak 1.), zločin agresije (članak 89. stavak 1.), zločin protiv čovječnosti (članak 90.), ratni zločin (članak 91 stavak 1. i 3.), kvalificirani oblik terorizma (članak 97. stavak 3. i 4.), kvalificirani oblik kaznenog djela trgovanja ljudima (članak 106. stavak 5.), teško ubojstvo (članak 111.), teško ubojstvo ženske osobe (članak 111.a). kvalificirani oblik četiri teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djece (članak 166. stavak 3.), osobito teška kaznena djela protiv okoliša (214.a), kvalificirani oblik teških kaznenih djela protiv opće sigurnosti (članak 222. stavka 3.), kvalificirani oblik napada na zrakoplov, brod ili nepokretnu platformu (članak 223. stavak 6.), za određena kaznena djela počinjena u sastavu zločinačkog udruženja (članak 329. stavak 1. točka 6.), za najteže oblike četiri kaznena djela protiv Republike Hrvatske (članak 351.) i za ubojstvo osobe pod međunarodnom zaštitom (članak 352.).

Iz navedenog proizlazi da je mogućnost izricanja kazne doživotnog zatvora predviđena za mali broj kaznenih djela i to najtežih kaznenih djela kojima se društvo želi zaštiti od najtežih počinitelja. Stoga se opisanim pokazuje i odlučnost države spram sankcioniranja najtežih zločina. Mogućnost izricanja kazne doživotnog zatvora, propisana kao alternativa kazni dugotrajnog zatvora, ukazuje i na poštivanje načela razmjernosti, prema kojem svako ograničenje slobode mora razmjeno naravi potrebe u svakom pojedinom slučaju (članak 16. stavak 2. Ustava Republike Hrvatske). Činjenica da se kazna doživotnog zatvora može izreći za najteža kaznena djela za koja je propisana kazna dugotrajnog zatvora, ostavlja prostor sudu za individualizaciju kazne, omogućavajući opisanim prilagodbu kaznenopravne prisile osobitostima počinitelja kaznenog djela. Kaznu doživotnog zatvora nije moguće izreći maloljetniku. Naime, stavak 2. izrijekom propisuje da kaznu doživotnog zatvora nije moguće izreći počinitelju koji *tempore criminis* nije navršio osamnaest godina života. Dakle, kaznu doživotnog zatvora, bilo bi moguće izreći mlađem punoljetniku. Odredbe o kazni zatvora

primjenjuju se i na kaznu doživotnog zatvora, ako ovim Zakonom nije drugačije propisano (stavak 3.).

Uz članak 5.

Ovim člankom mijenja se stavak 3. važeće odredbe, koji je propisivao pravilo prema kojem se počinitelj koji je jednom ili više radnji počinio više kaznenih djela može osuditi na jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju 50 godina, ako su utvrđene dvije ili više kazni dugotrajnog zatvora čiji zbroj prelazi 50 godina. Odredba se mijenja kao posljedica uvođenja kazne doživotnog zatvora koji se prema članku 46.a Konačnog prijedloga zakona može izreći i za jedno kazneno djelo za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora, kao i za kaznena djela počinjena u stjecaju. Stoga će prema prijedlogu stavka 3., sud moći izreći jedinstvenu kaznu doživotnog zatvora, ako su za dva ili više kaznenih djela utvrđene pojedinačne kazne dugotrajnog zatvora. Zbog primjene pravila o apsorpciji prema prijedlogu stavka 4. predlaže se propisati pravilo prema kojem će sud izreći jedinstvenu kaznu doživotnog zatvora, ako je za jedno od dva ili više kaznenih djela počinjenih u stjecaju utvrđena kazna doživotnog zatvora.

Uz članak 6.

Ovim člankom mijenja se stavak 1. kao posljedica uvođenja kazne doživotnog zatvora na način da propisuje pravila izricanja jedinstvene kazne kada se osuđeniku sudi za kazneno djelo počinjeno prije ili za vrijeme izdržavanja navedene kazne. Ujedno, predloženim se rješenjem omogućuje pravilna primjena instituta jedinstvene kazne i u situacijama kada osuđenik počini novo kazneno djelo za vrijeme prekida izdržavanja kazne, odnosno zatvorenik za vrijeme bijega, čime se osigurava cjelovito i dosljedno uređenje odnosa između prethodno izrečene i novo izrečene kazne. Također, kao posljedica uvođenja kazne doživotnog zatvora, ovim prijedlogom zakona bilo je potrebno intervenirati i u stavak 3. ovoga članka.

Uz članak 7.

Ovim člankom propisuje se uračunavanje vremena provedenog u pritvoru i istražnom zatvora, odnosno svako oduzimanje slobode u vezi s kaznenim djelom u kaznu doživotnog zatvora. Iako kazna doživotnog zatvora po svojoj naravi nije vremenski određena, ipak svako vrijeme oduzimanje slobode u vezi s kaznenim djelom ima pravni učinak na ostvarivanje pojedinih prava i instituta vezanih uz izvršavanje kazne izrečene za to djelo. To je osobito važno u odnosu na institut uvjetnog otpusta, budući da se prema izmijenjenom članku 59. mogućnost uvjetnog otpusta kod kazne doživotnog zatvora veže uz protek određenog vremena, odnosno nakon izdržanih 25 godina kazne. Stoga je potrebno jasno propisati da se vrijeme provedeno u pritvoru i istražnom zatvora, odnosno svako oduzimanje slobode u vezi s kaznenim djelom uračunava u kaznu doživotnog zatvora.

Uz članak 8.

Ovim člankom dopunjava se stavak 1. članka 59. Kaznenog zakona na način da se mogućnost uvjetnog otpusta za osuđenike koji su osuđeni na kaznu doživotnog zatvora predviđa nakon 25 godina izdržane kazne. Jasno određena granica od 25 godina izdržane kazne zatvora, predstavlja konvencijski standard proizašao iz prakse Europskog suda za ljudska prava (*Vinter i drugi v. Ujedinjenog Kraljevstva, zahtjevi br. 66069/09., 130/10. i 3896/1.0 od 9. srpnja 2013.*, *Čačko protiv Slovačke – zahtjev br. 49905/08. od 22. srpnja 2014.*). Ovaj, Konačni prijedlog zakona znači da i za počinitelje najtežih kaznenih djela za koje je izrečena kazna doživotnog zatvora postoji mogućnost njihovog izlaska na slobodu nakon odsluženja 25 godina kazne zatvora, a po ispunjenju zakonskih pretpostavki. Takvim rješenjem će se izbjeći i učinci doživotnog zatvora u slučaju mogućnosti primjene uvjetnog otpusta na konkretnog osuđenika, a zasigurno će se ostvariti i pozitivni psihološki utjecaj na osuđenika da ima razloga u promjenu svojeg

ponašanja. Isto tako će se ostvariti transparentnost u pogledu propisane kaznenopravne politike kažnjavanja, jer je jasno pod kojim uvjetima i nakon koliko točno vremena, osuđenici mogu dobiti uvjetni otpust neovisno o tome što im je izrečena kazna doživotnog zatvora, a što doprinosi i pravnoj sigurnosti te ostvarivanju načela zakonitosti u pogledu određenosti odredbe, sve u duhu vladavine prava kao i poštivanju članka 3. Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Puštanje na uvjetni otpust i dalje, kao i kod ostalih osuđenika koji se puštaju na uvjetni otpust, predstavlja način izvršavanja preostalog dijela kazne, koja ne mora biti dovršena, ako je izvršenje kazne već dalo rezultate. Dakle, uvjetni otpust kod osuđenika osuđenih na kaznu doživotnog zatvora, jednako kao i kod ostalih osuđenika, pretpostavlja da osuđenik neće na slobodi počiniti novo kazneno djelo. Ta pretpostavka i dalje se temelji na ocijeni i potrebi obrazlaganja svih onih okolnosti o kojima sud mora voditi računa prilikom odlučivanja o uvjetnom otpustu propisanih u stavku 2. ovoga članka, a koje ovim prijedlogom zakona ostaju neizmijenjene. Kao daljnja pretpostavka puštanja osuđenika na uvjetni otpust, zadržava se njegov pristanak. Po prirodi stvari, prijedlog zakona sadržava pristanak, kada zatvorenik osobno podnosi prijedlog za uvjetni otpust i kada na sjednici vijeća osuđenik ostaje kod svog prijedloga (VSRH I Kž 365/2018. od 25. srpnja 2018.).

Uz članak 9.
Ovim stavkom dopunjava se članak 60. Kaznenog zakona, kojim se propisuju obveze osuđenika i zaštitni nadzor za vrijeme provjeravanja, koje za osuđenika započinje puštanjem na slobodu. Tako se propisuje da kod osuđenika na kaznu doživotnog zatvora obveze i zaštitni nadzor ne mogu trajati dulje od dvadeset godina, osim ako sud utvrdi da bez daljnjeg provođenja obveza ili zaštitnog nadzora postoji opasnost da će počiniti kazneno djelo kojim se povređuje tjelesni, psihički ili spolni integritet osobe i za koja je propisana kazna zatvora od pet ili više godina. U tom slučaju, obveze i zaštitni nadzor se mogu produljiti doživotno.

Uz članak 10.
Ovim člankom zaštitni nadzor po punom izvršenju kazne zatvora, briše se kao sigurnosna mjera kao posljedica brisanja članka 76. i uvođenja nove Posebne mjere nadzora po punom izvršenju kazne zatvora.

Uz članak 11.
Vidi obrazloženje uz članak 14.

Uz članak 12.
U članku 76.a stavku 1. Kaznenog zakona predlaže se propisati obvezno izricanje sigurnosne mjere zabrane držanja i nabavljanja životinja, uz zadržavanje uvjeta opasnosti na strani počinitelja, koji je počinio kazneno djelo nad životinjom, da će počiniti isto ili slično djelo. Zadržavanjem uvjeta opasanosti ostvaruje se svrha sigurnosne mjere, koja se i dalje ogleda u otklanjanju okolnosti koje omogućavaju ili poticajno djeluju na počinjenje novog kaznenog djela, a čije izricanje doprinosi ostvarenju specijalne prevencije. Propisivanje obveznog izricanja ove sigurnosne mjere, uz zadržavanje opisanog uvjeta opasnosti, koji se procjenjuje u vremenu izricanja presude, ukazuje se opravdanim kada se uzmu u obzir ostale sigurnosne mjere propisane Kaznenim zakonom, kod kojih je izricanje propisano kao obvezno kada sud utvrdi da su ispunjene pretpostavke za njihovu primjenu.

Uz članak 13.
Ovim člankom mijenja se naziv Glave VI. Kaznenog zakona, kao posljedica uvođenja Posebne mjera nadzora po punom izvršenju kazne zatvora u članku 79.a.

Uz članak 14.
Ovim člankom predlaže se uvođenje posebne mjera nadzora po punom izvršenju kazne zatvora, s ciljem zaštite društva od opasnih počinitelja kaznenih djela, koji su u potpunosti izdržali kaznu zatvora. Posebna mjera uvodi se i kao posljedica brisanja sigurnosne mjere zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora i kao takva predstavlja nastavak normativnih reformi koje Republika Hrvatska poduzima kako bi zaštitila živote osoba pod svojom jurisdikcijom.

Ovom mjerom želi se osigurati dodatni nadzor nakon punog izvršenja kazne zatvora za počinitelje koji su potpunosti izdržali kaznu zatvora za određena kaznena djela i kojima nije odobren uvjetni otpust. Postupak određivanja posebne mjere bit će uređen zakonom kojim se uređuje izvršavanje kazne zatvora, dok će postupak njegova provjeravanja biti uređen zakonom kojim se uređuju probacijski poslovi. Dakle, prema posebnom zakonu kojim se uređuje izvršavanje kazne zatvora, posebnu mjeru određivat će sud izvršenja, čime se otklanjaju poteškoće koje su uočene u praksi primjene sigurnosne mjere zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora. Te su poteškoće, posebno dolazile do izražaja u situacijama kada su sudovi dosuđivali kazne zatvora, primjerice u trajanju od dvadeset godina i koji su u trenutku izricanja presude, trebali procijeniti hoće li opasnost od ponovnog počinjenja još uvijek postojati u trenutku punog odsluženja kazne zatvora. Nadalje, prema stavku 1. posebnu mjeru sud može odrediti kada je počinitelj u potpunosti izdržao kaznu zatvora jer mu nije odobren uvjetni otpust. Daljnja materijalna pretpostavka za primjenu posebne mjere odnosi se na kategorije kaznenih djela za koja ona može biti određena. Radi se o slijedećim kategorijama kaznenih djela:

1. kaznena djela počinjenih s namjerom za koja je izrečena kazna zatvora u trajanju od pet ili više godina
2. kaznena djela s obilježjem nasilja počinjenih s namjerom za koja je izrečena kazna zatvora u trajanju od dvije ili više godina
3. ili kaznenih djela iz Glave XVI., XVII. i XVIII. Kaznenog zakona, neovisno o visini izrečene kazne.

Treća materijalna pretpostavka za primjenu ove mjere sastoji se u vjerojatnosti da će osuđenik ponovno počiniti neko od navedenih kataloških kaznenih djela bez njenog provođenja.

Ako odredi posebnu mjeru, sud ima obvezu počinitelju odrediti provođenje posebne mjere uz odgovarajuću primjenu posebnih obveza iz članka 62. ili zaštitnog nadzora iz 64. Kaznenog zakona. Njihova je svrha osim resocijalizacije počinitelja, doprinijeti pojačanoj zaštiti žrtve kaznenog djela, stoga bi ovdje posebno mogle doći do izražaja one posebne obveze čija je svrha specijalna prevencija, dakle one posebne obveze čiji je cilj otklanjanje okolnosti koje pogoduju ili poticajno djeluju na počinjenje novog kaznenog djela, ali i bilo koja druga koja je primjerena s obzirom na počinjeno djelo (stavak 2. članka 79.a).

Stavkom 3. ovoga članka propisuje se vrijeme provjeravanja nad izvršavanjem posebne mjere. Vrijeme provjeravanja predviđeno je u rasponu od jedne do pet godina, osim kada je djelo počinjeno na štetu djeteta, kada vrijeme provjeravanja traje od jedne do deset godina. Uzimajući u obzir da se mjera predlaže radi zaštite društva od opasnih počinitelja, koji su u potpunosti izdržali kaznu zatvora i njihova ponovnog uključivanja u društvo uz poštivanje društvenih

normi ponašanja, predlaže se odredba koja sudu daje mogućnost produljenja mjere za još tri godine, pod uvjetom opasnosti od ponovnog počinjenja nekog od kataloških kaznenih djela iz stavka 1. ovoga članka.

Vodeći računa o načelu razmjernosti stavkom 4. predviđa se obveza suda da nakon prve godine najmanje jednom godišnje preispita potrebu daljnjeg provođenja posebne mjere.

U stavku 5. ovoga članka uvedena je odredba kojom se predviđa mogućnost obustave provedbe posebne mjere, ako postoji vjerojatnost da i bez njenog daljnjeg provođenja osoba neće ponovno počiniti kazneno djelo za koje se može izreći posebna mjera nadzora po punom izvršenju kazne zatvora. Isto tako, daje se osobi protiv koje je posebna mjera određena, mogućnost da traži preispitivanje određivanja mjere, ali ne prije proteka šest mjeseci od zadnjeg preispitivanja.

U stavku 6. propisuje se kojim je posebnim zakonima uređen postupak određivanja Posebne mjere, kao i postupak njenog provjeravanja.

Uz članak 15.
Ovim člankom predlaže se u stavku 1. ukidanje zastare kaznenog progona nakon 40 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna dugotrajnog zatvora. Predložena izmjena rezultat je izmjene stavka 2., kojim se proširuje katalog kaznenih djela za koja kazneni progon ne zastarijeva svim kaznenim djelima za koja se počinitelju može izreći kazna dugotrajnog zatvora. Tako se predložena odredba stavka 2. mijenja na način da se dopunjuje kaznenim djelima: napada na zrakoplov, brod ili nepokretnu platformu (članak 223. stavak 6.), počinjenje kaznenog djela u sastavu zločinačkog udruženja (članak 329. stavak 1. točka 6.), kažnjavanja za najteže oblike kaznenih djela protiv Republike Hrvatske (članak 351.), kao i kaznenim djelima u odnosu na koje se ovim Prijedlogom zakona predlaže uvođenje kazne dugotrajnog zatvora i to kaznenim djelima terorizma (u odnosu na stavak 3. članka 97.), osobito teška kaznena djela protiv okoliša (članak 214.a) i teška kaznena djela protiv opće sigurnosti (članak 222. stavak 3.) Kaznenog zakona.

Nepostojanje zastare znači da je riječ o takvom kaznenom djelu za koje zbog težine i načina počinjenja uvijek postoji potreba kaznenog progona. Navedeno vrijedi tim više ako se uzme u obzir predložena izmjena i dopuna Kaznenog zakona kojom se u kaznenopravni sustav Republike Hrvatske uvodi kazna doživotnog zatvora, a koja se po prijedlogu može izreći za sva kaznena djela za koja je propisana kazna dugotrajnog zatvora. Uvođenje ove kazne govori o kriminalno političkoj opravdanosti ukidanja zastare kaznenog progona i izvršenja kazne zatvora za najteža kaznena djela. Predloženim izmjenama i dopunama se u većoj mjeri ne zadire u nastup zastare kaznenog progona i izvršenja kazne u slučajevima preostalih kaznenih djela jer se radi o svega petnaest najtežih kaznenih djela u hrvatskom kaznenom zakonodavstvu od kojih je za većinu već ranije bila ukinuta zastara te je na taj način vidljivo i da je zakonodavac vodio računa o načelu razmjernosti.

Uz članak 16.
Vidi obrazloženje uz članak 15.

Uz članak 17.
Članak 87. Kaznenog zakona dopunjava se značenjem izraza ekosustava iz članka 2. stavka 2. točke c) Direktive (EU) 2024/1203. Tako se za potrebe kaznenog zakonodavstva ekosustavom ima smatrati dinamična cjelina zajednica biljaka, životinja, gljiva, algi i mikroorganizama i

njihova neživog okoliša koji međusobno djeluju kao funkcionalna jedinica te uključuje stanišne tipove, staništa vrsta i populacije vrsta kako su oni određeni posebnim propisima. U skladu s uvodnom izjavom 13. Direktive (EU) 2024/1203 ekosustav bi trebao uključivati i usluge ekosustava, putem kojih ekosustav izravno ili neizravno doprinosi dobrobiti ljudi, i funkcije ekosustava, koje se odnose na prirodne procese u ekosustavu.

Uz članak 18.

U članka 97. stavka 3. Kaznenog zakona predlaže se da se uz kaznu zatvora u trajanju od najmanje pet godina, propiše i mogućnost izricanja kazne dugotrajnog zatvora. S obzirom na to da za kazneno djelo iz članka 97. stavka 3. Kaznenog zakona nije bio propisan poseban zakonski maksimum, primjenom općih odredbi o kazni zatvora bilo je moguće izreći kaznu zatvora u trajanju do 20 godina. Predloženom izmjenom, uz postojeću kaznu zatvora u trajanju od najmanje pet godina, izričito se propisuje i mogućnost izricanja kazne dugotrajnog zatvora. Time se za najteže slučajeve počinjenja ovog kaznenog djela omogućuje izricanje kazne strože od dosadašnjeg općeg maksimuma od 20 godina zatvora, čime se osigurava razmjerniji kaznenopravni odgovor na osobito teške oblike terorističkog djelovanja sa smrtnom posljedicom. Istodobno se zadržava postojeći zakonski minimum od pet godina zatvora, čime ova kazna osigurava kazneno pravni okvir koji jasno odražava mogućnost primjene načela individualizacije kazni.

Uz članak 19.

Izmjenama članka 193. Kaznenog zakona prenosi se članak 3. stavak 2. točka a) Direktive (EU) 2024/1203 u vezi sa člankom 3. stavkom 1. Direktive (EU) 2024/1203.

U skladu s člankom 3. stavkom 1. Direktive (EU) 2024/1203 nezakonitim postupanjem smatra se kršenje prava Europske unije kojim se doprinosi ostvarivanju jednog od ciljeva politike Europske unije u području okoliša ili zakona ili podzakonskih akata države članice, ili odluka koju je donijelo nadležno tijelo države članice, kojima se provodi to pravo Europske unije.

Za potrebe Direktive (EU) 2024/1203 nezakonitim se smatraju i postupanja na temelju odobrenja koje je izdalo nadležno tijelo države članice ako je takvo odobrenje dobiveno prijevarom ili koruptivnim postupanjem, iznudom ili prisilom, ili ako se takvim odobrenjem očito krše relevantni materijalnopravni zahtjevi. Pojam „očito kršenje relevantnih materijalnopravnih zahtjeva" trebalo bi prema uvodnoj izjavi 10. Direktive (EU) 2024/1203 tumačiti kao da se odnosi na očito i bitno kršenje relevantnih materijalnopravnih zahtjeva te se njime ne namjeravaju obuhvatiti postupovni zahtjevi ni manji elementi odobrenja.

Nezakonito postupanje iz članka 3. stavka 1. Direktive (EU) 2024/1203 obuhvaćeno je blanketnom dispozicijom „tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno" sadržanom u stavku 1. članka 193. Kaznenog zakona.

Članak 3. stavak 2. točka a) Direktive (EU) 2024/1203 nalaže državama članicama sankcionirati namjerno ispuštanje, odašiljanje ili uvođenje količine materijala ili tvari, energije ili ionizirajućeg zračenja u zrak, tlo ili vodu, što uzrokuje ili će vjerojatno uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu osobe ili znatnu štetu za kakvoću zraka, tla ili vode, ili znatnu štetu za ekosustav, životinje ili biljke. Vjerojatnost uzrokovanja smrti ili teške tjelesne ozljede, odnosno znatne štete za kakvoću zraka, tla ili vode, ili znatne štetu za ekosustav, životinje ili biljke prenesena je kroz stavak 1. članka 193. Kaznenog zakona kojim se inkriminira apstraktno ugrožavanje u znatnoj mjeri sljedećih zaštitnih objekata: zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, životinja, biljaka, gljiva ili ekosustava, kao apstraktno ugrožavanje života i zdravlja ljudi. Radnje počinjenja (ispusti, odašilje ili na drugi način unese) propisane su alternativno, dok je radnja otpuštanja obuhvaćena radnjom „na drugi način unese". Prilikom procjene je li moguće ugrožavanje u znatnoj mjeri, uzimaju se u obzir elementi propisani novim člankom 214.b

stavkom 3. prijedloga zakona: početno stanje zahvaćenog okoliša; je li šteta dugotrajna, srednjoročna ili kratkoročna; opseg štete i reverzibilnost štete.
Dakle, stavkom 1. ovoga članka kažnjava se apstraktno ugrožavanje čija je svrha spriječiti ne samo povređivanje, nego i konkretno ugrožavanje koje se sankcionira u stavku 2. ovoga članka, i to na način da se apstraktnim ugrožavanjem kaznenopravna zaštita proteže u vrlo rani stadij, dakle prije dovođenja u opasnost objekta radnje, kod kojeg izostanak povređivanje, može primjerice ovisiti o nastupu sretnih okolnosti.
U stavku 2. članka 193. i dalje se inkriminira konkretno ugrožavanje života ili zdravlja ljudi kada počinitelj radnjama počinjenja ispusti, odašilje ili na drugi način unese količinu materijala, tvari, energije ili ionizirajućeg zračenja u zrak, tlo, podzemlje, vodu ili more, i time ugrozi život ili zdravlje ljudi.
U stavku 3. i dalje je zadržano kažnjavanje za nehaj kaznenih djela iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.

Uz članak 20.
Ovim člankom uvodi se novo kazneno djelo „Onečišćenje okoliša proizvodima“ u članku 193.a prijedloga zakona, a sukladno zahtjevima iz članka 3. stavka 2. točke b) Direktive (EU) 2024/1203. Kazneno djelo predviđeno je kao blanketna norma „tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno“, a koji se imaju tumačiti sukladno članku 3. stavku 1. Direktive (EU) 2024/1203.
I ovo je kazneno djelo propisano kao kazneno djelo apstraktnog ugrožavanja kakvoće zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, životinja, biljaka, gljiva ili ekosustava, ako je ono u znatnoj mjeri, ili apstraktno ugrožavanje života ili zdravlja ljudi. Prilikom procjene je li moguće ugrožavanje u znatnoj mjeri, uzimaju se u obzir elementi propisani novim člankom 214.b stavkom 3. prijedloga zakona: početno stanje zahvaćenog okoliša; je li šteta dugotrajna, srednjoročna ili kratkoročna; opseg štete i popravljivost štete. Radnja kaznenog djela sastoji se u stavljaju na tržište proizvoda čija uporaba u većem opsegu dovodi do ispuštanja, odašiljanja ili na drugi način unošenja količine materijala, tvari, energije ili ionizirajućeg zračenja u zrak, tlo, podzemlje, vodu ili more. Za ovo kazneno djelo predlaže se kazna zatvora u visini od šest mjeseci do pet godina sukladno zahtjevima članka 5. stavka 2. točke d) Direktive (EU) 2024/1203. Dodatno, sukladno članku 3. stavku 4. Direktive (EU) 2024/1203 predlaže se i kažnjavanje za nehaj.
Ovim člankom uvodi se i novo kazneno djelo „Onečišćenje okoliša tvarima“ u članku 193.b prijedloga zakona, a sukladno zahtjevima iz članka 3. stavka 2. točke c) Direktive (EU) 2024/1203. Kazneno djelo predviđeno je kao blanketna norma „tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno“, a koji se imaju tumačiti sukladno članku 3. stavku 1. Direktive (EU) 2024/1203. S obzirom na akcesornost ovog kaznenog djela, za njegovu primjenu relevantni su izravno primjenjivi propisi Europske unije, pa će postupanje opisano u članku 193.b biti kažnjivo ako:

- je ograničeno u skladu s glavom VIII. Uredbe (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ (SL L 396, 30.12.2006.) i Prilogom XVII. toj Uredbi ili ako je zabranjeno u skladu s glavom VII. te Uredbe
- nije u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ (SL L 309, 24.11.2009.)

- nije u skladu s Uredbom (EU) br. 528/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o stavljanju na raspolaganje na tržištu i uporabi biocidnih proizvoda (SL L 167, 27.6.2012.)
- nije u skladu s Uredbom (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o razvrstavanju, označivanju i pakiranju tvari i smjesa, o izmjeni i stavljanju izvan snage Direktive 67/548/EEZ i Direktive 1999/45/EZ i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1907/2006 (SL L 353, 31.12.2008.) ili
- je zabranjeno je na temelju Priloga I. Uredbi (EU) 2019/1021 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o postojanim organskim onečišćujućim tvarima (SL L 169, 25.6.2019.).

I ovo je kazneno djelo propisano kao kazneno djelo apstraktnog ugrožavanja kakvoće zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, životinja, biljaka, gljiva ili ekosustava, ako je ono u znatnoj mjeri, ili apstraktno ugrožavanje života ili zdravlja ljudi. Prilikom procjene je li moguće ugrožavanje u znatnoj mjeri, uzimaju se u obzir elementi propisani novim člankom 214.b stavkom 3. prijedloga zakona: početno stanje zahvaćenog okoliša; je li šteta dugotrajna, srednjoročna ili kratkoročna; opseg štete i reverzibilnost štete. Radnja kaznenog djela sastoji se u proizvodnji, stavljanju na tržište, stavljanju na raspolaganje na tržištu, izvozu ili uporabi tvari, pojedinačno, u smjesama ili proizvodima, uključujući njihovom ugrađivanju u proizvode. Za ovo kazneno djelo predlaže se kazna zatvora u visini od šest mjeseci do pet godina, sukladno zahtjevima članka 5. stavka 2. točke d) Direktive (EU) 2024/1203. Dodatno, sukladno članku 3. stavku 4. Direktive (EU) 2024/1203 predlaže se i kažnjavanje za nehaj.

Ovim člankom uvodi se i novo kazneno djelo „Onečišćenje okoliša živom“ u članku 193.c prijedloga zakona, a sukladno zahtjevima iz članka 3. stavka 2. točke d) Direktive (EU) 2024/1203. Kazneno djelo predviđeno je kao blanketna norma „tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno“, a koji se imaju tumačiti sukladno članku 3. stavku 1. Direktive (EU) 2024/1203. S obzirom na akcesornost ovog kaznenog djela, za njegovu primjenu relevantna je izravno primjenjiva Uredba (EU) 2017/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o živi i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1102/2008 (SL L 137, 24.5.2017.).

I ovo je kazneno djelo propisano kao kazneno djelo apstraktnog ugrožavanja kakvoće zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, životinja, biljaka, gljiva ili ekosustava ako je ono u znatnoj mjeri, ili apstraktno ugrožavanje života ili zdravlja ljudi. Prilikom procjene je li moguće ugrožavanje u znatnoj mjeri, uzimaju se u obzir elementi propisani novim člankom 214.b stavkom 3. prijedloga zakona: početno stanje zahvaćenog okoliša; je li šteta dugotrajna, srednjoročna ili kratkoročna; opseg štete i reverzibilnost štete. Radnja kaznenog djela sastoji se u proizvodnji, uporabi, skladištenju, uvozu ili izvozu žive, živinih spojeve, smjesa žive ili proizvoda kojima je dodana živa.

Za ovo kazneno djelo predlaže se kazna zatvora u visini od šest mjeseci do pet godina, sukladno zahtjevima članka 5. stavka 2. točke d) Direktive (EU) 2024/1203. Dodatno, sukladno članku 3. stavku 4. Direktive (EU) 2024/1203 predlaže se i kažnjavanje za nehaj.

Ovim člankom uvodi se i novo kazneno djelo „Onečišćenje okoliša projektima“ u članku 193.d prijedloga zakona, a sukladno zahtjevima iz članka 3. stavka 2. točke e) Direktive (EU) 2024/1203. Kazneno djelo predviđeno je kao blanketna norma „tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno“, a koji se imaju tumačiti sukladno članku 3. stavku 1. Direktive (EU) 2024/1203. S obzirom na akcesornost ovog kaznenog djela, za njegovu primjenu relevantni su članak 1. stavak 2. točka (a) i članak 4. stavci 1. i 2. Direktive 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (SL L 26, 28.1.2012., dalje: Direktiva 2011/92/EU).

I ovo je kazneno djelo propisano kao kazneno djelo apstraktnog ugrožavanja kakvoće zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, životinja, biljaka, gljiva ili ekosustava ako je ono u znatnoj mjeri ili apstraktno ugrožavanje života ili zdravlja ljudi. Prilikom procjene je li moguće ugrožavanje

u znatnoj mjeri, uzimaju se u obzir elementi propisani novim člankom 214.b stavkom 3. prijedloga zakona: početno stanje zahvaćenog okoliša; je li šteta dugotrajna, srednjoročna ili kratkoročna; opseg štete i reverzibilnost štete. Radnja počinjenja kaznenog djela sastoji se u provođenju projekata, uključujući i one za koje je bila potrebna procjena utjecaja na okoliš ili ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu. Za ovo kazneno djelo predlaže se kazna zatvora u visini od šest mjeseci do pet godina sukladno zahtjevima članka 5. stavka 2. točke d) Direktive (EU) 2024/1203.
Za potrebe ovoga članka, u stavku 2. definirano je značenje izraza „projekt“ na način da isti obuhvaća izvođenje građevinskih radova ili instalacija ili sustava, kao i ostale zahvate u prirodnom okolišu, uključujući vađenje mineralnih sirovina, a u skladu s člankom 1. stavkom 2. točki (a) Direktive 2011/92/EU.

Uz članak 21.
Izmjenama članka 194. Kaznenog zakona prenosi se članak 3. stavak 2. točka i) Direktive (EU) 2024/1203 u vezi sa člankom 3. stavkom 1. Direktive (EU) 2024/1203.
Nezakonito postupanje iz članka 3. stavka 1. Direktive (EU) 2024/1203 u odnosu na ovo kazneno djelo obuhvaćeno je blanketnom dispozicijom „tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno“, a koja obuhvaća postupanja iz 3.stavka 1. Direktive 2005/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o onečišćenju mora s brodova i uvođenju sankcija za kršenja (SL L 255, 30.9.2005.), osim kada je riječ o izuzecima iz članka 5. te Direktive.
Prijedlogom zakona predlaže se u članku 194. stavku 1. inkriminirati svako ispuštanje onečišćujućih tvari u more ili vodu, koje može uzrokovati pogoršanje njezine kakvoće ili štetu za morski ili drugi vodeni okoliš. Za ovaj oblik kaznenog djela predložena je kazna u visini od šest mjeseci do pet godina zatvora, sukladno zahtjevima članka 5. stavka 2. točke d) Direktive (EU) 2024/1203. Također, sukladno zahtjevima iz članka 3. stavka 4. Direktive (EU) 2024/1203 za ovaj oblik kaznenog djela predlaže se kažnjavanje za nehaj.
Predlaže se i proširenje inkriminacije iz stavka 2. ovoga članka na način da je akcesornost kaznenog djela uvjetovana ne samo postupanjem protivno propisima već i obuhvaća postupanje koje je na drugi način nedopušteno. Isto tako, u odnosu na ovaj oblik kaznenog djela predlaže se pooštravanje propisane kazne, koje je uvjetovano zahtjevom Direktive da ugrožavanje kakvoće vode bude kažnjivo kaznom zatvora čija je gornja granica minimalno pet godina. S obzirom na to da je povređivanje teži oblik kažnjivog postupanja od ugrožavanja, bilo je potrebno povisiti kaznu za oblik kaznenog djela iz stavka 2. ovoga članka.
U stavku 3. zadržano je kažnjavanje za ispuštanje manjih količina onečišćujućih tvari s pomorskog objekta u more ili s plovnog objekta u druge vode, što u svojoj ukupnosti ima za rezultat pogoršanje kakvoće mora ili druge vode ili štetu za morski ili drugi vodeni okoliš.

Uz članak 22.
Ovim člankom uvodi se novo kazneno djelo „Nedopušteno recikliranje brodova“ u članku 194.a prijedloga zakona, a sukladno zahtjevima iz članka 3. stavka 2. točke h) Direktive (EU) 2024/1203, kojim se inkriminira recikliranje brodova obuhvaćeno područjem primjene Uredbe (EU) br. 1257/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o recikliranju brodova i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1013/2006 i Direktive 2009/16/EZ (SL 330, 10.12.2013.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2024/1157 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o pošiljkama otpada, izmjeni uredbi (EU) br. 1257/2013 i (EU) 2020/1056 te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1013/2006 (SL L, 2024/1157, 30.4.2024.), ako takvo postupanje nije u skladu sa zahtjevima iz članka 6. stavka 2. točke (a) te Uredbe.

Nezakonito postupanje iz članka 3. stavka 1. Direktive (EU) 2024/1203 u odnosu na ovo kazneno djelo obuhvaćeno je blanketnom dispozicijom „tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno“.
Počinitelj ovoga kaznenog djela je brodovlasnik. Naime, u skladu s navedenim blanketnim propisom, brodovlasnik je dužan osigurati recikliranje broda u postrojenju za recikliranje brodova koje je uvršteno na Europski popis, odnosno recikliranje broda koji se smatra opasnim otpadom, koji se nalazi u području pod nadležnošću države članice Europske unije i koji se izvozi s područja Europske unije u postrojenju za recikliranje brodova uvrštenom na Europski popis koje se nalazi u zemlji navedenoj u Prilogu VII. Baselske konvencije o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovu odlaganju. Kršenje ove obveze predlaže se propisati kao kazneno djelo, sa zapriječenom kaznom zatvora u rasponu od šest mjeseci do pet godina, sukladno članku 5. stavku 2. točki d) Direktive (EU) 2024/1203.

Uz članak 23.
Izmjenama i dopunama kaznenog djela iz članka 195. Kaznenog zakona prenosi se članak 3. stavak 2. točka s) Direktive (EU) 2024/1203.
U odnosu na naslov članka 195. Kaznenog zakona predlaže se važeći naslov „Ugrožavanje ozonskog sloja“ zamijeniti naslovom „Protupravno korištenje tvari koje oštećuju ozonski sloj“, s obzirom na to da nije riječ o materijalnom kaznenom djelu koje zahtjeva nastup posljedice u vidu ugrožavanju, već o formalnom deliktu.
Nezakonito postupanje iz članka 3. stavka 1. Direktive (EU) 2024/1203 u odnosu na ovo kazneno djelo obuhvaćeno je blanketnom dispozicijom „tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno“.
U skladu sa zahtjevima Direktive (EU) 2024/1203, radnja stavljanja u promet iz važećeg članka 195. stavka 1. Kaznenog zakona, predlaže se zamijeniti radnjom stavljanje na tržište, dok ostale radnje počinjenja ostaju neizmijenjene. Sredstva počinjenja kaznenog djela propisana su kao tvari koje oštećuju ozonski sloj, pojedinačne ili u smjesi ili njihovi izomeri, koje je za potrebe ovog kaznenog djela potrebno promotriti u smislu članka 2. točke a) Uredbe (EU) 2024/590 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. veljače 2024. o tvarima koje oštećuju ozonski sloj i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1005/2009 (SL L, 2024/590, 20.2.2024., dalje: Uredba (EU) 2024/590). Također, predlaže se povisiti zapriječenu kaznu zatvora za ovaj oblik kaznenog djela s raspona do tri godine na raspon od šest mjeseci do pet godina zatvora, sukladno članku 5. stavku 2. točki d) Direktive (EU) 2024/1203.
U stavku 2. sadržan je drugi dio inkriminacije iz članka 3. stavka 2. točke s) Direktive (EU) 2024/1203, koji se odnosi na proizvodnju, uvoz, izvoz, stavljanje na tržište ili korištenje proizvoda i opreme te njihovih dijelova koji sadrže tvari koje oštećuju ozonski sloj ili čije djelovanje ovisi o tim tvarima, u smislu članka 2. točke b) Uredbe (EU) 2024/590.
Stavkom 3. predlaže se kažnjavanje za nehaj za oba oblika ovog kaznenog djela, u skladu s člankom 3. stavkom 4. Direktive (EU) 2024/1203.

Uz članak 24.
Ovim člankom uvodi se novo kazneno djelo „Protupravno korištenje fluoriranih stakleničkih plinova“ u članku 195.a prijedloga zakona, a sukladno zahtjevima iz članka 3. stavka 2. točke t) Direktive (EU) 2024/1203.
Nezakonito postupanje iz članka 3. stavka 1. Direktive (EU) 2024/1203 u odnosu na ovo kazneno djelo obuhvaćeno je blanketnom dispozicijom „tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno“.
Kazneno djelo je propisano kao opći delikt, odnosno svatko može biti počinitelj. Radnje počinjenja predlažu se alternativno kao proizvodnja, uvoz, izvoz, stavljanje na tržište, ispuštanje ili korištenje fluoriranih stakleničkih plinova, pojedinačnih ili u smjesi (stavak 1.),

odnosno kao proizvodnja, uvoz, izvoz, stavljanje na tržište ili korištenje proizvoda i opreme te njihovih dijelove koji sadrže fluorirane stakleničke plinove ili čije djelovanje ovisi o tim plinovima, ili stavljanje u pogon takvih proizvoda i opreme.
Flourirane stakleničke plinove, potrebno je razumjeti sukladno članku 3. stavku 2. točki t) Direktive (EU) 2024/1203, koji je u svoj naravi blanketna dispozicija, jer upućuje na članak 2. točku a) Uredbe (EU) 2024/573 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. veljače 2024. o fluoriranim stakleničkim plinovima, izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 517/2014 (SL L, 2024/573, dalje: Uredba (EU) 2024/573). Radi se o fluoriranim stakleničkim plinovima navedenim u prilozima I., II. i III., predmetne Uredbe, pojedinačnima ili kao mješavine. U pogledu oblika kaznenog djela iz stavka 2., isto je potrebno razumjeti sukladno članku 3. stavku 2. točke t) Direktive (EU) 2024/1203, koji upućuje na članak 2. točku b) Uredbe (EU) 2024/573.
Za oblike kaznenog djela iz stavaka 1. i 2., koji se odnose na postupanje s namjerom, predlaže se propisati kaznu zatvora u rasponu od šest mjeseci do pet godina, sukladno članku 5. stavku 2. točki d) Direktive (EU) 2024/1203. Također se u stavku 3. novog članka 195.a predlaže propisati kažnjavanje za nehajno postupanje u odnosu na oba oblika ovoga kaznenog djela, sukladno zahtjevu iz članka 3. stavka 4. Direktive (EU) 2024/1203.

Uz članak 25.
Predloženim izmjenama i dopunama članka 196. Kaznenog zakona prenosi se članak 3. stavak 2. točke f) i g) Direktive (EU) 2024/1203.
Stavkom 1. prenosi se članak 3. stavak 2. točka g) Direktive (EU) 2024/1203, u vezi s člankom 3. stavkom 1. Direktive (EU) 2024/1203, na način da se u bitnim obilježjima ovog kaznenog djela blanketnost propisa propiše ne samo kao postupanje protivno propisima, a kao što je propisano važećim člankom 196. stavkom 1. Kaznenog zakona već i kao postupanje koje je „na drugi način nedopušteno“. Radnja počinjenja i dalje je, kao i u važećem Kaznenom zakonu propisana kao nedozvoljen promet otpadom, koji je potrebno tumačiti u smislu članka 3. točke 26. izravno primjenjive Uredbe (EU) 2024/1157 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o pošiljkama otpada, izmjeni uredbi (EU) br. 1257/2013 i (EU) 2020/1056 te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1013/2006 (SL L, 2024/1157, 30.4.2024). Također se, u skladu sa zahtjevima iz članka 5. stavka 2. točke d) Direktive (EU) 2024/1203, predlaže povisiti propisanu kaznu zatvora sa raspona do dvije godine na raspon od šest mjeseci do pet godina.
Dosadašnji stavak 2. članka 196. Kaznenog zakona, ovim prijedlogom zakona razdvaja se na dva stavka, od kojih se jedan odnosi na otpad koji se ne smatra opasnim (stavak 2.), dok se novi stavak 3. odnosi na protupravna postupanja s opasnim otpadom. U oba navedena stavka, u skladu s člankom 3. stavkom 1. Direktive (EU) 2024/1203, blanketnost propisa predlaže se propisati ne samo kao postupanje protivno propisima, već i kao postupanje koje je „na drugi način nedopušteno“.
Kaznena djela iz stavka 2. i 3. predlažu se kao opća kaznena djela. Nove radnje počinjenja koje se predlažu ovim kaznenim djelima odnose se na nadzor nad postupcima nedopuštenog odbacivanja, odlaganja, sakupljanja, skladištenja, obrade, uvoza, izvoza, prijevoza otpada, posredovanja u tome ili uopće gospodarenja ili postupanja s njim i nadzor lokacije zbrinjavanja otpada. Objekt počinjenja kaznenog djela iz stavka 3. je opasni otpad koji se, sukladno članku 3. stavku 2. točki f) podtočki i) odnosi na opasni otpad kako ga definira članak 3. točka 2. Direktive 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22.11.2008, dalje: Direktiva 2008/98/EZ), kada se radi o takvom otpadu u količini koja je veća od neznatne. Objekt počinjenja kaznenog djela iz stavka 2. je otpad koji nije opasan u smislu članka 3. točka 2. Direktive 2008/98/EZ, ako postupanja s takvim otpadom dovode do apstraktnog ugrožavanja kakvoće zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, životinja, biljaka, gljiva ili ekosustava ako je ono

trajnije ili u znatnoj mjeri ili na širem području ili apstraktnog ugrožavanja života ili zdravlja ljudi. Prilikom procjene je li moguće ugrožavanje u znatnoj mjeri, uzimaju se u obzir elementi propisani novim člankom 214.b stavkom 3. prijedloga zakona: početno stanje zahvaćenog okoliša; je li šteta dugotrajna, srednjoročna ili kratkoročna; opseg štete i reverzibilnost štete.
Za stavke 2. i 3. predlaže se kazna zatvora u rasponu od šest mjeseci do pet godina, u skladu sa člankom 5. stavku 2. točki d) Direktive (EU) 2024/1203.
U stavku 4. predlaže se propisati kažnjavanje za nehaj svih pojavnih oblika ovoga kaznenog djela, sukladno zahtjevima članka 3. stavka 4. Direktive (EU) 2024/1203.

Uz članak 26.
Predloženim izmjenama i dopunama članka 197. Kaznenog zakona prenosi se članak 3. stavak 2. točke j) i k) Direktive (EU) 2024/1203.
Stavkom 1. prenosi se članak 3. stavak 2. točka j) Direktive (EU) 2024/1203, u vezi s člankom 3. stavkom 1. Direktive (EU) 2024/1203 na način da se u bitnim obilježjima ovoga kaznenog djela blanketnost propisa propiše ne samo kao postupanje protivno propisima, a kao što je propisano važećim člankom 197. stavkom 1. Kaznenog zakona već i kao postupanje koje je „na drugi način nedopušteno“. Uz radnju rukovanja postrojenjem, propisanu važećim člankom 197. stavkom 1. Kaznenog zakona predlaže se izričito propisati i radnju zatvaranja postrojenja, sukladno zahtjevu iz članka 3. stavak 2. točke j) Direktive (EU) 2024/1203. Objekt počinjenja navodi se kao postrojenje u kojem su pohranjene ili se koriste opasne tvari ili smjese ili u kojem se odvijaju opasni postupci.
Za potrebe ove inkriminacije radnje počinjenja i objekti počinjenja kaznenog djela moraju ulaziti u područje primjene Direktive 2012/18/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari, o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 96/82/EZ (SL L 197) ili Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprječavanje i kontrola onečišćenja) (preinaka) (SL L 334, 17.12.2010) i moraju uzrokovati apstraktno ugrožavanje kakvoće zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, životinja, biljaka, gljiva ili ekosustava ako je ono trajnije ili u znatnoj mjeri ili apstraktno ugrožavanje života ili zdravlja ljudi. Prilikom procjene je li moguće ugrožavanje u znatnoj mjeri, uzimaju se u obzir elementi propisani novim člankom 214.b stavkom 3. prijedloga zakona: početno stanje zahvaćenog okoliša; je li šteta dugotrajna, srednjoročna ili kratkoročna; opseg štete i reverzibilnost štete. Za razliku od važećeg kaznenog djela iz članka 197. stavka 1. Kaznenog zakona ovim prijedlogom zakona predlaže se ukloniti obilježje kaznenog djela „izvan postrojenja“, a sukladno članku 3. stavku 2. točki j) Direktive (EU) 2024/1203.
Sukladno zahtjevima članka 5. stavku 2. točki d) Direktive (EU) 2024/1203 za ovu inkriminaciju predlaže se zadržati kaznu zatvora u visini od šest mjeseci do pet godina.
Stavkom 2. prenosi se članak 3. stavak 2. točka k) Direktive (EU) 2024/1203, u vezi s člankom 3. stavkom 1. Direktive (EU) 2024/1203, na način da se u bitnim obilježjima ovog kaznenog djela blanketnost propisa propisuje kao postupanje protivno propisima ili na drugi način nedopušteno. Sukladno zahtjevima Direktive (EU) 2024/1203, djelo je propisano kao opći delikt. Radnje počinjenja predlažu se alternativno, kao građenje, rukovanje ili rastavljanje odobalnih naftnih i plinskih postrojenja, ako su ako su takva postupanja i takva postrojenja obuhvaćena područjem primjene Direktive 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 12. lipnja 2013. o sigurnosti odobalnih naftnih i plinskih djelatnosti i o izmjeni Direktive 2004/35/EZ (SL L 178, 28.6.2013) i ako ona uzrokuju apstraktno ugrožavanje kakvoće zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, životinja, biljaka, gljiva ili ekosustava ako je ono u znatnoj mjeri ili apstraktno ugrožavanje života ili zdravlja ljudi. Predloženom dopunom radnji počinjenja obuhvaća se i neuklanjanje odobalnog naftnog ili plinskog postrojenja te nesaniranje povezane infrastrukture u propisanim rokovima, protivno obvezama investitora iz članka 15.a stavaka 1.

i 2. Zakona o sigurnosti pri odobalnom istraživanju i eksploataciji ugljikovodika („Narodne novine“, br. 78/15. i 50/20.). Time se kaznenopravna zaštita proširuje i na propuštanje izvršenja obveza propisanih člankom 15.a stavaka 1. i 2. Zakona o sigurnosti pri odobalnom istraživanju i eksploataciji ugljikovodika nakon potpunog i trajnog prestanka izvođenja naftno-rudarskih radova, ako takvo propuštanje može u znatnoj mjeri ugroziti okoliš ili ugroziti život ili zdravlje ljudi. Prilikom procjene je li moguće ugrožavanje u znatnoj mjeri, uzimaju se u obzir elementi propisani novim člankom 214.b stavkom 3. prijedloga zakona: početno stanje zahvaćenog okoliša; je li šteta dugotrajna, srednjoročna ili kratkoročna; opseg štete i reverzibilnost štete. Sukladno zahtjevima članka 5. stavku 2. točki d) Direktive (EU) 2024/1203 za ovu inkriminaciju predlaže se propisati kaznu zatvora u visini od šest mjeseci do pet godina.
U stavku 3., a sukladno zahtjevima članka 3. stavka 4. Direktive (EU) 2024/1203., predlaže se propisati kažnjavanje za nehaj za stavke 1. i 2. ovoga kaznenog djela.

Uz članak 27.
Predloženim izmjenama i dopunama članka 198. Kaznenog zakona prenosi se članak 3. stavak 2. točka l) Direktive (EU) 2024/1203.
Predlaže se dopuniti naziv kaznenog djela na način da isti, uz ugrožavanje okoliša radioaktivnim tvarima obuhvati i ugrožavanje okoliša radioaktivnim materijalima i to zato što i materijali mogu biti radioaktivni.
U bitnim obilježjima ovog kaznenog djela blanketnost propisa predlaže se propisati ne samo kao postupanje protivno propisima, a kao što je propisano važećim člankom 198. stavkom 1. Kaznenog zakona, već i kao postupanje koje je „na drugi način nedopušteno“.
Kazneno djelo je propisano kao opće kazneno djelo, a kao novina u odnosu na zahtjev Direktive (EU) 2024/1203 iz članka 3. stavak 2. točka l) propisuje sa radnja izrade nuklearnog materijala ili druge radioaktivne tvari, dok se radnje počinjenja iz članka 198. stavka 1. Kaznenog zakona (proizvodnja, prerada, rukovanje, korištenje, posjedovanje, skladištenje, prijevoz, uvoz, izvoz ili odlaganje gore navedenog materijala odnosno tvari) zadržavaju kao radnje počinjenja i u prijedlogu članka 198. stavka 1. Takve se radnje, kao i radioaktivne tvari ili materijal, u smislu ovoga kaznenog djela sagledavaju sukladno području primjene Direktive Vijeća 2013/59/Euratom od 5. prosinca 2013. o osnovnim sigurnosnim standardima za zaštitu od opasnosti koje potječu od izloženosti ionizirajućem zračenju, i o stavljanju izvan snage direktiva 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom i 2003/122/Euratom (SL L 13, 17.1.2014.), Direktive Vijeća 2014/87/Euratom od 8. srpnja 2014. o izmjeni Direktive 2009/71/Euratom o uspostavi okvira Zajednice za nuklearnu sigurnost nuklearnih postrojenja (SL L 219, 25.7.2014.), ili Direktive Vijeća 2013/51/Euratom od 22. listopada 2013.o utvrđivanju zahtjeva za zaštitu zdravlja stanovništva od radioaktivnih tvari u vodi namijenjenoj za ljudsku potrošnju (SL L 296, 7.11.2013). Bitno obilježje kaznenog djela zahtjeva apstraktno ugrožavanje kakvoće zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, životinja, biljaka, gljiva ili ekosustava ako je ono trajnije ili većoj mjeri ili u znatnoj mjeri ili apstraktno ugrožavanje života ili zdravlja ljudi. Prilikom procjene je li moguće ugrožavanje u znatnoj mjeri, uzimaju se u obzir elementi propisani novim člankom 214.b stavkom 3. prijedloga zakona: početno stanje zahvaćenog okoliša; je li šteta dugotrajna, srednjoročna ili kratkoročna; opseg štete i reverzibilnost štete.
Nadalje, ovim prijedlogom zakona inkriminacija iz članka 198. stavaka 1. Kaznenog zakona širi se i to na način da se ugrožavanje okoliša radioaktivnim tvarima ne sankcionira samo ako se radi o opasnim radioaktivnim tvarima, već i onda kada se radi o radioaktivnim tvarima iz područja primjene gore citiranih direktiva.
Sukladno zahtjevima članka 5. stavka 2. točke d) Direktive (EU) 2024/1203 za ovu inkriminaciju predlaže se propisati kaznu zatvora u visini od šest mjeseci do pet godina.

U stavku 2., a sukladno zahtjevima članka 3. stavka 4. Direktive (EU) 2024/1203., predlaže se propisati kažnjavanje za nehaj.

Uz članak 28.

Ovim člankom uvodi se novo kazneno djelo „Onečišćenje okoliša zahvaćanjem voda“ u članku 198.a prijedloga zakona, a sukladno zahtjevima iz članka 3. stavka 2. točke m) Direktive (EU) 2024/1203.

Nezakonito postupanje iz članka 3. stavka 1. Direktive (EU) 2024/1203 u odnosu na ovo kazneno djelo obuhvaćeno je blanketnom dispozicijom „tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno“.

Kazneno djelo je propisano kao opći delikt, odnosno svatko može biti njegov počinitelj. Radnja počinjenja predlažu se kao zahvaćanje površinske ili podzemne vode, a koje se sukladno članku 3. stavku 2. točki m) Direktive (EU) 2024/1203 imaju promotriti u smislu Direktive 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000.). Kazneno djelo je propisano kao delikt apstraktnog ugrožavanja, odnosno za ostvarenje obilježja kaznenog djela traži se da počinitelj može gore opisanom radnjom počinjenja u znatnoj mjeri ugroziti ekološko stanje ili ekološki potencijal ili kemijsko stanje tijela površinskih voda ili količinsko ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda. Stanje tijela površinskih voda utvrđuje se na temelju njihova ekološkog i kemijskog stanja, a stanje tijela podzemnih voda na temelju njihova količinskog i kemijskog stanja. Navedene sastavnice predstavljaju zasebne elemente na temelju kojih se ocjenjuje ukupno stanje vodnog tijela, slijedom čega za ostvarenje obilježja ovoga kaznenog djela nije potrebno da istodobno bude ostvarena mogućnost ugroze u znatnoj mjeri, odnosno nastupanje znatne štete ugrožene u odnosu na sve navedene sastavnice stanja voda, već je dostatno ugrožavanje bilo koje od njih, uz ispunjenje ostalih zakonskih obilježja kaznenog djela. Za ovo kazneno djelo predlaže se kazna zatvora u visini do tri godine, sukladno članku 5. stavku 2. točki e) Direktive (EU) 2024/1203. Također se u stavku 2. novog članka 198.a predlaže propisati kažnjavanje za nehajno postupanje, sukladno zahtjevu iz članka 3. stavka 4. Direktive (EU) 2024/1203, a u stavku 3. novog članka 198.a i kažnjavanje za pokušaj, sukladno zahtjevu članka 4. stavka 2. Direktive (EU) 2024/1203.

Uz članak 29.

Predloženim izmjenama i dopunama članka 200. prenosi se članak 3. stavak 2. točka n) Direktive (EU) 2024/1203.

U bitnim obilježjima ovoga kaznenog djela blanketnost propisa predlaže se propisati ne samo kao postupanje protivno propisima, a kao što je propisano važećim člankom 200. stavkom 1. Kaznenog zakona, već i kao postupanje koje je „na drugi način nedopušteno“.

U odnosu na važeći članak 200. stavak 1. Kaznenog zakona ovim prijedlogom predmetno se kazneno djelo dopunjava dvjema novim radnjama počinjenja, prodaje i nuđenja na prodaju jedinke strogo zaštićene divlje vrste ili jedinke vrste divljih ptica ili drugog zaštićenog dijela prirode, koji se imaju smatrati zaštitnim objektima ovog kaznenog djela. Strogo zaštićene divlje vrste potrebno je promotriti kao jedinku ili jedinke vrsta divlje faune ili flore navedenih u Prilogu IV. (sadržanom u Pravilniku o strogo zaštićenim vrstama, „Narodne novine“, br. 144/13. i 73/16.) ili u Prilogu V. ako vrste iz tog priloga podliježu istim mjerama kao onima donesenima za vrste iz Priloga IV., Direktivi Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992., dalje: Direktiva Vijeća 92/43/EEZ). Nadalje, jedinku vrste divljih ptica koje prirodno obitavaju na području država članica Europske unije potrebno je promotriti u smislu članka 1. Direktive 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (SL L 20, 26.1.2010), dok su zaštićeni dijelovi prirode definirani člankom 111. Zakona o zaštiti prirode

(„Narodne novine“, br. 80/13., 15/18., 14/19., 127/19. i 155/23., dalje: Zakon o zaštiti prirode). Počinitelj će ostvariti obilježja kaznenog djela ako se radnje počinjenja odnose na količinu zaštitnih objekata koja je veća od neznatne. Takvu je količinu potrebno promotriti u smislu novog članka 214.b stavka 1. prijedloga zakona, kojim se propisuje značenje ovoga izraza za potrebe Glave XX. Kaznenog zakona, opisujući jedan ili više elemenata koji moraju biti uzeti u obzir da bi se procijenilo radi li se o količini većoj od neznatne, a sve sukladno članku 3. stavku 8. Direktive (EU) 2024/1203. Propisana kazna zatvora u visini do tri godine odgovara zahtjevima iz članka 5. stavka 2. točke e) Direktive (EU) 2024/1203.
Stavkom 2. predlaže se uvođenje nove kvalifikatorne okolnosti koja se sastoji u znatnom pogoršanju stanja očuvanja vrste. Naime, osim smanjenja broja jedinki u populaciji, što je propisano člankom 200. stavkom 2. Kaznenog zakona, prepoznata je potreba strožeg sankcioniranja i u situaciji kada kazneno djelo iz stavka 1. prijedloga izazove znatno pogoršanje stanja očuvanja vrste, što se ogleda kroz lošiju reprodukciju, fragmentaciju staništa ili gubitak genetske raznolikosti, iako broj jedinki može ostati sličan. Na ovaj se način, alternativnim uvođenjem obje kvalifikatorne okolnosti, osigurava učinkovitija kaznenopravna zaštita.
Stavkom 3. sankcionira se postupanje iz nehaja za kaznena djela iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.

Uz članak 30.
Dopunama članka 201. stavka 1. Kaznenog zakona prenosi se članak 3. stavak 2. točka q) Direktive (EU) 2024/1203.
U bitnim obilježjima ovoga kaznenog djela blanketnost propisa predlaže se propisati ne samo kao postupanje protivno propisima, a kao što je propisano važećim člankom 201. stavkom 1. Kaznenog zakona već i kao postupanje koje je „na drugi način nedopušteno“.
Stanište unutar zaštićenog područja kako ga definira članak 2. stavak 2. točka b) Direktive (EU) 2024/1203 odgovara području ekološke mreže, kako definirano člankom 54. Zakona o zaštiti prirode i Uredbom o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže („Narodne novine“, broj 80/19.). Stoga je dio inkriminacije iz članka 3. stavka 2. točke q) Direktive (EU) 2024/1203, koji se odnosi na svako postupanje koje uzrokuje značajno pogoršanje staništa unutar zaštićenog područja obuhvaćen dijelom zakonskog opisa kaznenog dijela iz člana 201. Kaznenog zakona koji inkriminira znatno pogoršanje staništa ciljnih vrsta područja ekološke mreže ili znatno pogoršanje ciljnog stanišnog tipa područja ekološke mreže.
Drugi dio inkriminacije iz članka 3. stavka 2. točke q) Direktive (EU) 2024/1203, koji se odnosi na značajno uznemiravanje životinjskih vrsta navedenih u točki (a) Priloga II. Direktivi Vijeća 92/43/EEZ unutar zaštićenog područja, u smislu članka 6. stavka 2. te Direktive, obuhvaćen je dijelom zakonskog opisa kaznenog dijela iz članka 201. stavka 1. prijedloga zakona koji inkriminira znatno uznemiravanje ciljne životinjske vrste područja ekološke mreže. Prilog II. a) Direktivi Vijeća 92/43/EEZ propisuje životinjske vrste od interesa za zajednicu čije očuvanje zahtjeva određivanje posebnih područja očuvanja, a predmetni je prilog prenesen u pravni poredak Republike Hrvatske kroz članak 2. Uredbe o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže. Predložena kazna zatvora u visini do tri godine u skladu je sa zahtjevom iz članka 5. stavka 2. točke e) Direktive (EU) 2024/1203.
Stavci 2., 3. i 4. iz kaznenog djela uništavanja staništa iz članka 201. Kaznenog zakona nisu predmetom izmjena ni dopuna.

Uz članak 31.
Dopunama članka 202. stavka 1. Kaznenog zakona prenosi se članak 3. stavak 2. točka o) Direktive (EU) 2024/1203.

U bitnim obilježjima ovoga kaznenog djela blanketnost propisa predlaže se propisati ne samo kao postupanje protivno propisima, a kao što je propisano važećim člankom 202. stavkom 1. Kaznenog zakona., već i kao postupanje koje je „na drugi način nedopušteno“.
Članak 3. stavak 2. točka o) Direktive (EU) 2024/1203, kao objekt zaštite propisuje vrste divlje flore i faune navedene u prilozima A, B i C Uredbi Vijeća (EZ) br. 338/97 od 9. prosinca 1996. o zaštiti vrsta divlje faune i flore uređenjem trgovine njima (SL L 61, 3.3.1997). Navedeni prilozi ne prenose se u pravni poredak Republike Hrvatske, stoga se divljim vrstama u smislu ovog kaznenog djela imaju smatrati životinjske i biljne vrste definirane kroz predmetne priloge. Počinitelj će ostvariti obilježja kaznenog djela ako se radnje počinjenja odnose na količinu zaštitnih objekata koja je veća od neznatne. Takvu je količinu potrebno promotriti u smislu novog članka 214.b stavka 1. prijedloga zakona, kojim se propisuje značenje ovoga izraza za potrebe Glave XX. Kaznenog zakona, opisujući jedan ili više elemenata koji moraju biti uzeti u obzir da bi se procijenilo radi li se o količini većoj od neznatne, a sve sukladno članku 3. stavku 8. Direktive (EU) 2024/1203.
Isključenje protupravnosti iz važećeg članka 202. stavka 3. Kaznenog zakona predlaže se brisati, budući da je kriterij neznatne količine jedinki i neznatnog utjecaja na očuvanje vrste sad obuhvaćen značenjem izraza iz članka 214.b stavka 1. prijedloga zakona, a koji se predlaže uključiti u dopunjeni stavak 1. članka 202. prijedloga zakona.
Propisana kazna zatvora u visini od šest mjeseci do pet godina odgovara zahtjevima iz članka 5. stavka 2. točke e) Direktive (EU) 2024/1203. Stavak 2. kaznenog djela iz članka 202. Kaznenog zakona nije predmetom izmjena ni dopuna.

Uz članak 32.
Ovim člankom uvodi se novo kazneno djelo „Protuzakonito unošenje u okoliš invazivnih stranih vrsta“ u članku 202.a prijedloga zakona, a sukladno zahtjevima iz članka 3. stavka 2. točke r) Direktive (EU) 2024/1203.
Nezakonito postupanje iz članka 3. stavka 1. Direktive (EU) 2024/1203 u odnosu na ovo kazneno djelo obuhvaćeno je blanketnom dispozicijom „tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno“.
Kazneno djelo je propisano kao opći delikt, odnosno svatko može biti njegov počinitelj. Radnje počinjenja kaznenog djela koje se predlažu kao unošenje na područje Europske unije, stavljanje na tržište, držanje, oplemenjivanje, prijevoz, korištenje, razmjena, dopuštanje razmnožavanja, uzgoja ili kultiviranja, puštanje u okoliš, ili širenje invazivnih stranih vrste koje izazivaju zabrinutost u Europskoj uniji odgovaraju radnjama počinjenja iz članka 3. stavka 2. točke r) Direktive (EU) 2024/1203. Sredstvo počinjenja ovog kaznenog djela su invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Europskoj uniji u smislu izravno primjenjive Uredbe (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o sprječavanju i upravljanju unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta (SL L 317, 4.11.2014), a blanketnost ove inkriminacije ogleda se u člancima 7., 8. i 9. navedene Uredbe. Na jednak način kao što se predlaže inkriminirati opisana protupravna postupanja s invazivnim stranim vrstama koje izazivaju zabrinutost u Europskoj uniji, predlaže se inkriminirati ista postupanja u odnosu na invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Republici Hrvatskoj, koje su definirane Pravilnikom o crnoj i bijeloj listi stranih vrsta („Narodne novine“, broj 13/24.) kroz crnu listu sadržanu u Prilogu I. toga Pravilnika.
Ovo kazneno djelo je predloženo kao delikt apstraktnog ugrožavanja kakvoće zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, životinja, biljaka, gljiva ili ekosustava ako je ono u znatnoj mjeri ili apstraktnog ugrožavanja života ili zdravlja ljudi. Prilikom procjene je li moguće ugrožavanje u znatnoj mjeri, uzimaju se u obzir elementi propisani novim člankom 214.b stavkom 3. prijedloga zakona: početno stanje zahvaćenog okoliša; je li šteta dugotrajna, srednjoročna ili kratkoročna; opseg štete i reverzibilnost štete.

Za ovo kazneno djelo predlaže se kazna zatvora u visini do tri godine, sukladno članku 5. stavku 2. točki e) Direktive (EU) 2024/1203. Također se u stavku 2. novog članka 202.a predlaže propisati kažnjavanje za nehajno postupanje, sukladno zahtjevu iz članka 3. stavka 4. Direktive (EU) 2024/1203, a u stavku 3. novog članka 202.a i kažnjavanje za pokušaj, sukladno zahtjevu članka 4. stavka 2. Direktive (EU) 2024/1203.

Uz članak 33.

Ovim člankom predlažu se izmjene i dopune kaznenog djela protuzakonitog lova i ribolova iz članka 204. Kaznenog zakona U stavku 1. predlaže se pooštravanje zakonske politike kažnjavanja, povisivanjem zapriječene kazne na raspon do dvije godine zatvora. U stavku 3. predlaže se dodati riječi „protivno propisima“, čime se ovom kaznenom djelu daje svojstvo blanketne norme, za čije razumijevanje je od značaja Zakon o lovstvu („Narodne novine“, br. 99/18., 32/19., 32/20. i 127/24.). Stavak 4., kojim je bilo propisano obligatorno oduzimanje predmeta namijenjenih ili uporabljenih za počinjenje kaznenog djela i ulova, predlaže se brisati, te njihovo oduzimanje regulirati sukladno općim odredbama iz članka 79. Kaznenog zakona.

Uz članak 34.

U članku 205. Kaznenog zakona (ubijanje ili mučenje životinja) predlaže se izmijeniti zakonski opis kaznenog djela na način da se već jednokratnim postupanjem, u vidu teške zlostave, nanošenje nepotrebne boli ili izlaganja nepotrebnoj patnji (primjerice: uskratom hrane ili pića), ostvaruju obilježja kaznenog djela. Također, iz ovoga stavka izostavlja se smrt životinje, a koji se oblik protupravnog postupanja propisuje u stavku 2. ovoga članka, kao i počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka iz koristoljublja.

Kao posljedica pooštrenja zakonske kaznene politike kažnjavanja predlažu se izmjene visine kazni za inkriminaciju propisanu u stavcima 1. i 2. ovoga članka. Tako predlagatelj u odnosu na članak 205. stavak 1. Kaznenog zakona predlaže propisivanje sankcije u visini od šest mjeseci do pet godina zatvora, dok za protupravno i skrivljeno postupanje iz stavka 2. predlaže kaznu u visini od jedne do osam godina zatvora.

Uz članak 35.

Ovim člankom predlaže se u stavku 1. uvođenje novog kaznenog djela spolnog iskorištavanja životinja kojim se inkriminira spolno općenje sa životinjom ili spolno iskorištavanje životinje na drugi način. Do sada je ovo kazneno djelo bilo sankcionirano kroz kazneno djelo ubijanja ili mučenja životinja iz članka 205. Kaznenog zakona, ali samo pod uvjetom da se spolnim općenjem sa životinjom istoj namjerno nanosilo bol, patnju, ozljedu ili je ista na opisani način bila izložena teškom zlostavljanju. S obzirom na to da je u tom slučaju bilo potrebno dokazivati da je spolno općenje sa životinjom uzrokovalo mučenje ili nanošenje patnje životinji, novim se kaznenim djelom spolnog iskorištavanja životinja napušta takav koncept i iskazuje jasna društvena osuda svakog spolnog općenja sa životinjom ili spolnog iskorištavanje životinje na drugi način, neovisno o tome je li takvim postupanjem došlo do samog mučenja životinje. Za ovo kazneno djelo predlaže se kazna zatvora u visini od šest mjeseci do pet godina.

U stavku 2. predlaže se uvesti kvalificirani oblik ovoga kaznenog djela, kada je kaznenim djelom iz stavka 1. prouzročena smrt životinje, za koje se predlaže kazna zatvora u visini od jedne do osam godina.

U stavku 3. posebno se propisuje obvezatno oduzimanje životinje nad kojom je počinjeno ovo kazneno djelo (članak 205.b stavak 1. i 2. Kaznenog zakona).

Uz članak 36.

U članku 206. Kaznenog zakona (prenošenje zaraznih bolesti životinja i organizama štetnih za biljke) predlaže se dopuniti zakonski opis kaznenog djela na način da se inkriminacija odnosi i

na postupanje protivno propisima ili odlukama kojima nadležno državno tijelo određuje mjere za sprječavanje pojave zaraznih bolesti kod životinja ili organizama štetnih za biljke. I dalje je zadržan koncept konkretnog ugrožavanja kod ovog kaznenog djela, slijedom čega je dovoljno da dođe do opasnosti od širenja bolesti ili njezinih uzročnika, odnosno pojave ili širenja organizama štetnih za biljke, a ne traži se da dođe do povređivanja (npr. epidemije).
Kao posljedica pooštrenja zakonske kaznene politike kažnjavanja predlažu se izmjene visine kazni za inkriminacije propisane u stavcima 1. i 2. ovoga članka. Tako predlagatelj u odnosu na članak 206. stavak 1. Kaznenog zakona predlaže propisivanje sankcije u visini do dvije godina zatvora, dok za protupravno i skrivljeno postupanje iz stavka 2. predlaže kaznu u visini do jedne godine zatvora.

Uz članak 37.
U članku 207. Kaznenog zakona kao posljedica pooštrenja zakonske kaznene politike kažnjavanja predlažu se izmjene visine kazni za inkriminacije propisane u stavcima 1. i 2. ovoga članka. Tako predlagatelj u odnosu na članak 207. stavak 1. Kaznenog zakona predlaže propisivanje sankcije u visini do tri godina zatvora, dok za protupravno i skrivljeno postupanje iz stavka 2. predlaže kaznu u visini do jedne godine zatvora.

Uz članak 38.
U članku 208. Kaznenog zakona sukladno definiciji veterinarskog djelatnika iz članka 126. Zakona o veterinarstvu („Narodne novine“, br. 82/13., 148/13., 115/18., 52/21., 83/22., 152/22. i 18/23.), koja obuhvaća veterinare i veterinarske tehničare, predlaže se počinitelja ovoga kaznenog djela zakonski opisati kao „veterinar ili drugi veterinarski djelatnik“. Radnju počinjenja ovog kaznenog djela, koja je u članku 208. Kaznenog zakona propisana kao nepridržavanje pravila veterinarske struke pri pružanju pomoći, pregledu, cijepljenju ili liječenju životinja predlaže se proširiti radnjom očito nesavjesnog postupanja pri obavljanju veterinarske djelatnosti, kao šireg rodnog pojma u odnosu na taksativno navedene radnje pružanja pomoći, pregleda, cijepljenja ili liječenja životinja. Predlaže se i pooštriti zakonsku politiku kažnjavanja gradiranu ovisno o tome da li je nesavjesnim liječenjem životinji prouzrokovano oboljenje, znatno pogoršanje bolesti ili uginuće životinje.

Članak 39.
U cilju daljnjeg unaprjeđenja kaznenopravne zaštite životinja, ovim se člankom predlaže uvesti novo kazneno djelo neovlaštenog obavljanja veterinarske djelatnosti (članak 208.a prijedloga zakona). Neovlašteno obavljanje veterinarske djelatnosti predstavljat će kazneno djelo kada je počinjeno uz naplatu. Za ovo kazneno djelo predlaže se propisati kaznu zatvora u visini do šest mjeseci.

Uz članak 40.
Ovim člankom predlažu se izmjene i dopune kaznenog djela pustošenja šuma iz članka 209. Kaznenog zakona U stavku 1. predlaže se uz „šumu“, kao objekt počinjenja kaznenog djela uvrstiti i „šumsko zemljište“, koje izraze treba razumjeti u smislu članka 5. Zakona o šumama („Narodne novine“, br. 68/18., 115/18., 98/19., 32/20., 145/20., 101/23. i 36/24., u daljnjem tekstu: Zakon o šumama). Također se predlaže pooštravanje propisane kazne, s dosadašnje gornje granice od dvije godine zatvora, na gornju granicu od tri godine zatvora.
U stavku 2. predlažu se propisati novi kvalifikatorne okolnosti, koje se odnose na prouzročenje znatne štete okolišu, narušenje biološke raznolikosti ili ugroženost općekorisnih funkcija šuma, kako su te funkcije definirane člankom 4. stavkom 1. Zakona o šumama.
U stavku 3. predlaže se terminološko usklađivanje sa Zakonom o zaštiti prirode, koji pojam „zaštićena prirodna vrijednost“ zamjenjuje pojmom „zaštićeni dio prirode“, definiranim u

članku 111. predmetnog Zakona. Sukladno članku 111. Zakona o zaštiti prirode zaštićeni dijelovi prirode obuhvaćaju zaštićena područja u kategorijama propisanim u stavku 1. točki 1. toga Zakona. Također se predlažu nove kvalifikatorne okolnosti koje se odnose na počinjenje kaznenog djela u većem opsegu ili uporabom mehanizacije kojom je mogla nastupiti teška i dugotrajna šteta okolišu.
Obligatorno oduzimanje predmeta namijenjenih ili uporabljenih za počinjenje kaznenog djela ili koji su nastali počinjenjem kaznenog djela, propisano stavkom 3. članka 209. Kaznenog zakona, predlaže se brisati, te njihovo oduzimanje regulirati sukladno općim odredbama iz članka 79. Kaznenog zakona.

Uz članak 41.
Ovim člankom uvodi se novo kazneno djelo „Stavljanje na tržište Europske unije proizvoda i robe povezanih s deforestacijom“ u članku 209.a prijedloga zakona, a sukladno zahtjevima iz članka 3. stavka 2. točke p) Direktive (EU) 2024/1203.
Nezakonito postupanje iz članka 3. stavka 1. Direktive (EU) 2024/1203 u odnosu na ovo kazneno djelo obuhvaćeno je blanketnom dispozicijom „tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno“.
Kazneno djelo je propisano kao opći delikt, odnosno svatko može biti njegov počinitelj. Radnje počinjenja kaznenog djela koje se predlažu kao stavljanje na tržište Europske unije, stavljanje na raspolaganje na tržištu Europske unije, izvoz s tržišta Europske unije relevantne robe ili proizvode, u količini većoj od neznatne, koji su povezani s deforestacijom ili nisu proizvedeni u skladu s mjerodavnim zakonodavstvom zemlje proizvodnje, ili nisu obuhvaćeni izjavom o postupanju s dužnom pažnjom ili pojednostavljenom izjavom odgovaraju radnjama počinjenja iz članka 3. stavka 2. točke p) Direktive (EU) 2024/1203. Navedene radnje predstavljaju kršenje zabrane iz članka 3. Uredbe (EU) 2023/1115 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. svibnja 2023. o stavljanju na raspolaganje na tržištu Unije i izvozu iz Unije određene robe i određenih proizvoda povezanih s deforestacijom i degradacijom šuma te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 995/2010 (SL L 150, 9.6.2023.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2025/2650 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 2025. o izmjeni Uredbe (EU) 2023/1115 u pogledu određenih obveza gospodarskih subjekata i trgovaca (SL L, 2025/2650, 23.12.2025.).
Za ovo kazneno djelo predlaže se kazna zatvora u visini od šest mjeseci do pet godina, sukladno članku 5. stavku 2. točki d) Direktive (EU) 2024/1203. Također se u stavku 2. novog članka 209.a predlaže propisati kažnjavanje za nehajno postupanje, sukladno zahtjevu iz članka 3. stavka 4. Direktive (EU) 2024/1203.

Uz članak 42.
U članku 210. stavku 2. Kaznenog zakona predlaže se terminološko usklađivanje sa Zakonom o zaštiti prirode, koji pojam „zaštićena prirodna vrijednost“ zamjenjuje pojmom „zaštićenim područjem“, definiranim u članku 111. predmetnog Zakona. Sukladno članku 111. Zakona o zaštiti prirode zaštićeni dijelovi prirode obuhvaćaju zaštićena područja u kategorijama propisanim u stavku 1. točki 1. toga Zakona.
Stavak 3. članka 210. Kaznenog zakona kojim je bilo propisano obligatorno oduzimanje predmeta namijenjenih ili uporabljenih za počinjenje kaznenog djela ili koji su nastali počinjenjem kaznenog djela, predlaže se brisati, te njihovo oduzimanje regulirati sukladno općim odredbama iz članka 79. Kaznenog zakona.

Uz članak 43.
U članku 211. stavku 2. Kaznenog zakona predlaže se terminološko usklađivanje sa Zakonom o zaštiti prirode, koji pojam „zaštićena prirodna vrijednost“ zamjenjuje pojmom „zaštićeno područje“, definiranim u članku 111. predmetnog Zakona. Sukladno članku 111. Zakona o

zaštiti prirode zaštićeni dijelovi prirode obuhvaćaju zaštićena područja u kategorijama propisanim u stavku 1. točki 1. toga Zakona.
Stavak 3. članka 211. Kaznenog zakona kojim je bilo propisano obligatorno oduzimanje predmeta namijenjenih ili uporabljenih za počinjenje kaznenog djela ili koji su nastali počinjenjem kaznenog djela, predlaže se brisati, te njihovo oduzimanje regulirati sukladno općim odredbama iz članka 79. Kaznenog zakona.

Uz članak 44.
Ovim člankom izmijenjen je naziv kaznenog djela Protupravne gradnje te isti glasi Nezakonita gradnja. Osim navedenoga, kaznenim djelom proširena je kriminalna zona jer se osim samog građenja građevine na zaštićenoj prirodnoj vrijednosti, koji pojam je terminološki usklađen sa pojmom „zaštićeno područje“, te kulturnom dobru ili drugom području od posebnog interesa za državu, sankcionira i protivno propisima izvođenje radova u tim istim područjima, ali i u prostoru ograničenja, koji je definiran člankom 19. točkom 48. Zakona o prostornom ograničenju („ Narodne novine“ br. 155/25).

Uz članak 45.
Ovim člankom predlaže se izmjena teških kaznenih djela propisanih člankom 214. Kaznenog zakona sukladno zahtjevima iz članka 3. stavka 2. Direktive (EU) 2024/1203, koji za određena kaznena djela iz toga članka zahtjeva kažnjavanje za nastup teže posljedice koja se ogleda u znatnoj šteti za kakvoću zraka, tla, za kakvoću ili stanje vode, za životinje, biljke ili ekosustav, znatnoj šteti za ekološko stanje ili ekološki potencijal ili kemijsko stanje tijela površinskih voda ili količinsko ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda, teškoj tjelesnoj ozljedi i smrti.
Slijedom navedenih zahtjeva izvršena je dopuna članka 214. stavka 1. kaznenim djelima iz Direktive (EU) 2024/1203 kako su prenesena u članak 193.a stavak 1., članak 193.b stavak 1., članak 193.c stavak 1., članak 193.d stavak 1., članak 194. stavak 3., članak 196. stavak 3., članak 197. stavak 1., članak 202.a stavak 1. prijedloga zakona te dopuna posljedicom njihova počinjenja koja se ogleda u znatnoj šteti za kakvoću zraka, tla ili podzemlja, za kakvoću ili stanje vode ili mora, za životinje, biljke, gljive ili ekosustav.
Nadalje, izvršena je dopuna kataloga nehajnih kaznenih djela iz članka 214. stavka 3. kaznenim djelima iz Direktive (EU) 2024/1203 kako su prenesena u članak 193.a stavak 2., članak 193.b stavak 2., članak 193.c stavak 2., članak 202.a stavak 2. te slijedom promjene numeracije u člancima 194., 196. i 197. prijedloga zakona, na odgovarajući način izmijenjeno je pozivanje na one stavke navedenih kaznenih djela u kojima su sadržani nehajni oblici njihova počinjenja (članak 194. stavak 4., članak 196. stavak 4. i članak 197. stavak 3.). Također, dopunjena je i posljedica počinjenja koja se ogleda u znatnoj šteti za kakvoću zraka, tla ili podzemlja, za kakvoću ili stanje vode ili mora, za životinje, biljke, gljive ili ekosustav.
Također, sukladno zahtjevima iz članka 3. stavka 2. točke m) Direktive (EU) 2024/1203 predlaže se propisati nove oblike teških kaznenih djela protiv okoliša iz članka 198.a prijedloga zakona u stavcima 5. i 6. članka 214. prijedloga zakona, koja imaju za posljedicu prouzročenje znatne šteta za ekološko stanje ili ekološki potencijal ili kemijsko stanje tijela površinskih voda ili količinsko ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda.
S obzirom na to da je članak 214. Kaznenog zakona dopunjen novim stavcima 5. i 6., izvršena je promjena numeracije dosadašnjih stavaka 5., 6. i 7. u stavke 7., 8. i 9. prijedloga zakona.

Uz članak 46.
Ovim člankom predlaže se uvođenje novih članaka 214.a i 214.b prijedloga zakona. U članku 214.a predlaže se propisati osobito teška kaznena djela protiv okoliša sukladno zahtjevima članka 3. stavaka 3. Direktive (EU) 2024/1203. Naime, Direktiva (EU) 2024/1203 zahtjeva propisivanje kvalificiranih oblika namjernih kaznenih djela iz članka 3. stavka 2. Direktive

(EU) 2024/1203, kada ova kaznena djela uzrokuju uništenje ili raširenu i znatnu štetu, koja je ili nepovratna ili dugotrajna, za ekosustav znatne veličine ili znatne okolišne vrijednosti ili za stanište unutar zaštićenog područja; ili raširenu i znatnu štetu, koja je ili nepovratna ili dugotrajna, za kakvoću zraka, tla ili vode. Slijedom navedenih zahtjeva, predlaže se uvođenje osobito teškog kaznenog djela protiv okoliša u čiji katalog se uvrštavaju namjerna kaznena djela iz članka 3. stavak 2. Direktive (EU) 2024/1203 kako su prenesena u prijedlog zakona (članak 193. stavak 1. i 2., članak 193.a stavak 1., članak 193.b stavak 1., članak 193.c stavak 1., članak 193.d stavak 1., članak 194. stavci 1., i 2. i 3., članak 194.a, članak 195. stavci 1. i 2., članak 195.a stavci 1. i 2., članak 196. stavci 1., 2. i 3., članak 197. stavci 1. i 2., članak 198. stavak 1., članak 198.a stavak 1., članak 200. stavci 1. i 2., članak 201. stavci 1., 2. i 3., članak 202. stavak 1., članak 202.a stavak 1. i članak 209.a stavak 1.). S obzirom na to da se radi o kaznenom djelu koje je, sukladno uvodnoj izjavi 21. Direktive (EU) 2024/1203, usporedivo s „ekocidom“, predlaže se za isto propisati kaznu zatvora u trajanju najmanje deset godina ili kaznu dugotrajnog zatvora.
U članku 214.b predlaže se definirati značenje izraza za potrebe Glave XX. Kaznenog zakona, a koji su svojstveni kaznenim djelima iz ove Glave. Člankom 214.b stavkom 1. prijedloga zakona prenosi se članak 3. stavak 8. Direktive (EU) 2024/1203, kojim se propisuju kriteriji procjene radi li se o neznatnoj količini ili količini većoj od neznatne za potrebe pojedinih kaznenih djela iz Glave XX. Kaznenog zakona. Nadalje, stavkom 2. ovoga članka propisuju se kriteriji za procjenu mogućeg uzrokovanja štete za kakvoću zraka, tla ili podzemlja, za kakvoću ili stanje vode ili mora, za životinje, biljke, gljive ili ekosustav, za ekološko stanje ili ekološki potencijal ili kemijsko stanje tijela površinskih voda ili količinsko ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda, sve skladno članku 3. stavku 7. Direktive (EU) 2024/1203. Stavkom 3. ovoga članka propisuju se kriteriji za procjenu specifične vrste znatne štete, odnosno znatnog ugrožavanja, za kakvoću zraka, tla ili podzemlja, za kakvoću ili stanje vode ili mora, za životinje, biljke, gljive ili ekosustav, za ekološko stanje ili ekološki potencijal ili kemijsko stanje tijela površinskih voda ili količinsko ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda, a sukladno članku 3. stavku 6. Direktive (EU) 2024/1203. Značenje izraza znatna šteta definirano je u članku 87. stavku 29. Kaznenog zakona kao novčana vrijednost u iznosu koji prelazi 7.963,37 eura, koji i dalje vrijedi u odnosu na kaznena djela u kojima je kao zakonsko obilježje propisana znatna šteta, a koja nije specifična šteta za kakvoću zraka, tla ili podzemlja, za kakvoću ili stanje vode ili mora, za životinje, biljke, gljive ili ekosustav, za ekološko stanje ili ekološki potencijal ili kemijsko stanje tijela površinskih voda ili količinsko ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda.

Uz članak 47.
Ovim člankom predlaže se povećanje propisanih kazni za kazneno djelo iz članka 215. Kaznenog zakona, imajući osobito u vidu potrebu snažnijeg kaznenopravnog odgovora na slučajeve podmetanja i izazivanja požara, kao radnju počinjenja navedenog kaznenog djela, a kojima se ugrožavaju život i zdravlje ljudi, imovina većeg opsega.

Naime, učestalost i posljedice požara, osobito onih izazvanih namjernim postupanjem, mogu biti izrazito teške te uključivati ugrožavanje većeg broja osoba, uništenje ili znatno oštećenje imovine, kao i dugotrajne posljedice za okoliš i sigurnost stanovništva. Posebnu težinu imaju situacije u kojima se požari izazivaju na način koji zbog mjesta, vremena ili okolnosti počinjenja može dovesti do njihova nekontroliranog širenja i ugrožavanja većeg broja ljudi.
Stoga se povećanjem kazni za kaznenog djela iz članka 215. Kaznenog zakona nastoji osigurati primjerenija razina kaznenopravne zaštite, te omogućiti sudu izricanje strože kazne u slučajevima u kojima težina posljedica i okolnosti počinjenja opravdavaju takav kaznenopravni odgovor. Predloženo pooštravanje kazni, ima za cilj i jačanje preventivnog učinka

kaznenopravne norme, osobito u odnosu na namjerno izazivanje požara, s obzirom na njihovu potencijalno izrazitu opasnost za život, zdravlje ljudi, imovinu i okoliš. Osim za namjerno počinjenje navedenog kaznenog djela predlaže se povisiti kazne i za nehajno postupanje koje također može dovesti do osobito teških posljedica za zaštićeno pravno dobro. Svrha pooštravanja kazni je osiguravanje razmjerne i učinkovite sankcije koja će poticati potreban stupanj pažnje, odgovornosti i opreza u postupanju. Posebno je važno da kaznenopravna norma jasno odražava društveni zahtjev za odgovornim postupanjem u situacijama u kojima lakomisleno postupanje može rezultirati nastupom ozbiljnih posljedica.

Uz članak 48.

Odredbom članka 222. inkriminiraju se teže posljedice počinjenja kaznenog djela iz članka 215. Povećanjem kazni za temeljno kazneno djelo mijenja se i odnos prema njegovim kvalificiranim oblicima koji se ostvaruju nastupanjem težih posljedica, zbog čega je nužno osigurati njihovu međusobnu razmjernost i sustavnu usklađenost. Stoga se predlaže odgovarajuće povećanje kazni propisanih člankom 222., a kako bi kaznenopravna reakcija na teže posljedice ostala razmjerna težini osnovnog djela i stupnju krivnje počinitelja. Budući da je povećanje kazni predloženo isključivo u odnosu na kazneno djelo iz članka 215., bilo je potrebno u tom dijelu odgovarajuće prilagoditi i strukturu članka 222. Predložena struktura članka 222. stoga omogućuje jasno razgraničenje slučajeva u kojima teže posljedice proizlaze iz počinjenja kaznenog djela iz članka 215. od slučajeva u kojima takve posljedice proizlaze iz drugih kaznenih djela obuhvaćenih ovom odredbom i u kojem dijelu je samo izmjena tehničke prirode jer su sada prema ovom prijedlogu članka 222. opisani u stavcima 2., 4., 6. i 8.

Stavkom 1. predlaže se povećanje kazne zatvora s dosadašnjeg raspona od jedne do deset godina na raspon od tri do petnaest godina. Predloženo povećanje kazne opravdano je osobito visokim stupnjem krivnje počinitelja, koji namjerno općeopasnom radnjom ili općeopasnim sredstvom prouzrokuje tešku tjelesnu ozljedu neke osobe ili imovinsku štetu velikih razmjera.

Stavkom 3. ukoliko je posljedica počinjenja kaznenog djela počinjenog s namjerom prouzročenje smrti jedne ili više osoba predlaže se povećanje kaznenopravne sankcije s dosadašnjeg raspona od tri do petnaest godina zatvora na kaznu zatvora u trajanju od najmanje pet godina ili kaznu dugotrajnog zatvora. Predloženo povećanje opravdano je iznimnom težinom posljedice, odnosno gubitkom ljudskog života, kao najtežim zadiranjem u zaštićeno pravno dobro. U takvim slučajevima postojeći kazneni raspon više ne odražava u dovoljnoj mjeri težinu posljedice niti osigurava odgovarajuću razinu kaznenopravne zaštite. Istodobno, propisivanje mogućnosti izricanja dugotrajnog zatvora za najteže slučajeve omogućuje sudu da, uzimajući u obzir sve okolnosti konkretnog slučaja, stupanj krivnje počinitelja, broj žrtava i druge relevantne okolnosti, izrekne sankciju razmjernu osobito teškim posljedicama. Predloženim povećanjem ujedno se jača odvraćajući učinak kaznenopravne norme te jasno izražava društvena osuda postupanja kojim je prouzročena smrt osobe.

U stavcima 5. i 7. predlaže se povećanje kazni i za nehajno počinjenje kaznenog djela u slučajevima u kojima nastupe teže posljedice, a kako bi se osigurala primjerena razina kaznenopravne zaštite i odgovarajući preventivni učinak sankcije.

Stavkom 5., ukoliko je nehajnim počinjenjem kaznenog djela prouzročena teška tjelesna ozljeda ili imovinska šteta velikih razmjera umjesto dosadašnjeg kaznenog raspona od šest mjeseci do pet godina zatvora predlaže se kazna zatvora od jedne do osam godina. Predloženo povećanje odražava potrebu za snažnijim preventivnim djelovanjem u slučajevima u kojima nepažljivo postupanje prouzrokuje teže posljedice usmjerene na tjelesni integritet neke osobe ili imovinu velikih razmjera.

Stavkom 7., ukoliko je posljedica nehajnog počinjenja nastupila smrt, predlaže se povećanje kaznenog raspona s dosadašnjih jedne do osam godina na tri do dvanaest godina zatvora.

Posebna težina posljedice opravdava strožu kaznenopravnu reakciju, neovisno o tome što se radi o nehajnom obliku krivnje, pri čemu se zadržava jasna razlika između namjernog i nehajnog počinjenja, dok se visina sankcije usklađuje s težinom nastale posljedice.
Predloženim izmjenama stoga se nastoji uspostaviti odgovarajući odnos između stupnja krivnje počinitelja i težine posljedice, uz istodobno jačanje generalno-preventivnog i odvraćajućeg učinka kaznenopravne norme

Uz članak 49.
Ovim člankom dopunjava se članak 311. stavak 3. Kaznenog zakona na način da se za kršenje Posebne mjere nadzora po punom izvršenju kazne zatvora predlaže kažnjavanje počinitelja kaznom zatvora do dvije godine. Dopuna se predlaže jer Posebna mjera nadzora po punom izvršenju kazne zatvora nije propisana kao sigurnosna mjera, čije bi se kršenje kvalificiralo kao kazneno djelo neizvršenja sudske odluke iz članka 311. Kaznenog zakona. Uzimajući u obzir da je jedna od materijalnih pretpostavki za primjenu Posebne mjere i ta da je riječ o počinitelju koji je u potpunosti izdržao kaznu zatvora i kojem nije odobren uvjetni otpust, opoziv koji bi rezultirao nastavkom izdržavanja kazne zatvora nije bilo moguće propisati. Stoga se kršenje Posebne obveze propisuje kao samostalno kazneno djelo neizvršenja sudske odluke, a što je i razmjerno s obzirom na svrhu same mjere, koja se primarno ogleda u zaštiti društva od opasnih počinitelja kaznenih djela koji su u potpunosti izdržali kaznu zatvora.

Uz članak 50.
U članak 386. Kaznenog zakona, koji sadrži popis akata Europske unije s kojima su odredbe Kaznenog zakona usklađene, predlaže se dodati Direktivu (EU) 2024/1203. Istovremeno se predlaže s popisa izbrisati Direktivu 2008/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava, koja je člankom 26. Direktive (EU) 2024/1203 zamijenjena Direktivom (EU) 2024/1203.

Uz članak 51.
Ovim člankom propisano je stupanje Zakona na snagu.

IV. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga zakona sredstva su osigurana u okviru redovnog poslovanja Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije te nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA TE RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

U odnosu na tekst Prijedloga zakona koji je u prvom čitanju prihvaćen u Hrvatskome saboru, u Konačnom prijedlogu zakona nastale su određene razlike kao rezultat uvažavanja prijedloga i primjedbi iznijetih između prvog i drugog čitanja.

U odnosu na Prijedlog zakona, predlagatelj je u tekstu Konačnog prijedloga zakona izmijenio ili dodao slijedeće:

U članku 1. i članku 46. Konačnog prijedloga zakona izvršena je nomotehnička dorada izričaja, sukladno primjedbama Odbora za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora.

U članku 3. Konačnog prijedloga zakona izvršena je nomotehnička dorada, koja je s obzirom na predloženo brisanje članka 46. stavka 2. rezultirala promjenom numeracije stavaka 4. i 5., na način da isti postaju stavci 3. i 4.

U članku 14. Konačnog prijedloga zakona dopunjena je odredba članka 79. a stavka 1., na način da je katalog kaznenih djela za koja se može odrediti „Posebna mjera nadzora po punom izvršenju kazne zatvora“, dopunjen kaznenim djelima iz Glave XVIII. Kaznenog zakona (Kaznena djela protiv braka, obitelji i djece), a koja su bila propisana i u katalogu kaznenih djela sigurnosne mjere zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora iz članka 76. Kaznenog zakona. Nadalje, u stavku 6. dodana je i odredba prema kojoj će postupak određivanja posebne mjere biti uređen zakonom kojim se uređuje izvršavanje kazne zatvora, dok će postupak njegova provjeravanja, biti uređen zakonom kojim se uređuju probacijski poslovi. Obzirom na predloženo, bilo je potrebno brisati stavak 2., koji je propisivao predlagatelja posebne mjere. U stavcima 3., 4. i 5. propisuju se uvjeti trajanja mjere, produljenja mjere, revizije mjere, kao i obustava njezine provedbe.

U članku 19. Konačnog prijedloga zakona kojim se mijenja članak 193. stavak 1., članku 25. Konačnog prijedloga zakona kojim se mijenja članak 196. stavak 2., članku 26. Konačnog prijedloga zakona kojim se mijenja članak 197. stavak 1. i članku 27. Konačnog prijedloga zakona kojim se mijenja članak 198. stavak 1., radi očuvanja pravnog kontinuiteta kao bitna obilježja ovih kaznenih djela dodaju se: trajnija ugroza zraka, tla, podzemlja, vode ili mora ili ugroza životinja, biljaka, gljiva ili ekosustava na širem području.

U članku 26. Konačnog prijedloga zakona, a sukladno prijedlogu Pučke pravobraniteljice, radi učinkovitije kaznenopravne zaštite izvršena je dopuna članka 197. stavka 2., i to na način da su proširene radnje ovoga kaznenog djela i na propuštanje uklanjanja odnosno sanacije obalnih naftnih i plinskih postrojenja. Nastavno, i u članku 28. Konačnog prijedloga zakona, a sukladno prijedlogu Pučke pravobraniteljice, radi učinkovitije kaznenopravne zaštite voda, koja se ogleda u činjenici da se pri ocjeni stanja voda, uzima u obzir i njihovo kemijsko stanje, dopunjeno je kazneno djelo iz članka 198.a, apstraktnim ugrožavanjem kemijskog stanja tijela površinskih voda ili kemijskim stanjem tijela podzemnih voda. Posljedično, izvršena je i dopuna članka 45. Konačnog prijedloga zakona kojim se mijenja članak 214. i to na način da je u stavcima 5. i 6., kao teža posljedica, odnosno povređivanje nastalo kao posljedica počinjenja kaznenog djela iz članka 198.a propisano i prouzročenje znatne štete za kemijsko stanje tijela površinskih voda ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda.

U članku 29. stavku 3. Konačnog prijedloga zakona, predlaže se nomotehnička izmjena na način da se veznik „ili“ zamijeni sa veznikom „i“ prilikom navođenja nehajnih oblika počinjenja kaznenog djela Uništavanja zaštićenih dijelova prirode.

U članku 38. Konačnog prijedloga zakona gradirane su kazne za kazneno djelo nesavjesnog pružanja veterinarske pomoći iz članka 208. Kaznenog zakona, ovisno o tome da li je nesavjesnim pružanjem veterinarske pomoći kod životinje nastupilo oboljenje, znatno pogoršanje bolesti ili uginuće životinje.

U članku 40. stavku 1. Konačnog prijedloga zakona, izmijenja je radnja počinjenja kaznenog djela koja glasi „krši“ u „krči“, s obzirom na gramatičko usklađenje sa rješenjem iz članka 209. stavka 1. Kaznenog zakona. Nadalje, u stavku 3. prihvaćen je prijedlog Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva da se bitno obilježje ovog kaznenog djela odnosi i na šumsko zemljište, s obzirom da stavak 3. ovoga članka predstavlja kvalifikatorni oblik stavka 1. u kojem su kao bitna obilježja navedeni i šuma i šumsko zemljište.

U članku 44. Konačnog prijedloga zakona u opisu kaznenog djela iz članka 212. Kaznenog zakona terminološki se usklađuje tekst odredbe na način da se izraz „zaštićena prirodna vrijednost” zamjenjuje izrazom „zaštićeno područje”, dok se izraz „građevinsko područje u prostoru ograničenja” zamjenjuje izrazom „prostor ograničenja”, čime se osigurava primjena odredbe na cjelokupni prostor ograničenja, neovisno o tome nalazi li se unutar građevinskog područja ili izvan njega.

U članku 46. Konačnog prijedloga zakona dopunjena je odredba članka 214.b stavka 2., prema kojoj se u značenju izraza u smislu odredaba Glave XX. Kaznenog zakona, pri procjeni mogućeg uzrokovanja štete za kemijsko stanje tijela površinskih voda ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda, uzimaju u obzir elementi iz članka 3. stavka 7. Direktive (EU) 2024/1203. U stavku 3. ovoga članka, za razliku od Prijedloga zakona, koji je kriterij znatne štete, odnosno mogućeg ugrožavanja u znatnoj mjeri, tumačio iznimno od članak 87. stavka 29. Kaznenog zakona, predloženom izmjenom, kriterij znatne štete izražene u novčanoj vrijednosti (članak 87. stavka 29.) i dalje vrijedi kod kaznenih djela iz Glave XX. Kaznenog zakona, čije je bitno obilježje znatna šteta, a koja nije specifična šteta za kakvoću zraka, tla ili podzemlja, za kakvoću ili stanje vode ili mora, za životinje, biljke, gljive ili ekosustav, za ekološko stanje ili ekološki potencijal ili kemijsko stanje tijela površinskih voda ili količinsko ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda.

U članku 48. stavku 6. Konačnog prijedloga zakona, predlaže se nomotehnička izmjena na način da se veznik „ili“ zamijeni sa veznikom „i“ prilikom navođenja nehajnih oblika počinjenja različitih kaznenih djela protiv opće sigurnosti kojim je prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera.

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S OBRAZLOŽENJEM NEPRIHVAĆANJA

U odnosu na izneseni prijedlog na Odboru za pravosuđe Hrvatskoga sabora na 48. sjednici održanoj 16. rujna 2026., a kojim se predlaže da se Kaznenim zakonom sankcionira neprimjenjivanje načela predostrožnosti, radi se o općem načelu zaštite okoliša propisanom Zakonom o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 80/13., 153/13., 78/15., 12/18. i 118/18.), ali ne i kaznenom djelu. U sustavu kaznenog prava, počinitelj može počiniti kazneno djelo i nečinjenjem (članak 20. stavak 1. Kaznenog zakona), odnosno pasivnim ponašanjem ili nepoduzimanjem, odnosno propuštanjem radnje, koja posljedično može dovesti i do kaznene odgovornosti, pod pretpostavkom da je protupravno postupanje propisano kao konkretno kazneno djelo, a ne kao opće pravno načelo.

Nadalje, u odnosu na prijedlog da se u Kazneni zakon unesu balastne vode definirane Pravilnikom o upravljanju i nadzoru balastnih voda („Narodne novine, br: 128/2012), obzirom

na opasnost istih za ekosustav, ukazujemo kako Direktiva (EU) 2024/1203 ne izdvaja balastne vode, kao zaštitni objekt u niti jednom od kaznenih djela koja propisuje člankom 3.

U odnosu na izneseni prijedlog saborske zastupnice Anite Curiš Krok, (Klub zastupnika Socijaldemokratske partije Hrvatske), kao i mišljenje saborske zastupnice Sandre Krpan (Klub zastupnika Socijaldemokratske partije Hrvatske), u okviru rasprave održane na sjednici Hrvatskoga sabora za ukidanjem zastare kaznenog progona i zastare izvršenja kazne zatvora za kaznena djela iz Glave XVII. Kaznenog zakona (Kaznena djela seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta), ukazujemo kako je Republika Hrvatska ukinula zastaru kaznenog progona i zastaru izvršenja za sve oblike teških kaznenih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz članka 166. Kaznenog zakona. Radi se o najtežem kaznenom djelu iz ove Glave Kaznenog zakona kvalificiranom težom posljedicom, koje na dijete ostavlja dugotrajne posljedice, koje nerijetko zahtijevaju cjeloživotna i posebna liječenja, zbog čega je zbog njegove težine i bilo opravdano za isto ukinuti zastaru kaznenog progona (članak 81. stavak 2. Kaznenog zakona) i zastaru izvršenja kazne zatvora (članak 83. stavak 2. Kaznenog zakona). Kada je riječ o ostalim kaznenim djelima iz ove Glave, valja istaknuti kako u odnosu na kaznena djela iz članka 158. (spolna zlouporaba djeteta mlađeg od petnaest godina), članka 159. (Spolna zlouporaba djeteta starijeg od petnaest godina), članka 160. (Zadovoljenje pohote pred djetetom mlađim od petnaest godina), članka 162. (Podvođenje djeteta), članka 163. (Iskorištavanje djece za pornografiju), članka 164. (Iskorištavanje djece za pornografske predstave) Kaznenog zakona, zastara kaznenog progona miruje do punoljetnosti žrtve, dakle kod tih kaznenih djela zastara kaznenog progona počinje teći od punoljetnosti žrtve (članak 82. stavak 3. kaznenog zakona), a ne od vremena počinjenja kaznenog djela.

U odnosu na izneseno mišljenje saborskog zastupnika Tončija Restovića (Klub zastupnika Socijaldemokratske partije Hrvatske) i saborske zastupnice Anke Mrak-Taritaš (Klub zastupnika Centra i Građansko-liberalnog saveza), saborske zastupnice Urše Raukar-Gamulin (Klub zastupnika Možemo!) da je potrebno sniziti vrijeme od dvadeset i pet godina na dvadeset godina, nakon kojeg zatvorenik osuđen na kaznu doživotnog zatvora može tražiti uvjetni otpust, ukazujemo da prema članku 59. stavku 1. Kaznenog zakona sud može otpustiti osuđenika s izdržavanja kazne zatvora, ako je izdržao najmanje jednu polovinu kazne na koju je osuđen. S obzirom na to da se za kaznena djela počinjena u stjecaju prema članku 46. stavku 2. Kaznenog zakona mogla, iznimno izreći jedinstvena kazna dugotrajnog zatvora, u trajanju pedeset godina, dakle ona za koju se uvjetni otpust mogao tražiti nakon što je zatvorenik izdržao dvadeset i pet godina kazne dugotrajnog zatvora, to se i predloženo rješenje prema kojem zatvorenik osuđen na kaznu doživotnog zatvora može tražiti uvjetni otpust nakon dvadeset i pet godina izdržane kazne doživotnog zatvora, ukazuje jednako strogim za zatvorenika, kao i važeće zakonsko rješenje. Nastavno, u odnosu na izneseno mišljenje saborske zastupnice Urše Raukar-Gamulin (Klub zastupnika Možemo!) da je potrebno sniziti granicu uvjetnog otpusta s dvadeset i pet godina izdržane kazne doživotnog zatvora izrečene mlađem punoljetniku, ukazujemo kako se sukladno članku 106. Zakona o sudovima za mladež („Narodne novine“, br. 84/11., 143/12., 56/15. i 126/19.) na mlađeg punoljetnika može primijeniti opće kazneno zakonodavstvo. Stoga je i mlađem punoljetniku mogla, iznimno biti izrečena i jedinstvena kazna dugotrajnog zatvora u visini od pedeset godina zatvora (članak 46. stavak 2. Kaznenog zakona), a za koju je mlađi punoljetnik mogao zatražiti uvjetni otpust nakon dvadeset i pet godina izdržane kazne zatvora. Dakle, prema važećem zakonskom rješenju u opisanoj situaciji, uvjetni otpust koji se mogao tražiti nakon dvadeset i pet godina izdržane kazne doživotnog zatvora, ne ukazuje se strožim od zakonskog rješenja koje se predlaže u članku 59. stavku 1. Konačnog prijedloga zakona.

U odnosu na prijedlog saborskog zastupnika Nine Raspudića (Klub nezavisnih zastupnika) da se biće osobito teškog kaznenog djela protiv okoliša (članak 214.a) proširi kaznenim djelima iz članka 203. (Protuzakonito unošenje divljih svojti ili GMO-a), članka 204. (Protuzakoniti lov i ribolov), članka 209. (Pustošenje šuma), članka 210. (Promjena vodnog režima) i članka 211. (Protupravna eksploatacija rudnog blaga) Prijedloga zakona, ukazujemo da je svrha propisivanja osobito teških kaznenih djela protiv okoliša iz članka 214.a Kaznenog zakona, sankcioniranje najtežih oblika protupravnih namjernih postupanja kojima se uzrokuju katastrofalne posljedice za okoliš. Kaznena djela koja dovode do takvih posljedica mogu biti obuhvaćena ovom kvalificiranom inkriminacijom, jer moraju uzrokovati uništenje ili raširenu ili znatnu štetu, koja je ili nepovratna ili dugotrajna, za ekosustav znatne veličine ili znatne okolišne vrijednosti ili za stanište unutar zaštićenog područja ili uzrokuje raširenu i znatnu štetu, koja je ili nepovratna ili dugotrajna, za kakvoću zraka, tla ili vode. Prilikom određivanja kruga kaznenih djela koja mogu predstavljati podlogu za počinjenje osobito teškog kaznenog djela protiv okoliša iz članka 214.a, potrebno je voditi računa o njihovoj prirodi, zakonskim obilježjima i potencijalu da svojim počinjenjem prouzroče katastrofalne posljedice za okoliš. Predloženim kaznenim djelima povrjeđuju se zaštićena dobra u području zaštite prirode i okoliša, no njihova zakonska obilježja i oblici počinjenja sami po sebi ne upućuju na takvu razinu ugrožavanja okoliša koja bi opravdavala njihovo uključivanje u kategoriju osobito teških kaznenih djela protiv okoliša. Pritom valja istaknuti da kazneno djelo pustošenja šuma iz članka 209. ima supsidijarnu narav, odnosno primjenjuje se kada počinjenim postupanjem nije ostvareno obilježje nekog drugog kaznenog djela, što ga, s obzirom na njegovu zakonsku konstrukciju, ne čini odgovarajućom osnovom za uključivanje u katalog kaznenih djela iz članka 214.a Konačnog prijedloga zakona. Nadalje, kod kaznenog djela protupravne eksploatacije rudnog blaga iz članka 211. zakonsko obilježje koje se odnosi na nastupanje štetnih posljedica sadržajno je i po svojoj naravi različito od zahtjeva nastupanja katastrofalnih posljedica za okoliš, koji je odlučujući za ostvarenje bića kaznenog djela iz članka 214.a Konačnog prijedloga zakona. Stoga se ne može smatrati da je riječ o kaznenom djelu čija zakonska obilježja i propisani prag štetnih posljedica odgovaraju razini ugrožavanja okoliša koju zahtijeva inkriminacija opisana u članku 214.a. Jednako tako, ni radnje počinjenja kaznenih djela iz članaka 203., (Protuzakonito unošenje divljih svojti ili GMO-a) 204. (Protuzakoniti lov i ribolov) i 210. (Promjena vodnog režima), s obzirom na njihovu zakonsku konstrukciju i način počinjenja, same po sebi ne podrazumijevaju mogućnost nastupanja katastrofalnih posljedica za okoliš, odnosno nisu takve naravi da bi njihovo uključivanje u katalog iz članka 214.a bilo opravdano svrhom i ciljem ove inkriminacije. Pritom se ne dovodi u pitanje štetnost navedenih kaznenih djela niti mogućnost da pojedini njihovi oblici, ovisno o konkretnim okolnostima, prouzroče značajne štetne posljedice za okoliš. Međutim, potrebno je razlikovati takva postupanja od onih koja, s obzirom na svoju narav i razmjere mogućih posljedica, mogu dovesti do katastrofalnih posljedica za okoliš, što predstavlja temeljno obilježje i svrhu inkriminacije iz članka 214.a Konačnog prijedloga zakona. Proširivanja kruga kaznenih djela obuhvaćenih ovom kvalificiranom inkriminacijom, bez odgovarajućeg uporišta u njihovim zakonskim obilježjima nije sukladno svrsi propisivanja osobito teških kaznenih djela protiv okoliša.

U odnosu na prijedlog saborske zastupnice Sandre Krpan (Klub zastupnika Socijaldemokratske partije Hrvatske) kojim se predlaže strože kažnjavanje počinitelja kaznenih djela iz Glave XVII. Kaznenog zakona (Kaznena djela seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta), ukazujemo kako je u odnosu na ova kaznena djela pooštravana zakonska kaznenopravna politika kažnjavanja izmjenama i dopunama Kaznenog zakona iz 2018., 2021. i 2024. Nastavno, na prijedlog da se uvedu strože kazne za zlouporabu umjetne inteligencije u kontekstu počinjenja kaznenih djela seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta,

ukazujemo će se pozitivno kazneno zakonodavstvo usklađivati sa zahtjevima europskog kaznenog prava kojim se djeca štite od seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja, kojima se predlaže uvođenje navedenih inkriminacija, po njegovu stupanju na snagu, a u rokovima propisanima za prijenos istog.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Članak 24.

(1) Neubrojiva osoba nije kriva i ne može joj se izreći kazna.

(2) Neubrojiva je osoba koja u vrijeme ostvarenja protupravnog djela nije mogla shvatiti značenje svojeg postupanja ili nije mogla vladati svojom voljom zbog duševne bolesti, privremene duševne poremećenosti, nedovoljnog duševnog razvitka ili neke druge teže duševne smetnje.

(3) Prema osobi koja je u stanju neubrojivosti ostvarila protupravno djelo postupit će se prema odredbama Zakona o zaštiti osoba s duševnim smetnjama.

(4) Neubrojivoj osobi može se izreći sigurnosna mjera zabrane obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti, zabrane upravljanja motornim vozilom, zabrane približavanja, udaljenje iz zajedničkog kućanstva i zabrane pristupa Internetu.

Članak 40.

(1) Kazne su novčana kazna, zatvor i dugotrajni zatvor.

(2) Novčana kazna može se izreći kao glavna i kao sporedna kazna.

(3) Zatvor i dugotrajni zatvor mogu se izreći samo kao glavne kazne.

(4) Kad zakon za određeno kazneno djelo propisuje kaznu zatvora do tri godine, sud može izreći novčanu kaznu kao glavnu.

(5) Za kaznena djela počinjena iz koristoljublja novčana kazna kao sporedna može se izreći i kad nije propisana zakonom ili kad je zakonom propisano da će se počinitelj kazniti kaznom zatvora ili novčanom kaznom, a sud kao glavnu kaznu izrekne kaznu zatvora.

(6) Rad za opće dobro izriče se kao zamjena za kaznu zatvora ili novčanu kaznu.

Članak 46.

(1) Kazna dugotrajnog zatvora ne može biti kraća od dvadeset i jedne niti dulja od četrdeset godina.

(2) Iznimno, za kaznena djela počinjena u stjecaju pod uvjetima propisanim ovim Zakonom jedinstvena kazna dugotrajnog zatvora može se izreći u trajanju pedeset godina.

(3) Kazna dugotrajnog zatvora izriče se na pune godine.

(4) Kazna dugotrajnog zatvora ne može se izreći počinitelju koji je kazneno djelo počinio u vrijeme kad nije navršio osamnaest godina.

(5) Odredbe o kazni zatvora primjenjuju se i na kaznu dugotrajnog zatvora ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

Članak 51.

(1) Ako počinitelj jednom ili više radnji počini više kaznenih djela za koja mu se istodobno sudi, sud će mu za svako kazneno djelo utvrditi kaznu, a zatim će ga, na temelju ocjene počiniteljeve ličnosti i počinjenih kaznenih djela u njihovoj ukupnosti, osuditi na jedinstvenu kaznu.

(2) Jedinstvena kazna sastoji se u povišenju najviše pojedinačne utvrđene kazne, ali ne smije doseći zbir pojedinačnih kazni, niti premašiti najveću mjeru kazne dugotrajnog zatvora, odnosno novčane kazne.

(3) Ako su za dva ili više kaznenih djela utvrđene pojedinačne kazne dugotrajnog zatvora čiji zbroj prelazi pedeset godina, sud može izreći jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju pedeset godina.

(4) Ako su kao pojedinačne kazne utvrđene kazne zatvora i novčane kazne, sud će izreći jedinstvenu kaznu zatvora i jedinstvenu novčanu kaznu.

(5) U primjeni stavka 2. i 4. ovoga članka kazna maloljetničkog zatvora izjednačuje se s kaznom zatvora.

Članak 53.

(1) Kad se osuđeniku sudi za kazneno djelo počinjeno prije nego što je započeo izdržavati kaznu po prijašnjoj presudi ili za kazneno djelo počinjeno za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora, sud će izreći jedinstvenu kaznu za sva kaznena djela primjenom odredbi članka 51. ovoga Zakona, uzimajući prije izrečenu kaznu kao već utvrđenu. Kazna ili dio kazne koju je osuđenik izdržao, ne računajući vrijeme provedeno na uvjetnom otpustu, uračunat će se u izrečenu jedinstvenu kaznu.

(2) Sud neće postupiti po odredbama stavka 1. ovoga članka kad osuđeniku sudi za kazneno djelo počinjeno tijekom izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora, ako se s obzirom na preostali dio ranije kazne primjenom odredbi o stjecaju ne bi mogla postići svrha kažnjavanja.

(3) Kad osuđenik za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili maloljetničkog zatvora počini kazneno djelo za koje je zakonom propisana kazna do jedne godine zatvora ili blaža kazna, primijenit će se stegovna mjera.

Članak 54.

Vrijeme provedeno u pritvoru i istražnom zatvoru, kao i svako oduzimanje slobode u vezi s kaznenim djelom, uračunava se u izrečenu kaznu zatvora, kaznu dugotrajnog zatvora i novčanu kaznu. Prilikom uračunavanja izjednačuje se jedan dan pritvora, istražnog zatvora i svakog drugog oduzimanja slobode te jedan dnevni iznos novčane kazne s jednim danom zatvora.

Članak 59.

(1) Sud može otpustiti osuđenika s izdržavanja kazne zatvora ako je izdržao najmanje jednu polovinu kazne na koju je osuđen, ali ne manje od tri mjeseca, ako se osnovano očekuje da neće počiniti kazneno djelo te ako na to pristaje.

(2) Prilikom odlučivanja o prijedlogu sud će cijeniti ličnost osuđenika, njegov prijašnji život i osuđivanost, je li protiv njega u tijeku drugi kazneni postupak, odnos prema počinjenom kaznenom djelu i žrtvi, ponašanje tijekom izdržavanja kazne zatvora, uspješnost primjene programa izvršavanja kazne zatvora, je li došlo do promjene njegova ponašanja nakon počinjenog kaznenog djela ili se očekuje da će do tih promjena doći primjenom mjera nadzora za vrijeme uvjetnog otpusta te životne okolnosti i njegovu spremnost za uključivanje u život na slobodi.

(3) Postupak odlučivanja o uvjetnom otpustu uređuje se posebnim zakonom.

Članak 60.

(1) Puštanjem na uvjetni otpust za osuđenika počinje vrijeme provjeravanja koje odgovara neizdržanom dijelu kazne zatvora.

(2) Osuđeniku kojeg se pušta na uvjetni otpust može se odrediti jedna ili više posebnih obveza navedenih u članku 62. ovoga Zakona sukladno uvjetima iz članka 63. ovoga Zakona i zaštitni nadzor sukladno odredbi članka 64. ovoga Zakona.

(3) Obveze i zaštitni nadzor ne mogu trajati dulje od pet godina, osim ako sud utvrdi da bez daljnjeg provođenja obveza ili zaštitnog nadzora nad osobom koja je osuđena za kaznena djela kojima se ugrožava ili povređuje tjelesni, psihički ili spolni integritet osobe i za koja je propisana kazna zatvora od pet ili više godina, postoji opasnost da će počiniti slično kazneno djelo, kada se obveze ili zaštitni nadzor iz stavka 2. mogu produljiti za jednu do pet godina ili odrediti nove obveze. Obveze ili zaštitni nadzor ne mogu trajati dulje od isteka neizdržanog dijela kazne zatvora na koju je počinitelj osuđen.

Članak 65.

Sigurnosne mjere jesu: obvezno psihijatrijsko liječenje, obvezno liječenje od ovisnosti, obvezan psihosocijalni tretman, zabrana obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti, zabrana upravljanja motornim vozilom, zabrana približavanja, uznemiravanja i uhođenja, udaljenje iz zajedničkog kućanstva, zabrana pristupa internetu, zaštitni nadzor po punom izvršenju kazne zatvora i zabrana držanja i nabavljanja životinja.

Zaštitni nadzor po punom izvršenju kazne zatvora

Članak 76.

(1) Sigurnosnu mjeru zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora sud će izreći počinitelju ako mu je izrečena kazna zatvora u trajanju od pet ili više godina za namjerno kazneno djelo ili u trajanju od dvije ili više godina za namjerno kazneno djelo s obilježjem nasilja ili kazna zatvora za drugo kazneno djelo iz glave XVI., XVII. ili XVIII. ovoga Zakona pod uvjetom da kazna bude u potpunosti izdržana jer osuđeniku nije odobren uvjetni otpust.

(2) Nad počiniteljem će se odmah nakon izlaska iz zatvora započeti provoditi zaštitni nadzor sukladno članku 64. ovoga Zakona i posebne obveze iz članka 62. stavka 2. točke 6. do 9. ako su mu izrečene uz zaštitni nadzor.

(3) Sud prilikom donošenja presude može odrediti da se zaštitni nadzor ne provodi ako ima razloga vjerovati da osoba neće ponovno počiniti kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka i bez njegova provođenja.

(4) Vrijeme provjeravanja traje od jedne do tri godine, osim ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno na štetu djeteta, kada vrijeme provjeravanja traje od jedne do pet godina. Sud može vrijeme provjeravanja prije njegova isteka na prijedlog nadležnog tijela za probaciju produljiti za još jednu godinu ako bi bez provođenja zaštitnog nadzora postojala opasnost od ponovnog počinjenja nekog od kaznenih djela navedenih u stavku 1. ovoga članka.

(5) Sud izvršenja će nakon proteka prve godine od početka provedbe zaštitnog nadzora i potom najmanje jednom godišnje preispitati potrebu njegova daljnjeg provođenja i o tome donijeti rješenje. Na prijedlog nadležnog tijela za probaciju ili osuđenika ovo preispitivanje može se učiniti i prije, ali ne prije proteka šest mjeseci od zadnjeg preispitivanja. Sud može obustaviti provedbu zaštitnog nadzora ako ima razloga vjerovati da osuđenik neće ponovno počiniti kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka i bez njegova daljnjeg provođenja.

Članak 76.a

(1) Sigurnosnu mjeru zabrane držanja i nabavljanja životinja sud može izreći počinitelju koji je počinio kazneno djelo nad životinjom ako postoji opasnost da će počiniti isto ili slično djelo.

(2) Mjera iz stavka 1. ovoga članka izriče se u trajanju od jedne do pet godina. Počinitelju koji je osuđen na kaznu zatvora, a nije mu izrečena uvjetna osuda niti je kazna zatvora zamijenjena radom za opće dobro, mjera iz stavka 1. ovoga članka izreći će se u trajanju koje je od jedne do pet godina dulje od izrečene kazne zatvora.

(3) Na zabranu iz stavka 1. ovoga članka shodno će se primijeniti odredba članka 71. stavka 5. ovoga Zakona.

(4) Po proteku jedne godine od početka izvršavanja mjere izrečene na temelju stavka 1. ovoga članka sud može na prijedlog osuđenika obustaviti njezino izvršenje ako ustanovi da više ne postoji opasnost iz stavka 1. ovoga članka. Osuđenik može ponoviti prijedlog, ali ne prije proteka jedne godine od zadnjeg preispitivanja.

(5) Sud će o presudi kojom je izrečena mjera iz stavka 1. ovoga članka obavijestiti tijelo nadležno za obavljanje inspekcijskih poslova u području veterinarstva.

GLAVA ŠESTA (VI.)
ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI, ODUZIMANJE PREDMETA I JAVNO OBJAVLJIVANJE PRESUDE

Članak 81.

(1) Kazneni progon zastarijeva nakon:

– 40 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna dugotrajnog zatvora i kazna zatvora u trajanju dužem od 15 godina,

– 25 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od 10 godina,

– 20 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od 5 godina,

– 15 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od 3 godine,

– 10 godina za kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od jedne godine i

– 6 godina za ostala kaznena djela.

(2) Kazneni progon ne zastarijeva za kazneno djelo genocida (članak 88.), zločin agresije (članak 89.), zločina protiv čovječnosti (članak 90.), ratnog zločina (članak 91.), terorizma (članak 97. stavak 4.), trgovanja ljudima (članak 106. stavak 5.), teškog ubojstva (članak 111.), teškog ubojstva ženske osobe (članak 111.a), teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (članak 166.), ubojstva osobe pod međunarodnom zaštitom (članak 352.) te drugih djela koja ne zastarijevaju prema Ustavu Republike Hrvatske ili međunarodnom pravu.

(3) Ako je prije proteka rokova iz stavka 1. ovoga članka donesena prvostupanjska presuda, zastara kaznenog progona produljuje se za dvije godine.

Članak 83.

(1) Izrečena se kazna zbog zastare ne može izvršiti kad od pravomoćne presude protekne:

– 40 godina od izrečene kazne dugotrajnog zatvora,

– 25 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od deset godina,

– 20 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od pet godina,

– 15 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od tri godine,

– 10 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od jedne godine,

– 6 godina od izrečene kazne zatvora u trajanju do jedne godine, novčane kazne kao glavne ili sporedne kazne.

(2) Ne zastarijeva izvršenje kazni izrečenih za kazneno djelo genocida (članak 88.), zločina agresije (članak 89.), zločina protiv čovječnosti (članak 90.), ratnog zločina (članak 91.), terorizma (članak 97. stavak 4.), trgovanja ljudima (članak 106. stavak 5.), teškog ubojstva (članak 111.), teškog ubojstva ženske osobe (članak 111.a), teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (članak 166.), ubojstva osobe pod međunarodnom zaštitom (članak 352.) te drugih djela koja ne zastarijevaju prema Ustavu Republike Hrvatske ili međunarodnom pravu.

Članak 87.

(1) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske su odredbe sadržane u ovom Zakonu i drugim zakonima Republike Hrvatske, kojima se određuju pretpostavke kažnjivosti i sankcije koje se mogu izreći počiniteljima kaznenih djela.

(2) Protupravna radnja je radnja kojom su ispunjena obilježja kaznenog djela, a ne postoji razlog isključenja protupravnosti.

(3) Službena osoba je državni dužnosnik ili službenik, dužnosnik ili službenik u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, nositelj pravosudne dužnosti, sudac porotnik, član Državnog sudbenog vijeća ili Državnoodvjetničkog vijeća, arbitar, javni bilježnik i stručni radnik koji obavlja poslove iz djelatnosti socijalne skrbi, odgoja i obrazovanja. Službenom osobom smatra se i osoba koja u Europskoj uniji, stranoj državi, međunarodnoj organizaciji koje je Republika Hrvatska član, međunarodnom sudu ili arbitraži čiju sudbenost Republika Hrvatska prihvaća, obavlja dužnosti povjerene osobama iz prethodne rečenice.

(4) Vojna osoba je djelatna vojna osoba, ročnik, pričuvnik i kadet te državni službenik i namještenik raspoređen na službu u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

(5) Kad je službena osoba naznačena kao počinitelj kaznenog djela koje nije predviđeno u Glavi XXXIV. ovoga Zakona, ili kao osoba prema kojoj je počinjeno kazneno djelo, službenom osobom smatrat će se i vojna osoba.

(6) Odgovorna osoba je fizička osoba koja vodi poslove pravne osobe ili joj je izričito ili stvarno povjereno obavljanje poslova iz područja djelovanja pravne osobe ili državnih tijela ili tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(7) Dijete je osoba koja nije navršila osamnaest godina života.

(8) Članovi obitelji su bračni ili izvanbračni drug, životni partner ili neformalni životni partner, njihova zajednička djeca te djeca svakog od njih, srodnik po krvi u ravnoj lozi, srodnik u pobočnoj lozi zaključno do trećeg stupnja, srodnici po tazbini do zaključno drugog stupnja, posvojitelj i posvojenik.

(9) Bliske osobe su članovi obitelji, bivši bračni ili izvanbračni drug, bivši životni partner ili neformalni životni partner, sadašnji ili bivši partner u intimnoj vezi, osobe koje imaju zajedničko dijete i osobe koje žive u zajedničkom kućanstvu.

(10) Izvanbračni drug je osoba koja živi u izvanbračnoj zajednici koja ima trajniji karakter ili koja traje kraće vrijeme ako je u njoj rođeno zajedničko dijete.

(11) Neformalni životni partner je osoba koja živi u istospolnoj zajednici koja ima trajniji karakter.

(12) Tajni podatak je podatak koji je prema posebnom zakonu označen kao klasificirani podatak. Ne smatra se tajnim podatkom podatak čiji je sadržaj suprotan ustavnom poretku Republike Hrvatske ili podatak koji je označen tajnim radi prikrivanja kaznenog djela, prekoračenja ili zlouporabe ovlasti te drugih oblika nezakonitog postupanja u državnim tijelima.

(13) Službena tajna je podatak koji je prikupljen i koristi se za potrebe tijela javne vlasti, a koji je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnog tijela donesenim na temelju zakona proglašen službenom tajnom.

(14) Izbori su izbori za Hrvatski sabor, Predsjednika Republike, Europski parlament, predstavnička tijela u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, općinske načelnike, gradonačelnike, župane, gradonačelnika Grada Zagreba te postupak odlučivanja na državnom referendumu.

(15) Isprava je svaki predmet koji sadrži zapis, znak ili sliku koji je podoban ili određen da služi kao dokaz neke činjenice koja ima vrijednost za pravne odnose.

(16) Pokretna stvar je i svaka proizvedena ili skupljena energija za davanje svjetlosti, topline ili kretanja, kao i telefonski impulsi.

(17) Motorno vozilo je svako prometno sredstvo na motorni pogon u kopnenom, vodenom i zračnom prometu.

(18) Računalni sustav je svaka naprava ili skupina međusobno spojenih ili povezanih naprava, od kojih jedna ili više njih na osnovi programa automatski obrađuju podatke, kao i računalni podaci koji su u njega spremljeni, obrađeni, učitani ili preneseni za svrhe njegovog rada, korištenja, zaštite i održavanja.

(19) Računalni podatak je svako iskazivanje činjenica, informacija ili zamisli u obliku prikladnom za obradu u računalnom sustavu.

(20) Računalni program je skup računalnih podataka koji su u stanju prouzročiti da računalni sustav izvrši određenu funkciju.

(21) Zločin iz mržnje je kazneno djelo počinjeno zbog rasne pripadnosti, boje kože, vjeroispovijesti, nacionalnog ili etničkog podrijetla, jezika, invaliditeta, spola, spolnog opredjeljenja ili rodnog identiteta druge osobe. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.

(22) Imovinskom koristću od kaznenog djela smatra se neposredna imovinska korist ostvarena počinjenjem kaznenog djela, imovina u koju je promijenjena ili pretvorena neposredna imovinska korist od kaznenog djela, kao i svaka druga korist koja je ostvarena od neposredne imovinske koristi od kaznenog djela ili imovine u koju je promijenjena ili pretvorena neposredna imovinska korist od kaznenog djela bez obzira nalazi li se na području Republike Hrvatske ili izvan njega.

(23) Imovinom se smatra imovina bilo koje vrste, neovisno o tome je li materijalna ili nematerijalna, pokretna ili nepokretna, odnosno pravni dokumenti ili instrumenti kojima se dokazuje pravo na ili interes za takvu imovinu.

(24) Mito je svaka nepripadna nagrada, dar ili druga imovinska ili neimovinska korist bez obzira na vrijednost.

(25) Žrtva kaznenog djela je fizička osoba koja je pretrpjela fizičke i duševne posljedice, imovinsku štetu ili bitnu povredu temeljnih prava i sloboda koji su izravna posljedica kaznenog djela. Žrtvom kaznenog djela smatraju se i bračni i izvanbračni drug, životni partner ili neformalni životni partner te potomak, a ako njih nema, predak, brat i sestra one osobe čija je smrt izravno prouzročena kaznenim djelom te osoba koju je ona na temelju zakona bila dužna uzdržavati.

(26) Riječi i pojmovni sklopovi koji imaju rodno značenje bez obzira na to jesu li u ovom Zakonu korišteni u muškom ili ženskom rodu odnose se na jednak način na muški i ženski rod.

(27) Vrijednost imovine, imovinske štete, imovinske koristi, porezne obveze i državne potpore je velikih razmjera ako prelazi 79.633,69 eura. Razaranja prouzročena kaznenim djelima su velika ako prelaze 79.633,69 eura.

(28) Vrijednost imovine je većeg opsega ako prelazi 26.544,56 eura.

(29) Vrijednost stvari, imovinskog prava i imovinske koristi je velika ako prelazi 7963,37 eura. Vrijednost imovinske koristi i štete je znatna ako prelazi 7963,37 eura.

(30) Vrijednost stvari, imovinskog prava i imovinske koristi je mala ako ne prelazi 132,72 eura.

(31) Bezgotovinski instrument plaćanja je pokretna stvar, isprava i računalni podatak odnosno program, zaštićeni uređaj, predmet ili zapis ili njihova kombinacija, osim zakonskih sredstava plaćanja, koji jest ili nije u fizičkom obliku, a nositelju ili korisniku omogućuje, samostalno ili u vezi s postupkom, odnosno nizom postupaka, prijenos novca ili novčane vrijednosti i pomoću digitalnih sredstava razmjene. Digitalno sredstvo razmjene znači bilo kakav elektronički novac i virtualne valute.

(32) Rodno utemeljeno nasilje nad ženama označava nasilje usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.

(33) Sustav umjetne inteligencije je strojni sustav različitih razina samostalnosti koji može pokazati prilagodljivost te koji za izričito ili neizričito izražene ciljeve iz ulaznih vrijednosti koje je primio zaključuje kako stvoriti izlazne vrijednosti kao što su predviđanja, sadržaj, preporuke ili odluke koje mogu utjecati ili utječu na stvarna ili prividna okruženja.

Članak 97.

(1) Tko s ciljem ozbiljnog zastrašivanja stanovništva, ili prisiljavanja države ili međunarodne organizacije da što učini ili ne učini, ili ozbiljnog narušavanja ili uništavanja temeljnih ustavnih, političkih, gospodarskih ili društvenih struktura države ili međunarodne organizacije, počini jedno od sljedećih djela koje može ozbiljno naštetiti državi ili međunarodnoj organizaciji:
1. napade na život osobe koji mogu prouzročiti smrt,
2. napade na tijelo drugoga,
3. otmicu ili uzimanje talaca,
4. uništenje državnih ili javnih objekata, prometnog sustava, infrastrukture uključujući i informacijske sustave, nepokretne platforme na epikontinentalnom pojasu, javnog mjesta ili privatne imovine koje može ugroziti živote ljudi ili prouzročiti znatnu gospodarsku štetu,
5. otmicu zrakoplova, broda ili drugih sredstava javnog prijevoza ili prijevoza robe,

6. izrada, posjedovanje, pribavljanje, prijevoz, opskrba ili uporaba oružja, eksploziva, nuklearnog, radiološkog, biološkog ili kemijskog oružja, kao i istraživanje i razvoj nuklearnog, radiološkog, biološkog ili kemijskog oružja,
7. ispuštanje opasnih tvari ili prouzročenje požara, eksplozija ili poplava, čime se ugrožava život ljudi,
8. ometanje ili obustava opskrbe vodom, električnom energijom ili drugim osnovnim prirodnim resursom, čime se ugrožava život ljudi,
9. posjeduje ili koristi radioaktivne tvari ili izrađuje, posjeduje ili koristi uređaj za aktiviranje, raspršivanje ili emitiranje radioaktivnog materijala ili ionizirajućeg zračenja, koristi ili ošteti nuklearni objekt tako da dođe do ispuštanja ili opasnosti od ispuštanja radioaktivnog materijala, ili upotrebom sile ili prijetnje zahtijeva radioaktivni materijal, uređaj za
aktiviranje, raspršivanje ili emitiranje radioaktivnog materijala ili nuklearni objekt, ili
10. ometanje rada računalnog sustava kada je značajan broj računalnih sustava pogođen uporabom naprava namijenjenih ili prilagođenih za tu svrhu ili kada je time prouzročena znatna šteta ili kada je počinjeno u odnosu na računalni sustav kritične infrastrukture ili oštećenje računalnih podataka kada je počinjeno u odnosu na računalni sustav kritične infrastrukture.
kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(2) Tko prijeti počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako su kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena velika razaranja ili je prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(4) Ako počinitelj prigodom počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka s namjerom usmrti jednu ili više osoba, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Članak 193.

(1) Tko protivno propisima otpusti, unese ili ispusti količinu tvari ili ionizirajućeg zračenja u zrak, tlo, podzemlje, vodu ili more kojom se može trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti njihova kakvoća ili se mogu u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, bilje ili gljive, ili se može ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko otpusti, unese ili ispusti tvari ili ionizirajuće zračenje u zrak, tlo, podzemlje, vodu ili more i time ugrozi život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine, a za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka kaznom zatvora do tri godine.

Članak 194.

(1) Tko protivno propisima ispusti onečišćujuće tvari s pomorskog objekta u more ili s plovnog objekta u kopnene vode, i time pogorša njihovu kakvoću, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima ispušta manje količine onečišćujućih tvari s pomorskog objekta u more ili s plovnog objekta u kopnene vode, a što u svojoj ukupnosti ima za rezultat pogoršanje njihove kakvoće.

(3) Tko djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Ugrožavanje ozonskog sloja

Članak 195.

(1) Tko protivno propisima proizvodi, uvozi, izvozi, stavlja u promet ili koristi tvari koje oštećuju ozonski sloj, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Članak 196.

(1) Tko protivno propisima u jednoj ili više naizgled povezanih pošiljaka izvrši nedozvoljeni promet otpadom u količini koja je veća od neznatne, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Tko protivno propisima odbacuje, odlaže, sakuplja, skladišti, obrađuje, uvozi, izvozi ili prevozi otpad ili posreduje u tome ili s njim uopće gospodari ili postupa na način koji može trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, ili u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, bilje ili gljive, ili ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Tko kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

Članak 197.

(1) Tko protivno propisima rukuje postrojenjem u kojem se odvijaju opasni postupci ili u kojem su pohranjene ili se koriste opasne tvari ili pripravci koji mogu izvan postrojenja trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, ili u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, bilje ili gljive, ili ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

Ugrožavanje okoliša radioaktivnim tvarima

Članak 198.

(1) Tko protivno propisima proizvodi, prerađuje, rukuje, koristi, posjeduje, skladišti, prevozi, uvozi, izvozi ili odlaže nuklearni materijal ili druge opasne radioaktivne tvari tako da može trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, ili u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, bilje ili gljive ili ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

Članak 200.

(1) Tko protivno propisima usmrti, uništi, posjeduje, hvata ili uzima jedinku strogo zaštićene vrste ili drugi zaštićeni dio prirode, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko djelom iz stavka 1. ovoga članka izazove značajno smanjenje broja jedinki u populaciji ili izazove njezino istrebljenje, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(4) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka ako je počinjeno prema neznatnom broju jedinki strogo zaštićene vrste ili drugog zaštićenog dijela prirode i neznatno je utjecalo na očuvanje te vrste ili drugog zaštićenog dijela prirode.

Članak 201.

(1) Tko protivno propisima uništi ili izazove znatno pogoršanje staništa ciljnih vrsta područja ekološke mreže ili znatno pogoršanje ciljnog stanišnog tipa područja ekološke mreže, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko djelo iz stavka 1. ovoga članka počini prema prioritetnoj vrsti ili stanišnom tipu područja ekološke mreže, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Kaznom iz stavka 2. ovog članka kaznit će se tko protivno propisima uništi ili ošteti područje razmnožavanja ili odmaranja ili gnijezdo strogo zaštićene vrste u mjeri koja značajno utječe na stanje očuvanja te vrste.

(4) Tko kazneno djelo iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

Članak 202.

(1) Tko protivno propisima o zaštiti divljih vrsta trguje, uvozi, izvozi ili prevozi živu ili mrtvu jedinku divlje vrste, njezine dijelove ili prerađevine dobivene iz nje, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka ako je počinjeno prema neznatnoj količini jedinki i neznatno je utjecalo na očuvanje te vrste.

Članak 204.

(1) Tko lovi divljač u vrijeme lovostaja ili na području na kojem lov nije dopušten ili lovi bez položenog lovačkog ispita, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko lovi divljač, ribu ili druge slatkovodne ili morske organizme na način ili sredstvima kojima se oni masovno uništavaju ili upotrebom nedopuštenih pomoćnih sredstava, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko vrhunski trofej divljači trajno iznese u inozemstvo.

(4) Predmeti namijenjeni ili upotrebljeni za počinjenje kaznenog djela i ulov će se oduzeti.

Članak 205.

(1) Tko usmrti životinju bez opravdanog razloga ili je teško zlostavlja, nanosi joj nepotrebne boli ili je izlaže nepotrebnim patnjama, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz koristoljublja, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Tko iz nehaja uskratom hrane ili vode ili na drugi način izloži životinju tegobnom stanju kroz dulje vrijeme, kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.

(4) Životinja iz ovoga članka oduzet će se.

Prenošenje zaraznih bolesti životinja i organizama štetnih za bilje

Članak 206.

(1) Tko ne postupi po propisima ili odlukama kojima nadležno državno tijelo određuje mjere za suzbijanje ili sprječavanje širenja zarazne bolesti kod životinja ili organizama štetnih za bilje pa zbog toga dođe do opasnosti od širenja te bolesti ili njezinih uzročnika, odnosno pojave ili širenja organizama štetnih za bilje, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.

Članak 207.

(1) Tko proizvede radi prodaje ili stavi u promet sredstva za liječenje ili sprječavanje zaraze kod životinja koja su opasna za njihov život ili zdravlje pa zbog toga dođe do širenja zarazne bolesti ili ugine veći broj životinja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.

Članak 208.

Veterinar ili veterinarski djelatnik koji se pri pružanju pomoći, pregledu, cijepljenju ili liječenju životinje ne pridržava pravila veterinarske struke pa zbog toga nastupi oboljenje, znatno pogoršanje bolesti ili uginuće životinje, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Članak 209.

(1) Tko protivno propisima siječe ili krči šumu ili na drugi način pustoši šumu, a time ne čini neko drugo kazneno djelo za koje je propisana teža kazna, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini u šumi koja je sastavni dio područja koje je propisom ili odlukom nadležnog tijela proglašeno zaštićenom prirodnom vrijednosti, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Predmeti namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela ili nastali počinjenjem kaznenog djela će se oduzeti.

Članak 210.

(1) Tko protivno propisima promijeni ili poremeti vodni režim, a time ne čini neko drugo kazneno djelo za koje je propisana teža kazna, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini na području koje je propisom ili odlukom nadležnog tijela proglašeno zaštićenom prirodnom vrijednosti, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Predmeti namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela ili nastali počinjenjem kaznenog djela će se oduzeti.

(4) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Članak 211.

(1) Tko protivno propisima obavlja eksploataciju rudnog blaga i time prouzroči znatnu štetu, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko protivno propisima obavlja eksploataciju rudnog blaga u području koje je propisom ili odlukom nadležnog tijela proglašeno zaštićenom prirodnom vrijednosti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Predmeti namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela ili nastali počinjenjem kaznenog djela će se oduzeti.

(4) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Protupravna gradnja

Članak 212.

Tko protivno propisima gradi građevinu u području koje je propisom ili odlukom nadležnog tijela proglašeno zaštićenom prirodnom vrijednosti, kulturnim dobrom ili drugim područjem od posebnog interesa za državu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Članak 214.

(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 193. stavka 1. i 2., članka 194. stavka 1. i 2., članka 196. stavka 1. i 2., članka 197. stavka 1., članka 198. stavka 1. i članka 199. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda jedne ili više osoba, ili se promjene prouzročene onečišćenjem ne mogu dulje vrijeme otkloniti, ili nastupi velika nesreća, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz članka 193. stavka 3., članka 194. stavka 3., članka 196. stavka 3., članka 197. stavka 2. i članka 198. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda jedne ili više osoba, ili se promjene prouzročene onečišćenjem ne mogu dulje vrijeme otkloniti, ili nastupi velika nesreća, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 3. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(5) Ako je kaznenim djelom iz članka 200. stavka 1. i 2., članka 201. stavka 1., 2. i 3. i članka 202. stavka 1. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(6) Ako je kaznenim djelom iz članka 206. stavak 1., članka 207. stavka 1. i članka 208. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(7) Ako je kaznenim djelom iz članka 200. stavka 3., članak 201. stavka 4., članka 202. stavka 2., članka 206. stavka 2. i članka 207. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

Članak 215.

(1) Tko požarom, poplavom, eksplozivom, otrovom ili otrovnim plinom, ionizirajućim zračenjem, motornom silom, električnom ili drugom energijom ili kakvom općeopasnom radnjom ili općeopasnim sredstvom izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko ne postavi propisane naprave za zaštitu od požara, eksplozije, poplave, otrova, otrovnih plinova, nuklearne energije, ionizirajućih zračenja ili za zaštitu na radu ili te naprave ne održava u ispravnom stanju, ili ih u slučaju potrebe ne stavi u djelovanje, ili uopće ne postupa po propisima ili tehničkim pravilima o zaštitnim mjerama i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega.

(3) Tko kaznena djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Članak 222.

(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 215. stavka 1. i 2., članka 216. stavka 1., 2. i 3., članka 217. stavka 1., članka 219. i članka 221. stavka 1. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je kaznenim djelom navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz članka 215. stavka 3., članka 216. stavka 4., članak 217. stavka 2. i članka 221. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelom navedenim u stavku 3. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Članak 311.

(1) Službena ili odgovorna osoba koja ne izvrši pravomoćnu sudsku odluku koju je bila dužna izvršiti, a time ne čini neko drugo kazneno djelo za koje je propisana teža kazna, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko krši sigurnosnu mjeru koja mu je određena pravomoćnom presudom.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko se ne pridržava samostalne mjere opreza koja mu je određena sudskom odlukom.

Članak 386.

Ovaj Zakon sadrži odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktima Europske unije:

1. Direktiva Vijeća 2002/90/EZ od 28. studenoga 2002. o definiranju olakšavanja neovlaštenog ulaska, tranzita i boravka (SL L 328, 5. 12. 2002.),

2. Direktiva 2005/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o onečišćenju mora s brodova i uvođenju sankcija za kršenja (SL L 255, 30. 9. 2005.), kako je posljednji put izmijenjena Direktivom 2009/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o izmjeni Direktive 2005/35/EZ o onečišćenju s brodova i uvođenju sankcija za kršenja (SL L 280, 27. 10. 2009.),

3. Direktiva 2008/98 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22. 11. 2008.),

4. Direktiva 2008/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava (SL L 328, 6. 12. 2008.),

5. Direktiva 2009/52/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. o minimalnim standardima za sankcije i mjere za poslodavce državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL L 168, 30. 6. 2009.),

6. Direktiva 2010/53/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2010. o standardima kvalitete i sigurnosti ljudskih organa namijenjenih transplantaciji (SL L 207, 6. 8. 2010.),

7. Direktiva 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprječavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava te o zamijeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP (SL L 101, 15. 4. 2011.),

8. Direktiva 2011/93/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP (SL L 335, 17. 12. 2011.),

9. Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP (SL L 315, 14. 11. 2012.),

10. Direktiva 2013/40/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 12. kolovoza 2013. o napadima na informacijske sustave i o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2005/222/PUP (SL L 218, 14. 8. 2013.),

11. Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji (SL L 127, 29. 4. 2014.),

12. Direktiva 2014/62/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o kaznenopravnoj zaštiti eura i drugih valuta od krivotvorenja, kojom se zamjenjuje Okvirnu odluku Vijeća 2000/383/PUP (SL L 151, 21. 5. 2014.),

13. Direktiva 2014/57/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o kaznenopravnim sankcijama za zlouporabu tržišta (SL L 173, 12. 6. 2014.),

14. Direktiva 2016/343/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku (SL L 65, 11. 3. 2016.),

15. Direktiva 2016/800/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičenici ili optuženici u kaznenim postupcima (SL L 132, 21. 5. 2016.), ».

16. Direktiva (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP i o izmjeni Odluke Vijeća 2005/671/PUP (SL L 88, 31. 3. 2017.),

17. Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28. 7. 2017.),

18. Direktiva (EU) 2018/1673 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o borbi protiv pranja novca kaznenopravnim sredstvima (SL L 284, 12. 11. 2018.),

19. Direktiva (EU) 2019/713 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o borbi protiv prijevara i krivotvorenja u vezi s bezgotovinskim sredstvima plaćanja i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/413/PUP (SL L 123, 10. 5. 2019.),

20. Direktiva (EU) 2024/1712 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o izmjeni Direktive 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava (SL L, 2024/1712, 24. 6. 2024.),

21. Okvirna odluka Vijeća 2001/500/PUP od 26. lipnja 2001. o pranju novca, identifikaciji, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima (SL L 182, 5. 7. 2001.),

22. Okvirna odluka Vijeća 2002/946/PUP od 28. studenoga 2002. o jačanju kaznenopravnog okvira za sprečavanje pomaganja neovlaštenog ulaska, tranzita i boravka (SL L 328, 5. 12. 2002.),

23. Okvirna odluka Vijeća 2004/757/PUP od 25. listopada 2004. o utvrđivanju minimalnih odredaba vezanih za elemente kaznenih djela i sankcija u području nezakonite trgovine drogom (SL L 335, 11. 11. 2004.),

24. Okvirna odluka Vijeća 2005/212/PUP od 24. veljače 2005. o oduzimanju imovinske koristi, sredstava i imovine pribavljene kaznenim djelom (SL L 68, 15. 3. 2005.),

25. Okvirna odluka Vijeća 2008/913/PUP od 28. studenoga 2008. o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije kaznenopravnim sredstvima (SL L 328, 6. 12. 2008.),

26. Konvencija o provedbi Sporazuma iz Schengena (SL L 239, 22. 9. 2000.).

PRILOZI - **Izjava o usklađenosti prijedloga propisa s pravnom stečevinom Europske unije**
- **Usporedni prikaz podudaranja odredbi propisa Europske unije s prijedlogom propisa**

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PRIJEDLOGA PROPISA S PRAVNOM STEČEVINOM EUROPSKE UNIJE

1. Naziv prijedloga propisa

Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (II. čitanje)

2. Stručni nositelj izrade prijedloga propisa

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA, UPRAVE I DIGITALNE TRANSFORMACIJE

3. Veza s Programom Vlade Republike Hrvatske za preuzimanje i provedbu pravne stečevine Europske unije

Predviđeno Programom Vlade Republike Hrvatske za preuzimanje i provedbu pravne stečevine Europske unije za 2026. godinu.
Rok: IV. kvartal 2026.

4. Preuzimanje odnosno provedba pravne stečevine Europske unije

a) Odredbe primarnih izvora prava Europske unije

Ugovor o funkcioniranju Europske unije
članak/članci članak 83., stavak 2. i članak 191.

b) Sekundarni izvori prava Europske unije

Direktiva (EU) 2024/1203 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava i zamjeni direktiva 2008/99/EZ i 2009/123/EZ (SL L, 2024/1203 30.4.2024)

32024L1203

- Članci 17. i 18. preuzeto: Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva unutarnjih poslova NN 97/20 (NN 97/20)
- Članci 19. i 20. preuzeto: Zakon o policijskim poslovima i ovlastima (NN 76/09, 92/14, 70/19) (NN 70/19)
- Članci 4., 5., 8., 9., 10., 11. i 12. preuzeto: Kazneni zakon (NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22, 144/23, 36/24, 136/25) (NN (136/25))
- Članci 7. i 10. preuzeto: Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (Narodne novine, br. 151/03., 110/07., 45/11., 143/12., 114/22. i 114/23.) (NN 114/23)
- Članak 6. preuzeto: Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (Narodne novine, br. 151/03, 110/07, 45/11, 143/12, 114/22, 114/23) (NN (114/23))
- Članci 10., 13. i 15. preuzeto: Zakon o kaznenom postupku (NN 152/08, 76/09, 80/11, 91/12,143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17,126/19, 126/19, 130/20, 80/22, 36/24, 72/25, 13/26) (NN (13/26))

- Članak 4. bit će preuzeto: Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (II. čitanje) (23.11.2026)
- Članci 2. i 2. preuzeto: Zakon o zaštiti prirode prirode NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19 i 155/23 (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23)
- Članak 7. bit će preuzeto: Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (II. čitanje) (23.11.2026)
- Članak 12. preuzeto: Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije (NN 86/2026)
- Članak 14. preuzeto: Zakon o zaštiti prijavitelja nepravilnosti (NN 46/22, 136/25) (NN (136/25))
- Članak 17. preuzeto: Uredba o nazivima radnih mjesta, uvjetima za raspored i koeficijentima za obračun plaće u državnoj službi (NN 22/24)
- Članci 17., 18. i 19. preuzeto: Zakon o policiji (NN 34/11 NN 130/12 NN 89/14 NN 151/14 NN 33/15 NN 121/16 NN 66/19 NN 155/23)
- Članak 17. preuzeto: Pravilnik o načinu postupanja policijskih službenika NN 20/22, 37/23, 114/23 (NN 114/23)
- Članak 18. preuzeto: Pravilnik o policijskom obrazovanju (NN 113/12 81/13 5/14 155/22)
- Članak 19. preuzeto: Sporazum o suradnji u provedbi nadzora prekograničnog prometa pošiljaka otpada
- Članak 19. preuzeto: Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 78/15, 12/18, 118/18)
- Članak 19. preuzeto: Pravilnik o gospodarenju otpadom (NN 106/2022)
- Članak 16. bit će preuzeto: Medijska kampanja (21.05.2027)
- Članak 21. bit će preuzeto: Nacionalna strategija za suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša_ (21.03.2027)
- Članak 22. bit će preuzeto: Pravilnik o radu u sustavu eSpis (01.01.2027)

c) Ostali izvori prava Europske unije

-

5. Prilog: tablice usporednih prikaza za propise kojima se preuzimaju odredbe sekundarnih izvora prava Europske unije u zakonodavstvo Republike Hrvatske

Da.

Potpis EU koordinatora stručnog nositelja izrade prijedloga propisa, datum i pečat

Ivan Crnčec

Državni tajnik

REPUBLIKA HRVATSKA ZAGREB MINISTARSTVO PRAVOSUĐA UPRAVE I DIGITALNE TRANSFORMACIJE

11.11.2026.

(potpis) (datum i pečat)

Potpis EU koordinatora Ministarstva vanjskih i europskih poslova, datum i pečat

Andreja Metelko-Zgombić

državna tajnica i EU koordinatorica

20. 11. 2020.

(potpis) (datum i pečat)

REPUBLIKA HRVATSKA
27
ZAGREB
MINISTARSTVO VANJSKIH I EUROPSKIH POSLOVA

USPOREDNI PRIKAZ PODUDARANJA ODREDBI PROPISA EUROPSKE UNIJE S PRIJEDLOGOM PROPISA

1. **Naziv propisa Europske unije**
   Direktiva (EU) 2024/1203 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava i zamjeni direktiva 2008/99/EZ i 2009/123/EZ

2. **Naziv prijedloga propisa**
   Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (II. čitanje)

3. Usklađenost odredbi propisa Europske unije (sekundarni izvori prava) s odredbama prijedloga propisa

a)	b)	c)	d)
Odredbe propisa Europske unije	**Odredbe prijedloga propisa**	**Je li sadržaj odredbe propisa Europske unije u potpunosti preuzet u odredbu prijedloga propisa?**	**Obrazloženje (ako sadržaj odredbe propisa Europske unije nije preuzet ili je djelomično preuzet u odredbu prijedloga propisa)**

Članak 1. Predmet Ovom se Direktivom utvrđuju minimalna pravila u pogledu definiranja kaznenih djela i sankcija kako bi se djelotvornije zaštitio okoliš, kao i u pogledu mjera za sprečavanje i suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša te za djelotvornu provedbu prava Unije u području okoliša.		Nije potrebno preuzimanje	Članak 1. je članak deklaratorne naravi.
Članak 2. Definicije 1. Pojmovi koji se upotrebljavaju u ovoj Direktivi za opisivanje postupanja iz članka 3.	**Članak 17.** U članku 87. iza stavka 33. dodaje se stavak 34. koji glasi: „(34) Ekosustav je dinamična cjelina zajednica biljaka, životinja, gljiva, algi i mikroorganizama i njihova neživog okoliša koji međusobno djeluju kao	Djelomično preuzeto	Preuzeto u: Zakon o zaštiti prirode prirode NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19 i 155/23 (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23)

stavka 2. tumače se, ako je primjenjivo, u skladu s definicijama predviđenima u pravu Unije kako je navedeno u članku 3. stavku 1. točki (a). 2. Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije: (a)„pravna osoba” znači svaki pravni subjekt koji ima takav status na temelju primjenjivog nacionalnog prava, osim državnih ili javnih tijela koja izvršavaju funkcije državne vlasti i javnih međunarodnih organizacija; (b)„stanište unutar zaštićenog područja” znači svako stanište vrsta za koje je neko područje klasificirano kao posebno zaštićeno područje na temelju članka 4. stavka 1. ili 2. Direktive 2009/147/EZ ili svako prirodno stanište ili stanište vrsta za koje je neko područje	funkcionalna jedinica te uključuje stanišne tipove, staništa vrsta i populacije vrsta kako su oni određeni posebnim propisima.“.		članak/članci članak 1. i članak 6.
		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o zaštiti prirode prirode NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19 i 155/23 (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23) članak/članci članak 54.

određeno kao posebno područje očuvanja u skladu s člankom 4. stavkom 4. Direktive 92/43/EEZ ili za koje je neko područje navedeno na popisu područja od značaja za Zajednicu u skladu s člankom 4. stavkom 2. Direktive 92/43/EEZ; (c)„ekosustav” dinamična cjelina zajednica biljaka, životinja, gljiva i mikroorganizama i njihova neživog okoliša koji međusobno djeluju kao funkcionalna jedinica te uključuje stanišne tipove, staništa vrsta i populacije vrsta.			
Članak 3. Kaznena djela 1. Države članice osiguravaju da postupanje navedeno u stavcima 2. i 3. ovog članka, ako je namjerno, te postupanje iz stavka 4. ovog članka, ako je počinjeno barem iz krajnje nepažnje, predstavlja kazneno djelo	**Članak 19.** Članak 193. mijenja se i glasi: „(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno ispusti, na drugi način unese ili odašilje količinu materijala, tvari, energije ili ionizirajućeg zračenja u zrak, tlo, podzemlje, vodu ili more kojom se može trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti njihova kakvoća ili se mogu u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili se može ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Tko ispusti, na drugi način unese ili odašilje količinu materijala, tvari, energije ili ionizirajućeg zračenja u zrak, tlo, podzemlje, vodu ili more, i time	U potpunosti preuzeto	

ako je to postupanje nezakonito. Za potrebe ove Direktive postupanje je nezakonito ako se njime krši: (a) pravo Unije kojim se doprinosi ostvarivanju jednog od ciljeva politike Unije u području okoliša kako su navedeni u članku 191. stavku 1. UFEU-a; ili (b) zakon ili drugi propis države članice, ili odluka koju je donijelo nadležno tijelo države članice, kojom se provodi pravo Unije iz točke (a). Takvo postupanje nezakonito je čak i ako se provodi na temelju odobrenja koje je izdalo nadležno tijelo države članice ako je takvo odobrenje dobiveno prijevarom ili korupcijom, iznudom ili prisilom, ili ako se takvim odobrenjem očito	ugrozi život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina. (3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine, a za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka kaznom zatvora do tri godine.“. **Članak 20.** Iza članka 193. dodaju se naslovi iznad članaka i članci 193.a, 193.b, 193.c i 193.d koji glase: „Onečišćenje okoliša proizvodima Članak 193.a (1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno stavi na tržište proizvod čija uporaba u većem opsegu dovodi do ispuštanja, odašiljanja ili na drugi način unošenja količine materijala, tvari, energije ili ionizirajućeg zračenja u zrak, tlo, podzemlje, vodu ili more, kojim se može u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora ili se može u znatnoj mjeri ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili se može ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine. Onečišćenje okoliša tvarima Članak 193.b (1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno proizvede, stavi na tržište, stavi na raspolaganje na tržištu, uveze, izveze ili uporabi tvari,		

krše relevantni materijalnopravni zahtjevi. 2. Države članice osiguravaju da sljedeće postupanje predstavlja kazneno djelo ako je nezakonito i namjerno: (a) ispuštanje, emisija ili uvođenje količine materijala ili tvari, energije ili ionizirajućeg zračenja u zrak, tlo ili vodu, što uzrokuje ili je vjerojatno da će uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu osobe ili znatnu štetu za kakvoću zraka, tla ili vode, ili znatnu štetu za ekosustav, životinje ili biljke; (b) stavljanje na tržište, čime se krši zabrana ili drugi zahtjev čiji je cilj zaštita okoliša, proizvoda čija uporaba u većem opsegu, to jest uporaba proizvoda od strane nekoliko korisnika, bez obzira na njihov broj, dovodi do ispuštanja, emisije ili	pojedinačno, u smjesama ili proizvodima, uključujući njihovo ugrađivanje u proizvode, kojim postupanjem se može u znatnoj mjeri ugroziti kakvoća zraka, tla, podzemlja, vode ili mora ili se mogu u znatnoj mjeri ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili se može ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine. Onečišćenje okoliša živom Članak 193.c (1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno proizvede, uporabi, skladišti, uveze ili izveze živu, živine spojeve, smjese žive ili proizvode kojima je dodana živa, što može u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora ili se mogu u znatnoj mjeri ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili se može ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine. Onečišćenje okoliša projektima Članak 193.d (1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno provodi projekt, uključujući i one za koje je bila potrebna procjena utjecaja na okoliš ili ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu, a što može u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora ili stanje vode ili mora ili se mogu u znatnoj mjeri ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili se može ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.		

uvođenja količine materijala ili tvari, energije ili ionizirajućeg zračenja u zrak, tlo ili vodu te uzrokuje ili je vjerojatno da će uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu osobe ili znatnu štetu za kakvoću zraka, tla ili vode, ili znatnu štetu za ekosustav, životinje ili biljke; (c) proizvodnja, stavljanje na tržište ili stavljanje na raspolaganje na tržištu, izvoz ili uporaba tvari pojedinačno, u smjesama ili proizvodima, uključujući njihovo ugrađivanje u proizvode ako takvo postupanje uzrokuje ili je vjerojatno da će uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu osobe, znatnu štetu za kakvoću zraka, tla ili vode, ili znatnu štetu za ekosustav, životinje ili biljke i: i. ako je ograničeno u skladu s glavom VIII. Uredbe (EZ)	(2) U smislu ovoga članka, projekt znači izvođenje građevinskih radova ili instalacija ili sustava, kao i ostale zahvate u prirodnom okolišu, uključujući vađenje mineralnih sirovina.“. **Članak 21.** Članak 194. mijenja se i glasi: „(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno ispusti onečišćujuće tvari s pomorskog objekta u more ili plovnog objekta u druge vode, a što može uzrokovati pogoršanje kakvoće mora ili druge vode ili štetu za morski ili drugi vodeni okoliš, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročeno pogoršanje kakvoće mora ili druge vode ili šteta za morski ili drugi vodeni okoliš, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina. (3) Kaznom iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno ispušta manje količine onečišćujućih tvari s pomorskog objekta u more ili s plovnog objekta u druge vode, što u svojoj ukupnosti ima za rezultat pogoršanje kakvoće mora ili druge vode ili štetu za morski ili drugi vodeni okoliš. (4) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine, a za kazneno djelo iz stavka 2. i 3. ovoga članka kaznom zatvora do tri godine.“. **Članak 22.** Iza članka 194. dodaju se naslov iznad članka i članak 194.a koji glase: „Nedopušteno recikliranje brodova		

br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća (18) i Prilogom XVII. toj uredbi; ii. ako je zabranjeno u skladu s glavom VII. Uredbe (EZ) br. 1907/2006; iii. ako nije u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća (19); iv. ako nije u skladu s Uredbom (EU) br. 528/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (20); v. ako nije u skladu s Uredbom (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (21); ili vi. ako je zabranjeno je na temelju Priloga I. Uredbi (EU) 2019/1021 Europskog parlamenta i Vijeća (22);	Članak 194.a Brodovlasnik koji protivno propisima ili na drugi način nedopušteno ne osigura recikliranje broda u postrojenju za recikliranje brodova koje je uvršteno na Europski popis ili ne osigura recikliranje broda koji se smatra opasnim otpadom, koji se nalazi u području pod nadležnošću države članice Europske unije i koji se izvozi s područja Europske unije u postrojenju za recikliranje brodova uvrštenom na Europski popis koje se nalazi u zemlji navedenoj u Prilogu VII. Baselske konvencije o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovu odlaganju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.“. **Članak 23.** Naslov iznad članka 195. i članak 195. mijenjaju se i glase: „Protupravno korištenje tvari koje oštećuju ozonski sloj Članak 195. (1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno proizvodi, uvozi, izvozi, stavlja na tržište, ispušta ili koristi tvari ili njihove izomere koje oštećuju ozonski sloj, pojedinačne ili u smjesi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno proizvodi, uvozi, izvozi, stavlja na tržište ili koristi proizvode i opremu te njihove dijelove koji sadrže tvari koje oštećuju ozonski sloj ili čije djelovanje ovisi o tim tvarima. (3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“.		

(d)proizvodnja, uporaba, skladištenje, uvoz ili izvoz žive, živinih spojeva, smjesa žive i proizvoda kojima je dodana živa ako takvo postupanje nije u skladu sa zahtjevima utvrđenima u Uredbi (EU) 2017/852 Europskog parlamenta i Vijeća (23) te ako uzrokuje ili je vjerojatno da će uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu e osobe, znatnu štetu za kakvoću zraka, tla ili vode, ili znatnu štetu za ekosustav, životinje ili biljke; (e)izvršenje projekata u smislu članka 1. stavka 2. točke (a), kako je navedeno u članku 4. stavcima 1. i 2., Direktive 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća (24), ako se takvo postupanje provodi bez odobrenja za provedbu projekta i uzrokuje ili je vjerojatno da će uzrokovati znatnu štetu za kakvoću zraka ili tla	**Članak 24.** Iza članka 195. dodaju se naslov iznad članka i članak 195.a koji glase: „Protupravno korištenje fluoriranih stakleničkih plinova Članak 195.a (1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno proizvodi, uvozi, izvozi, stavlja na tržište, ispušta ili koristi fluorirane stakleničke plinove, pojedinačne ili u smjesi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno proizvodi, uvozi, izvozi, stavlja na tržište ili koristi proizvode i opremu te njihove dijelove koji sadrže fluorirane stakleničke plinove ili čije djelovanje ovisi o tim plinovima, ili stavlja u pogon takve proizvode i opremu. (3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“. **Članak 25.** Članak 196. mijenja se i glasi: „(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno u jednoj ili više naizgled povezanih pošiljaka izvrši nedozvoljeni promet otpadom u količini koja je veća od neznatne, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno odbacuje, odlaže, sakuplja, skladišti, obrađuje, uvozi, izvozi ili prevozi otpad koji se ne smatra opasnim ili posreduje u tome ili s njim uopće gospodari ili postupa ili vrši nadzor nad takvim postupcima		

ili kakvoću ili stanje vode, ili znatnu štetu za ekosustav, životinje ili biljke; (f) sakupljanje, prijevoz ili obrada otpada, nadzor nad takvim postupcima te kontrola lokacija zbrinjavanja, uključujući radnje koje poduzimaju trgovac ili posrednik ako se takvo postupanje: i. odnosi na opasni otpad kako je definiran u članku 3. točki 2. Direktive 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (25) i na količine takvog otpada veće od neznatne; ili ii. odnosi na otpad koji nije onaj iz podtočke i. te koji uzrokuje ili je vjerojatno da će uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu osobe ili znatnu štetu za kakvoću zraka, tla ili vode, ili znatnu štetu za ekosustav, životinje ili biljke; (g) otpremanje otpada u smislu članka 2.	ili nadzor lokacije zbrinjavanja tog otpada, na način koji može trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, ili u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili ugroziti život ili zdravlje ljudi. (3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno odbacuje, odlaže, sakuplja, skladišti, obrađuje, uvozi, izvozi ili prevozi opasni otpad u količini većoj od neznatne, ili posreduje u tome ili s njim uopće gospodari ili postupa ili vrši nadzor nad takvim postupcima ili nadzor lokacije zbrinjavanja tog otpada. (4) Tko kazneno djelo iz stavka 1., 2. i 3.ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“. **Članak 26.** Članak 197. mijenja se i glasi: „(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno rukuje ili zatvara postrojenje u kojem su pohranjene ili se koriste opasne tvari ili smjese ili u kojem se odvijaju opasni postupci koji mogu trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, ili u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav, ili ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će i tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno gradi, rukuje, rastavlja odobalna naftna i plinska postrojenja, ne ukloni takvo postrojenje ili ne sanira povezanu infrastrukturu, što može u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, ili u znatnoj mjeri ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav, ili ugroziti život ili zdravlje ljudi. (3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2 ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“.		

točke 26. Uredbe (EU) 2024/1157 Europskog parlamenta i Vijeća (26) ako se takvo postupanje odnosi na količinu veću od neznatne, bilo da je riječ o pojedinačnoj pošiljci bilo o više pošiljaka za koje se čini da su povezane; (h) recikliranje brodova obuhvaćeno područjem primjene Uredbe (EU) br. 1257/2013 ako takvo postupanje nije u skladu sa zahtjevima iz članka 6. stavka 2. točke (a) te uredbe; (i) ispuštanje onečišćujućih tvari s brodova koje je obuhvaćeno područjem primjene članka 3. Direktive 2005/35/EZ u bilo koje područje iz članka 3. stavka 1. te direktive, osim ako takvo ispuštanje s brodova zadovoljava uvjete za izuzetke utvrđene u članku 5. te direktive, koje uzrokuje ili je vjerojatno da će uzrokovati pogoršanje	**Članak 27.** Naslov iznad članka 198. i članak 198. mijenjaju se i glase: „Ugrožavanje okoliša radioaktivnim tvarima i materijalima Članak 198. (1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno izrađuje, proizvodi, prerađuje, rukuje, koristi, posjeduje, skladišti, prevozi, uvozi, izvozi ili odlaže nuklearni materijal ili druge radioaktivne tvari ili materijale tako da može trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, ili u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“. **Članak 28.** Iza članka 198. dodaju se naslov iznad članka i članak 198.a koji glase: „Onečišćenje okoliša zahvaćanjem voda Članak 198.a (1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno zahvaća površinske ili podzemne vode, ako takvo postupanje može u znatnoj mjeri ugroziti ekološko stanje ili ekološki potencijal ili kemijsko stanje tijela površinskih voda ili količinsko ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.		

kakvoće vode ili štetu za morski okoliš; (j) rad ili zatvaranje postrojenja u kojem se obavlja opasna djelatnost ili u kojem se skladište ili upotrebljavaju opasne tvari ili smjese, ako su takvo postupanje i takva opasna djelatnost, tvar ili smjesa obuhvaćeni područjem primjene Direktive 2012/18/EU Europskog parlamenta i Vijeća (27) ili Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća (28) te ako takvo postupanje uzrokuje ili je vjerojatno da će uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu osobe ili znatnu štetu za kakvoću zraka, tla ili vode, ili znatnu štetu za ekosustav, životinje ili biljke; (k) izgradnja, rad i rastavljanje postrojenja, ako su takvo postupanje i takvo postrojenje obuhvaćeni područjem primjene Direktive 2013/30/EU Europskog parlamenta	(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine. (3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.“. **Članak 29.** Članak 200. mijenja se i glasi: „(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno usmrti, uništi, posjeduje, hvata, uzima, prodaje ili nudi na prodaju jedinku strogo zaštićene divlje vrste ili jedinku vrste divljih ptica koje prirodno obitavaju na području država članica Europske unije ili drugi zaštićeni dio prirode u količini većoj od neznatne, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine. (2) Tko djelom iz stavka 1. ovoga članka izazove značajno smanjenje broja jedinki u populaciji, znatno pogoršanje stanja očuvanja vrste ili njezino istrebljenje, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“. **Članak 30.** U članku 201. stavak 1. mijenja se i glasi: „(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno uništi ili izazove znatno pogoršanje staništa ciljnih vrsta područja ekološke mreže ili znatno pogoršanje ciljnog stanišnog tipa područja ekološke mreže ili znatno uznemirava ciljne životinjske vrste područja ekološke mreže, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.“. **Članak 31.**		

i Vijeća (29) i ako takvo postupanje uzrokuje ili je vjerojatno da će uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu osobe ili znatnu štetu za kakvoću zraka, tla ili vode, ili znatnu štetu za ekosustav, životinje ili biljke; (l)izrada, proizvodnja, obrada, rukovanje, korištenje, držanje, skladištenje, prijevoz, uvoz, izvoz ili odlaganje radioaktivnih materijala ili radioaktivnih tvari ako su takvo postupanje i takvi materijali ili tvari obuhvaćeni područjem primjene direktiva Vijeća 2013/59/Euratom (30), 2014/87/Euratom (31) ili 2013/51/Euratom (32) i ako takvo postupanje uzrokuje ili je vjerojatno da će uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu osobe ili znatnu štetu za kakvoću zraka, tla ili vode, ili znatnu štetu za ekosustav, životinje ili biljke;	Članak 202. mijenja se i glasi: „(1) Tko protivno propisima o zaštiti divljih vrsta ili na drugi način nedopušteno trguje, uvozi, izvozi ili prevozi živu ili mrtvu jedinku divlje vrste, njezine dijelove ili prerađevine dobivene iz nje u količini većoj od neznatne, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“. **Članak 32.** Iza članka 202. dodaju se naslov iznad članka i članak 202.a koji glase: „Protuzakonito unošenje u okoliš invazivnih stranih vrsta Članak 202.a (1)Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno unosi na područje Europske unije, stavlja na tržište, drži, oplemenjuje, prijevozi, koristi, razmjenjuje, dopušta razmnožavanje, uzgoj ili kultiviranje, pušta u okoliš, ili širi invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Europskoj uniji ili Republici Hrvatskoj, što može u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora ili može u znatnoj mjeri ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili može ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine. (2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do jedne godine. (3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.“.		

(m)zahvaćanje površinskih ili podzemnih voda u smislu Direktive 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (33) ako takvo postupanje uzrokuje ili je vjerojatno da će uzrokovati znatnu štetu za ekološko stanje ili ekološki potencijal tijela površinskih voda ili količinsko stanje tijela podzemnih voda; (n)ubijanje, uništavanje, uzimanje, posjedovanje, prodaja ili nuđenje na prodaju primjerka ili primjeraka vrsta divlje faune ili flore navedenih u Prilogu IV., ili u Prilogu V. ako vrste iz tog priloga podliježu istim mjerama kao onima donesenima za vrste iz Priloga IV., Direktivi Vijeća 92/43/EEZ (34) te primjerka ili primjeraka vrsta iz članka 1. Direktive 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (35), osim ako se takvo postupanje odnosi	**Članak 41.** Iza članka 209. dodaju se naslov iznad članka i članak 209.a koji glase: „Stavljanje na tržište Europske unije proizvoda i robe povezanih s deforestacijom Članak 209.a (1)Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno stavi na tržište Europske unije ili stavi na raspolaganje na tržištu Europske unije ili izvozi s tržišta Europske unije relevantnu robu ili proizvode, u količini većoj od neznatne, koji su povezani s deforestacijom ili nisu proizvedeni u skladu s propisima zemlje proizvodnje, ili nisu obuhvaćeni izjavom o postupanju s dužnom pažnjom ili pojednostavljenom izjavom, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do dvije godine.“. **Članak 45.** Članak 214. mijenja se i glasi: „(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 193. stavka 1. i 2., članka 193.a stavka 1., članka 193.b stavka 1., članka 193.c stavka 1., članka 193.d stavka 1., članka 194. stavka 1., 2. i 3., članka 196. stavka 1., 2. i 3., članka 197. stavka 1.i 2., članka 198. stavka 1., članka 199. i članka 202.a stavka 1. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda jedne ili više osoba, ili se promjene prouzročene onečišćenjem ne mogu dulje vrijeme otkloniti, ili nastupi velika nesreća, ili je prouzročena znatna šteta za kakvoću zraka, tla ili podzemlja, za		

na neznatnu količinu takvih primjeraka; (o) trgovina primjerkom ili primjercima, ili dijelovima ili derivatima primjerka ili primjeraka, određene vrste divlje faune ili flore navedene u prilozima A i B Uredbi Vijeća (EZ) br. 338/97 [(36)] te uvoz primjerka ili primjeraka, ili dijelova ili derivata primjerka ili primjeraka, takve vrste navedene u Prilogu C toj uredbi, osim ako se takvo postupanje odnosi na neznatnu količinu takvih primjeraka; (p) stavljanje na tržište Unije ili stavljanje na raspolaganje na tržištu Unije ili izvoz s tržišta Unije relevantne robe ili relevantnih proizvoda, čime se krši zabrana iz članka 3. Uredbe (EU) 2023/1115, osim ako se takvo postupanje odnosi na neznatnu količinu; (q) svako postupanje koje uzrokuje pogoršanje	kakvoću ili stanje vode ili mora, za životinje, biljke, gljive ili ekosustav, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina. (2) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina. (3) Ako je kaznenim djelom iz članka 193. stavka 3., članka 193.a stavka 2., članka 193.b stavka 2.,članka 193.c stavka 2., članka 194. stavka 4., članka 196. stavka 4., članka 197. stavka 3., članka 198. stavka 2. i članka 202.a stavka 2. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda jedne ili više osoba, ili se promjene prouzročene onečišćenjem ne mogu dulje vrijeme otkloniti, ili nastupi velika nesreća, ili je prouzročena znatna šteta za kakvoću zraka, tla ili podzemlja, za kakvoću ili stanje vode ili mora, za životinje, biljke, gljive ili ekosustav, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (4) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 3. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina. (5) Ako je kaznenim dijelom iz članka 198.a stavka 1. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta za ekološko stanje ili ekološki potencijal ili kemijsko stanje tijela površinskih voda ili količinsko ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina. (6) Ako je kaznenim dijelom iz članka 198.a stavka 2. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta za ekološko stanje ili ekološki potencijal ili kemijsko stanje tijela površinskih voda ili količinsko ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.		

staništa unutar zaštićenog područja, ili uznemiravanje životinjskih vrsta navedenih u točki (a) Priloga II. Direktivi 92/43/EEZ unutar zaštićenog područja, u smislu članka 6. stavka 2. te direktive, ako je takvo pogoršanje ili uznemiravanje značajno; (r) unošenje na područje Unije, stavljanje na tržište, držanje, oplemenjivanje, prijevoz, uporaba, razmjena, dopuštanje razmnožavanja, uzgoj ili kultiviranje, puštanje u okoliš, ili širenje invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Uniji ako se takvim postupanjem krše: i. ograničenja navedena u članku 7. stavku 1. Uredbe (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća [(37)] te ako se	(7) Ako je kaznenim djelom iz članka 200. stavka 1. i 2., članka 201. stavka 1., 2. i 3. i članka 202. stavka 1. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina. (8) Ako je kaznenim djelom iz članka 206. stavka 1., članka 207. stavka 1. i članka 208. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (9) Ako je kaznenim djelom iz članka 200. stavka 3., članka 201. stavka 4., članka 202. stavka 2., članka 206. stavka 2. i članka 207. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.“. **Članak 46.** Iza članka 214. dodaju se naslovi iznad članaka i članci 214.a i 214.b koji glase: „Osobito teška kaznena djela protiv okoliša Članak 214.a Tko kaznenim djelom iz članka 193. stavaka 1. i 2., članka 193.a stavka 1., članka 193.b stavka 1., članka 193.c stavka 1., članka 193.d stavka 1., članka 194. stavaka 1., i 2. i 3., članka 194.a, članka 195. stavaka 1. i 2., članka 195.a stavaka 1. i 2., članka 196. stavaka 1., 2. i 3., članka 197. stavaka 1. i 2., članka 198. stavka 1., članka 198.a stavka 1., članka 200. stavaka 1. i 2., članka 201. stavaka 1., 2. i 3., članka 202. stavka 1., članka 202.a stavka 1. i članka 209.a stavka 1. ovoga Zakona prouzroči uništenje ili raširenu i znatnu štetu, koja je ili nepovratna ili dugotrajna, za ekosustav znatne veličine ili znatne okolišne vrijednosti ili za stanište ciljnih vrsta područja ekološke mreže ili ciljni stanišni tip područja ekološke mreže ili za kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom		

njime uzrokuje ili je vjerojatno da će se uzrokovati smrt ili ozbiljna ozljeda osobe ili znatna šteta za kakvoću zraka, tla ili vode, ili znatna šteta za ekosustav, životinje ili biljke; ili ii. uvjet iz dopuštenja izdanog u skladu s člankom 8. Uredbe (EU) br. 1143/2014 ili odobrenja dodijeljenog u skladu s člankom 9. te uredbe (EU) te ako se njime uzrokuje ili je vjerojatno da će se uzrokovati smrt ili ozbiljna ozljeda osobe ili znatna šteta za kakvoću zraka, tla ili vode, ili znatna šteta za ekosustav, životinje ili biljke; (s) proizvodnja, stavljanje na tržište, uvoz, izvoz, uporaba ili ispuštanje tvari koje oštećuju ozonski sloj, pojedinačnih ili u mješavini, kako je navedeno u članku 2. točki (a) Uredbe	dugotrajnog zatvora.“. Značenje izraza u smislu odredaba Glave XX. Kaznenog zakona Članak 214.b (1) U smislu odredaba ove Glave pri procjeni radi li se o neznatnoj količini ili količini većoj od neznatne, uzimaju se u obzir jedan ili više elemenata: broj predmeta, u kojoj mjeri je prekoračen regulatorni prag, vrijednost ili obvezni parametar utvrđen u pravu Europske unije ili pravu Republike Hrvatske, stanje očuvanosti predmetnih životinjskih ili biljnih vrsta, trošak obnove okoliša ako je procjena tog troška izvediva. (2) U smislu odredaba ove Glave, pri procjeni mogućeg uzrokovanja štete za kakvoću zraka, tla ili podzemlja, za kakvoću ili stanje vode ili mora, za životinje, biljke, gljive ili ekosustav, za ekološko stanje ili ekološki potencijal ili kemijsko stanje tijela površinskih voda ili količinsko ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda uzima se u obzir jedan ili više elemenata: odnosi li se postupanje na aktivnost koja se smatra rizičnom ili opasnom za okoliš ili zdravlje ljudi i zahtijeva li odobrenje koje nije dobiveno ili se nije poštovalo; u kojoj su mjeri prekoračeni regulatorni prag, vrijednost ili drugi obvezni parametar utvrđeni u pravu Europske Unije ili pravu Republike Hrvatske ili u odobrenju izdanom za relevantnu aktivnost; jesu li materijal ili tvar klasificirani kao opasni ili su na drugi način navedeni kao štetni za okoliš ili ljudsko zdravlje. (3) Prilikom procjene je li šteta iz stavka 2. ovoga članka znatna odnosno je li moguće ugrožavanje u znatnoj mjeri, uzimaju se u obzir, jedan ili više elemenata: početno stanje zahvaćenog okoliša; je li šteta dugotrajna, srednjoročna ili kratkoročna; opseg štete i reverzibilnost štete.“.		

(EU) 2024/590 Europskog parlamenta i Vijeća (38), ili proizvodnja, stavljanje na tržište, uvoz, izvoz ili uporaba proizvoda i opreme te njihovih dijelova koji sadržavaju tvari koje oštećuju ozonski sloj ili čije funkcioniranje ovisi o tim tvarima, kako je navedeno u članku 2. točki (b) te uredbe; (t) proizvodnja, stavljanje na tržište, uvoz, izvoz, uporaba ili ispuštanje fluoriranih stakleničkih plinova, pojedinačnih ili u mješavini, kako je navedeno u članku 2. točki (a) Uredbe (EU) 2024/573 Europskog parlamenta i Vijeća (39), ili proizvodnja, stavljanje na tržište, uvoz, izvoz ili uporaba proizvoda i opreme te njihovih dijelova koji sadržavaju fluorirane stakleničke plinove ili čije funkcioniranje ovisi o tim plinovima, kako je	**Članak 47.** U članku 215. stavku 1. riječi: „od šest mjeseci do pet godina“ zamjenjuju se riječima “od jedne do deset godina.“. U stavku 3. riječi „do tri godine“ zamjenjuju se riječima „ od šest mjeseci do pet godina.“. **Članak 48.** Članak 222. mijenja se i glasi: (1) Ako je kaznenim djelom iz članka 215. stavka 1. i 2. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina. (2) Ako je kaznenim djelom iz članka 216. stavka 1., 2. i 3., članka 217. stavka 1., članka 219. i članka 221. stavka 1. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina. (3) Ako je kaznenim djelom navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora. (4) Ako je kaznenim djelom navedenim u stavku 2. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina. (5) Ako je kaznenim djelom iz članka 215. stavka 3., ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.		

navedeno u članku 2. točki (b) te uredbe, ili stavljanje u pogon takvih proizvoda i opreme. 3. Države članice osiguravaju da kaznena djela povezana s postupanjem navedenim u stavku 2. predstavljaju kvalificirana kaznena djela ako takvo postupanje uzrokuje: (a) uništenje ili raširenu i znatnu štetu, koja je ili nepovratna ili dugotrajna, za ekosustav znatne veličine ili znatne okolišne vrijednosti ili za stanište unutar zaštićenog područja; ili (b) raširenu i znatnu štetu, koja je ili nepovratna ili dugotrajna, za kakvoću zraka, tla ili vode. 4. Države članice osiguravaju da postupanje navedeno u stavku 2. točkama od (a) do (d), točkama (f) i (g), točkama od (i) do (q), točki (r) podtočki ii. te točkama (s)	(6) Ako je kaznenim djelom iz članka 216. stavka 4., članak 217. stavka 2. i članka 221. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (7) Ako je kaznenim djelom navedenim u stavku 5. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvanaest godina. (8) Ako je kaznenim djelom navedenim u stavku 6. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.		

i (t) predstavlja kazneno djelo ako je to postupanje nezakonito i počinjeno barem iz krajnje nepažnje. 5. Uz kaznena djela povezana s postupanjem navedenim u stavku 2. države članice mogu, u skladu sa svojim nacionalnim pravom, predvidjeti dodatna kaznena djela radi zaštite okoliša. 6. Države članice osiguravaju da se, pri procjeni toga jesu li šteta ili vjerojatna šteta znatne, u pogledu postupanja navedenog u stavku 2. točkama od (a) do (e), točki (f) podtočki ii., točkama od (j) do (m) i točki (r), prema potrebi uzima u obzir jedan ili više sljedećih elemenata: (a) početno stanje zahvaćenog okoliša; (b) je li šteta dugotrajna, srednjoročna ili kratkoročna; (c) opseg štete; (d) reverzibilnost štete.			

7. Države članice osiguravaju da se, pri procjeni toga je li vjerojatno da će postupanje navedeno u stavku 2. točkama od (a) do (e), točki (f) podtočki ii., točkama od i. do (m) i točki (r), uzrokovati štetu za kakvoću zraka ili tla ili kakvoću ili stanje vode, ili za ekosustav, životinje ili biljke, prema potrebi uzima u obzir jedan ili više sljedećih elemenata: (a) odnosi li se postupanje na aktivnost koja se smatra rizičnom ili opasnom za okoliš ili zdravlje ljudi i zahtijeva li odobrenje koje nije dobiveno ili se nije poštovalo; (b) u kojoj su mjeri prekoračeni regulatorni prag, vrijednost ili drugi obvezni parametar utvrđeni u pravu Unije ili nacionalnom pravu iz stavka 1. drugog podstavka točaka (a) i (b), ili u odobrenju			

izdanom za relevantnu aktivnost; (c) jesu li materijal ili tvar klasificirani kao opasni ili su na drugi način navedeni kao štetni za okoliš ili ljudsko zdravlje. 8. Države članice osiguravaju da se, pri procjeni toga je li količina neznatna ili je veća od neznatne za potrebe stavka 2. točke (f) podtočke i. te točaka (g), (n), (o) i (p), prema potrebi uzima u obzir jedan ili više sljedećih elemenata: (a) broj dotičnih predmeta; (b) u kojoj su mjeri prekoračeni regulatorni prag, vrijednost ili drugi obvezni parametar utvrđeni u pravu Unije ili nacionalnom pravu iz stavka 1. drugog podstavka točaka (a) i (b); (c) stanje očuvanosti dotičnih životinjskih ili biljnih vrsta;			

(d)trošak obnove okoliša, ako procjena tog troška izvediva.			
Članak 4. Poticanje, pomaganje i pokušaj 1. Države članice osiguravaju da su poticanje i pomaganje u počinjenju kaznenog djela obuhvaćenog člankom 3. stavcima 2. i 3. kažnjivi kao kazneno djelo. 2. Države članice osiguravaju da je pokušaj počinjenja kaznenog djela obuhvaćenog člankom 3. stavkom 2. točkama od (a) do (d), točkama (f) i (g), točkama od (i) do (m) te točkama (o), (p), (r), (s)	**Članak 28.** Iza članka 198. dodaju se naslov iznad članka i članak 198.a koji glase: „Onečišćenje okoliša zahvaćanjem voda Članak 198.a (1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno zahvaća površinske ili podzemne vode, ako takvo postupanje može u znatnoj mjeri ugroziti ekološko stanje ili ekološki potencijal ili kemijsko stanje tijela površinskih voda ili količinsko ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine. (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine. (3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.“.	Djelomično preuzeto	Bit će preuzeto u: Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (II. čitanje) (23.11.2026) članak/članci 34., 37. i 38.

i (t), kažnjiv kao kazneno djelo.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Kazneni zakon (NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22, 144/23, 36/24, 136/25) (NN (136/25)) članak/članci članci 34, 37. i 38.
Članak 5. Sankcije za fizičke osobe 1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su kaznena djela iz članaka 3. i 4. kažnjiva učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim kaznenim sankcijama. 2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su: (a) kaznena djela obuhvaćena člankom 3. stavkom 2. točkama od (a) do (d) te točkama (f),	**Članak 19.** Članak 193. mijenja se i glasi: „(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno ispusti, na drugi način unese ili odašilje količinu materijala, tvari, energije ili ionizirajućeg zračenja u zrak, tlo, podzemlje, vodu ili more kojom se može trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti njihova kakvoća ili se mogu u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili se može ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Tko ispusti, na drugi način unese ili odašilje količinu materijala, tvari, energije ili ionizirajućeg zračenja u zrak, tlo, podzemlje, vodu ili more, i time ugrozi život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina. (3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine, a za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka kaznom zatvora do tri godine.“.	Djelomično preuzeto	Preuzeto u: Kazneni zakon (NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22, 144/23, 36/24, 136/25) (NN (136/25)) članak/članci 40. stavak 5., 62., 71, 80.

(j), (k), (l) i (r) kažnjiva kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje deset godina ako uzrokuju smrt osobe; (b)kaznena djela obuhvaćena člankom 3. stavkom 3. kažnjiva kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje osam godina; (c)kaznena djela obuhvaćena člankom 3. stavkom 4., ako se u tom stavku upućuje na članak 3. stavak 2. točke od (a) do (d) te točke (f), (j), (k) i (l), kažnjiva kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje pet godina ako uzrokuju smrt osobe; (d)kaznena djela obuhvaćena člankom 3. stavkom 2. točkama od (a) do (l) te točkama (p), (s) i (t) kažnjiva kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje pet godina;	**Članak 20.** Iza članka 193. dodaju se naslovi iznad članaka i članci 193.a, 193.b, 193.c i 193. d koji glase: „Onečišćenje okoliša proizvodima Članak 193.a (1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno stavi na tržište proizvod čija uporaba u većem opsegu dovodi do ispuštanja, odašiljanja ili na drugi način unošenja količine materijala, tvari, energije ili ionizirajućeg zračenja u zrak, tlo, podzemlje, vodu ili more, kojim se može u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora ili se može u znatnoj mjeri ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili se može ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine. Onečišćenje okoliša tvarima Članak 193.b (1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno proizvede, stavi na tržište, stavi na raspolaganje na tržištu, uveze, izveze ili uporabi tvari, pojedinačno, u smjesama ili proizvodima, uključujući njihovo ugrađivanje u proizvode, kojim postupanjem se može u znatnoj mjeri ugroziti kakvoća zraka, tla, podzemlja, vode ili mora ili se mogu u znatnoj mjeri ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili se može ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.		

(e)kaznena djela obuhvaćena člankom 3. stavkom 2. točkama (m), (n), (o), (q) i (r) kažnjiva kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje tri godine. 3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da fizičke osobe koje su počinile kaznena djela iz članaka 3. i 4. mogu podlijegati dodatnim kaznenim ili nekaznenim sankcijama ili mjerama koje mogu uključivati sljedeće: (a)obvezu da se: i.okoliš obnovi u određenom roku ako je šteta reverzibilna; ili ii.plati naknada za štetu nanesenu okolišu ako je šteta nepovratna ili ako počinitelj nije u mogućnosti provesti takvu obnovu. (b)novčane kazne razmjerne težini postupanja i pojedinačnim,	Onečišćenje okoliša živom Članak 193.c (1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno proizvede, uporabi, skladišti, uveze ili izveze živu, živine spojeve, smjese žive ili proizvode kojima je dodana živa, što može u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora ili se mogu u znatnoj mjeri ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili se može ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine. Onečišćenje okoliša projektima Članak 193.d (1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno provodi projekt, uključujući i one za koje je bila potrebna procjena utjecaja na okoliš ili ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu, a što može u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora ili stanje vode ili mora ili se mogu u znatnoj mjeri ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili se može ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) U smislu ovoga članka, projekt znači izvođenje građevinskih radova ili instalacija ili sustava, kao i ostale zahvate u prirodnom okolišu, uključujući vađenje mineralnih sirovina.“. **Članak 21.** Članak 194. mijenja se i glasi:		

financijskim i drugim okolnostima dotične fizičke osobe i koje se, prema potrebi, utvrđuju uzimajući u obzir težinu i trajanje štete nanesene okolišu i financijsku korist ostvarenu kaznenim djelom; (c) isključenje iz pristupa javnom financiranju, uključujući postupke javnog nadmetanja, bespovratna sredstva, koncesije i dozvole; (d) zabranu držanja, unutar pravne osobe, rukovodećeg položaja koji je iste vrste kao onaj koji je upotrijebljen za počinjenje kaznenog djela; (e) oduzimanje dozvola i odobrenja za obavljanje djelatnosti koje su dovele do relevantnog kaznenog djela; (f) privremene zabrane kandidiranja za javne dužnosti; (g) ako postoji javni interes, nakon ocjene pojedinačnog slučaja,	„(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno ispusti onečišćujuće tvari s pomorskog objekta u more ili plovnog objekta u druge vode, a što može uzrokovati pogoršanje kakvoće mora ili druge vode ili štetu za morski ili drugi vodeni okoliš, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročeno pogoršanje kakvoće mora ili druge vode ili šteta za morski ili drugi vodeni okoliš, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina. (3) Kaznom iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno ispušta manje količine onečišćujućih tvari s pomorskog objekta u more ili s plovnog objekta u druge vode, što u svojoj ukupnosti ima za rezultat pogoršanje kakvoće mora ili druge vode ili štetu za morski ili drugi vodeni okoliš. (4) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine, a za kazneno djelo iz stavka 2. i 3. ovoga članka kaznom zatvora do tri godine.“. **Članak 22.** Iza članka 194. dodaju se naslov iznad članka i članak 194.a koji glase: „Nedopušteno recikliranje brodova Članak 194.a Brodovlasnik koji protivno propisima ili na drugi način nedopušteno ne osigura recikliranje broda u postrojenju za recikliranje brodova koje je uvršteno na Europski popis ili ne osigura recikliranje broda koji se smatra opasnim otpadom, koji se nalazi u području pod nadležnošću države članice Europske unije i koji se izvozi s područja Europske unije u postrojenju za recikliranje brodova uvrštenom na Europski popis koje se nalazi u zemlji navedenoj u Prilogu VII. Baselske konvencije o nadzoru prekograničnog		

objavljivanje cjelokupne sudske odluke, ili njezina dijela, koja se odnosi na počinjeno kazneno djelo i izrečene sankcije ili mjere, te koja može uključivati osobne podatke osuđenih osoba samo u propisno opravdanim iznimnim slučajevima.	prometa opasnog otpada i njegovu odlaganju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.“. **Članak 23.** Naslov iznad članka 195. i članak 195. mijenjaju se i glase: „Protupravno korištenje tvari koje oštećuju ozonski sloj Članak 195. (1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno proizvodi, uvozi, izvozi, stavlja na tržište, ispušta ili koristi tvari ili njihove izomere koje oštećuju ozonski sloj, pojedinačne ili u smjesi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno proizvodi, uvozi, izvozi, stavlja na tržište ili koristi proizvode i opremu te njihove dijelove koji sadrže tvari koje oštećuju ozonski sloj ili čije djelovanje ovisi o tim tvarima. (3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“. **Članak 24.** Iza članka 195. dodaju se naslov iznad članka i članak 195.a koji glase: „Protupravno korištenje fluoriranih stakleničkih plinova Članak 195.a (1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno proizvodi, uvozi, izvozi, stavlja na tržište, ispušta ili koristi fluorirane stakleničke plinove,		

	pojedinačne ili u smjesi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno proizvodi, uvozi, izvozi, stavlja na tržište ili koristi proizvode i opremu te njihove dijelove koji sadrže fluorirane stakleničke plinove ili čije djelovanje ovisi o tim plinovima, ili stavlja u pogon takve proizvode i opremu. (3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“. **Članak 25.** Članak 196. mijenja se i glasi: „(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno u jednoj ili više naizgled povezanih pošiljaka izvrši nedozvoljeni promet otpadom u količini koja je veća od neznatne, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno odbacuje, odlaže, sakuplja, skladišti, obrađuje, uvozi, izvozi ili prevozi otpad koji se ne smatra opasnim ili posreduje u tome ili s njim uopće gospodari ili postupa ili vrši nadzor nad takvim postupcima ili nadzor lokacije zbrinjavanja tog otpada, na način koji može trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, ili u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili ugroziti život ili zdravlje ljudi. (3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno odbacuje, odlaže, sakuplja, skladišti, obrađuje, uvozi, izvozi ili prevozi opasni otpad u količini većoj od neznatne, ili		

	posreduje u tome ili s njim uopće gospodari ili postupa ili vrši nadzor nad takvim postupcima ili nadzor lokacije zbrinjavanja tog otpada. (4) Tko kazneno djelo iz stavka 1., 2. i 3.ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“. **Članak 26.** Članak 197. mijenja se i glasi: „(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno rukuje ili zatvara postrojenje u kojem su pohranjene ili se koriste opasne tvari ili smjese ili u kojem se odvijaju opasni postupci koji mogu trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, ili u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav, ili ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će i tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno gradi, rukuje, rastavlja odobalna naftna i plinska postrojenja, ne ukloni takvo postrojenje ili ne sanira povezanu infrastrukturu, što može u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, ili u znatnoj mjeri ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav, ili ugroziti život ili zdravlje ljudi. (3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2 ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“. **Članak 27.** Naslov iznad članka 198. i članak 198. mijenjaju se i glase: „Ugrožavanje okoliša radioaktivnim tvarima i materijalima Članak 198.		

	(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno izrađuje, proizvodi, prerađuje, rukuje, koristi, posjeduje, skladišti, prevozi, uvozi, izvozi ili odlaže nuklearni materijal ili druge radioaktivne tvari ili materijale tako da može trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, ili u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“. **Članak 28.** Iza članka 198. dodaju se naslov iznad članka i članak 198.a koji glase: „Onečišćenje okoliša zahvaćanjem voda Članak 198.a (1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno zahvaća površinske ili podzemne vode, ako takvo postupanje može u znatnoj mjeri ugroziti ekološko stanje ili ekološki potencijal ili kemijsko stanje tijela površinskih voda ili količinsko ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine. (2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine. (3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.“. **Članak 29.** Članak 200. mijenja se i glasi:		

	„(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno usmrti, uništi, posjeduje, hvata, uzima, prodaje ili nudi na prodaju jedinku strogo zaštićene divlje vrste ili jedinku vrste divljih ptica koje prirodno obitavaju na području država članica Europske unije ili drugi zaštićeni dio prirode u količini većoj od neznatne, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine. (2) Tko djelom iz stavka 1. ovoga članka izazove značajno smanjenje broja jedinki u populaciji, znatno pogoršanje stanja očuvanja vrste ili njezino istrebljenje, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“. **Članak 30.** U članku 201. stavak 1. mijenja se i glasi: „(1) Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno uništi ili izazove znatno pogoršanje staništa ciljnih vrsta područja ekološke mreže ili znatno pogoršanje ciljnog stanišnog tipa područja ekološke mreže ili znatno uznemirava ciljne životinjske vrste područja ekološke mreže, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.“. **Članak 31.** Članak 202. mijenja se i glasi: „(1) Tko protivno propisima o zaštiti divljih vrsta ili na drugi način nedopušteno trguje, uvozi, izvozi ili prevozi živu ili mrtvu jedinku divlje vrste, njezine dijelove ili prerađevine dobivene iz nje u količini većoj od neznatne, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.		

	(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se kaznom zatvora do dvije godine.“. **Članak 32.** Iza članka 202. dodaju se naslov iznad članka i članak 202.a koji glase: „Protuzakonito unošenje u okoliš invazivnih stranih vrsta Članak 202.a (1)Tko protivno propisima ili na drugi način nedopušteno unosi na područje Europske unije, stavlja na tržište, drži, oplemenjuje, prijevozi, koristi, razmjenjuje, dopušta razmnožavanje, uzgoj ili kultiviranje, pušta u okoliš, ili širi invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Europskoj uniji ili Republici Hrvatskoj, što može u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora ili može u znatnoj mjeri ugroziti životinje, biljke, gljive ili ekosustav ili može ugroziti život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine. (2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do jedne godine. (3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.“. **Članak 45.** Članak 214. mijenja se i glasi: „(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 193. stavka 1. i 2., članka 193.a stavka 1., članka 193.b stavka 1., članka 193.c stavka 1., članka 193.d stavka 1., članka 194. stavka 1., 2. i 3., članka 196. stavka 1., 2. i 3., članka 197. stavka 1.i 2., članka 198. stavka 1., članka 199. i članka 202.a stavka 1. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda jedne ili više osoba, ili se promjene		

	prouzročene onečišćenjem ne mogu dulje vrijeme otkloniti, ili nastupi velika nesreća, ili je prouzročena znatna šteta za kakvoću zraka, tla ili podzemlja, za kakvoću ili stanje vode ili mora, za životinje, biljke, gljive ili ekosustav, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina. (2) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina. (3) Ako je kaznenim djelom iz članka 193. stavka 3., članka 193.a stavka 2., članka 193.b stavka 2.,članka 193.c stavka 2., članka 194. stavka 4., članka 196. stavka 4., članka 197. stavka 3., članka 198. stavka 2. i članka 202.a stavka 2. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda jedne ili više osoba, ili se promjene prouzročene onečišćenjem ne mogu dulje vrijeme otkloniti, ili nastupi velika nesreća, ili je prouzročena znatna šteta za kakvoću zraka, tla ili podzemlja, za kakvoću ili stanje vode ili mora, za životinje, biljke, gljive ili ekosustav, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (4) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 3. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina. (5) Ako je kaznenim dijelom iz članka 198.a stavka 1. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta za ekološko stanje ili ekološki potencijal ili kemijsko stanje tijela površinskih voda ili količinsko ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina. (6) Ako je kaznenim dijelom iz članka 198.a stavka 2. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta za ekološko stanje ili ekološki potencijal ili kemijsko stanje tijela površinskih voda ili količinsko ili kemijsko stanje tijela podzemnih voda, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.		

	(7) Ako je kaznenim djelom iz članka 200. stavka 1. i 2., članka 201. stavka 1., 2. i 3. i članka 202. stavka 1. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina. (8) Ako je kaznenim djelom iz članka 206. stavka 1., članka 207. stavka 1. i članka 208. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (9) Ako je kaznenim djelom iz članka 200. stavka 3., članka 201. stavka 4., članka 202. stavka 2., članka 206. stavka 2. i članka 207. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.“. **Članak 46.** Iza članka 214. dodaju se naslovi iznad članaka i članci 214.a i 214.b koji glase: „Osobito teška kaznena djela protiv okoliša Članak 214.a Tko kaznenim djelom iz članka 193. stavaka 1. i 2., članka 193.a stavka 1., članka 193.b stavka 1., članka 193.c stavka 1., članka 193.d stavka 1., članka 194. stavaka 1., i 2. i 3., članka 194.a, članka 195. stavaka 1. i 2., članka 195.a stavaka 1. i 2., članka 196. stavaka 1., 2. i 3., članka 197. stavaka 1. i 2., članka 198. stavka 1., članka 198.a stavka 1., članka 200. stavaka 1. i 2., članka 201. stavaka 1., 2. i 3., članka 202. stavka 1., članka 202.a stavka 1. i članka 209.a stavka 1. ovoga Zakona prouzroči uništenje ili raširenu i znatnu štetu, koja je ili nepovratna ili dugotrajna, za ekosustav znatne veličine ili znatne okolišne vrijednosti ili za stanište ciljnih vrsta područja ekološke mreže ili ciljni stanišni tip područja ekološke mreže ili za kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.“.		

Članak 6. Odgovornost pravnih osoba 1. Države članice osiguravaju da se pravne osobe može smatrati odgovornima za kaznena djela iz članaka 3. i 4. ako je takva kaznena djela u korist tih pravnih osoba počinila bilo koja osoba koja ima rukovodeći položaj u dotičnoj pravnoj osobi, bilo da je djelovala samostalno ili kao član tijela te pravne osobe, na temelju: (a) ovlasti za zastupanje pravne osobe; (b) ovlasti za donošenje odluka u ime pravne osobe; ili		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (Narodne novine, br. 151/03, 110/07, 45/11, 143/12, 114/22, 114/23) (NN (114/23)) članak/članci članak 3.

(c) ovlasti za provođenje kontrole u okviru pravne osobe. 2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se pravne osobe može smatrati odgovornima ako se neprovođenjem nadzora ili kontrole od strane osobe iz stavka 1. osobi u nadležnosti te pravne osobe omogućilo počinjenje kaznenog djela iz članaka 3. i 4. u korist te pravne osobe. 3. Odgovornost pravnih osoba na temelju stavaka 1. i 2. ovog članka ne sprečava kazneni postupak protiv fizičkih osoba koje su počinitelji, poticatelji ili pomagači u kaznenim djelima iz članaka 3. i 4.			

Članak 7. Sankcije za pravne osobe 1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se pravna osoba koja se smatra odgovornom na temelju članka 6. stavka 1. ili 2. može kazniti učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim kaznenim ili nekaznenim sankcijama ili mjerama. 2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da sankcije ili mjere za pravne osobe koje se smatraju odgovornima na temelju članka 6. stavka 1. ili 2. za kaznena djela iz članaka 3. i 4. uključuju kaznene ili nekaznene novčane kazne te mogu uključivati druge kaznene ili nekaznene sankcije ili mjere kao što su sljedeće: (a)obveza da se:		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (Narodne novine, br. 151/03., 110/07., 45/11., 143/12., 114/22. i 114/23.) (NN 114/23) članak/članci 8.,12., 15., 16., 17., 18., 21.
		Nije preuzeto	Bit će preuzeto u: Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (II. čitanje) (23.11.2026)

i.okoliš obnovi u određenom roku ako je šteta reverzibilna; ili ii.plati naknada za štetu nanesenu okolišu ako je šteta nepovratna ili ako počinitelj nije u mogućnosti provesti takvu obnovu; (b)ukidanje prava na javne naknade ili pomoć; (c)isključenje iz pristupa javnom financiranju, uključujući postupke javnog nadmetanja, bespovratna sredstva, koncesije i dozvole; (d)privremena ili trajna zabrana obavljanja poslovne djelatnosti; (e)oduzimanje dozvola i odobrenja za obavljanje djelatnosti koje su dovele do relevantnog kaznenog djela; (f)određivanje sudskog nadzora; (g)sudski nalog za likvidaciju; (h)zatvaranje objekata koji su upotrijebljeni za počinjenje kaznenog djela;			

(i)obveza uspostave programa dužne pažnje za poboljšanje usklađenosti sa standardima zaštite okoliša; (j)ako postoji javni interes, objavljivanje cjelokupne sudske odluke, ili njezina dijela, koja se odnosi na počinjeno kazneno djelo i izrečene sankcije ili mjere, ne dovodeći u pitanje pravila o privatnosti i zaštiti osobnih podataka. 3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su, barem za pravne osobe koje se smatraju odgovornima na temelju članka 6. stavka 1., kaznena djela obuhvaćena člankom 3. stavkom 2. kažnjiva kaznenim ili nekaznenim novčanim kaznama čiji je iznos razmjeran težini postupanja te pojedinačnim, financijskim i drugim okolnostima dotične pravne osobe.			

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da najviša razina takvih novčanih kazni nije manja od: (a) za kaznena djela obuhvaćena člankom 3. stavkom 2. točkama od (a) do (l) te točkama (p), (s) i (t): i. 5 % ukupnog svjetskog prihoda pravne osobe u poslovnoj godini koja prethodi godini u kojoj je počinjeno kazneno djelo ili u poslovnoj godini koja prethodi odluci o izricanju novčane kazne; ili ii. iznosa koji odgovara iznosu od 40 000 000 EUR; (b) za kaznena djela obuhvaćena člankom 3. stavkom 2. točkama (m), (n), (o), (q) i (r): i. 3 % ukupnog svjetskog prihoda pravne osobe u poslovnoj godini koja prethodi godini u kojoj je počinjeno kazneno			

djelo ili u poslovnoj godini koja prethodi odluci o izricanju novčane kazne, ili ii. iznosa koji odgovara iznosu od 24 000 000 EUR. Države članice mogu utvrditi pravila za slučajeve u kojima nije moguće odrediti iznos novčane kazne na temelju ukupnog svjetskog prihoda pravne osobe u poslovnoj godini koja prethodi godini u kojoj je počinjeno kazneno djelo ili u poslovnoj godini koja prethodi odluci o izricanju novčane kazne. 4. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se pravne osobe koje se smatraju odgovornima na temelju članka 6. za kazneno djelo obuhvaćeno člankom 3. stavkom 3. mogu kazniti strožim kaznenim ili nekaznenim sankcijama ili mjerama od onih primjenjivih na			

kaznena djela obuhvaćena člankom 3. stavkom 2.			
Članak 8. Otegotne okolnosti U mjeri u kojoj sljedeće okolnosti nisu dio sastavnih elemenata kaznenih djela iz članka 3., države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se u odnosu na relevantna kaznena djela iz članaka 3. i 4. jedna ili više sljedećih okolnosti mogu, u skladu s nacionalnim pravom, smatrati otegotnom okolnošću: (a) kazneno djelo uzrokovalo je uništenje ili nepovratnu ili dugotrajnu znatnu štetu ekosustavu; (b) kazneno djelo počinjeno je u okviru zločinačke organizacije u smislu		Nije preuzeto	Preuzeto u: Kazneni zakon (NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22, 144/23, 36/24, 136/25) (NN (136/25)) članak/članci 47. i 329.

Okvirne odluke Vijeća 2008/841/PUP (40); (c) kazneno djelo uključivalo je uporabu lažnih ili krivotvorenih isprava od strane počinitelja; (d) kazneno djelo počinio je javni službenik pri obavljanju svojih dužnosti; (e) počinitelj je prethodno bio osuđen pravomoćnom presudom za kaznena djela iste naravi kao ona iz članka 3. ili 4.; (f) kaznenim djelom ostvarena je znatna financijska korist ili se to očekivalo, ili su izbjegnuti znatni troškovi, izravno ili neizravno, u mjeri u kojoj se takva korist ili takvi troškovi mogu utvrditi; (g) počinitelj je uništio dokaze ili zastrašivao svjedoke ili podnositelje pritužbi; (h) kazneno djelo počinjeno je unutar područja klasificiranog kao			

posebno zaštićeno područje na temelju članka 4. stavka 1. ili 2. Direktive 2009/147/EZ, ili područja određenog kao posebno područje očuvanja u skladu s člankom 4. stavkom 4. Direktive 92/43/EEZ ili područja navedenog na popisu područja od značaja za Zajednicu u skladu s člankom 4. stavkom 2. Direktive 92/43/EEZ. Otegotna okolnost iz točke (a) ovog članka ne primjenjuje se na kaznena djela obuhvaćena člankom 3. stavkom 3.			
Članak 9. Olakotne okolnosti Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se u pogledu relevantnih kaznenih djela iz članaka 3. i 4., jedna ili više sljedećih okolnosti mogu, u skladu		Nije preuzeto	Preuzeto u: Kazneni zakon (NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22, 144/23, 36/24, 136/25) (NN (136/25)) članak/članci članak 47.

s nacionalnim pravom, smatrati olakotnom okolnošću: (a) počinitelj je obnovom vratio okoliš u prijašnje stanje, ako takva obnova nije obveza na temelju Direktive 2004/35/EZ, ili je, prije početka kaznene istrage, poduzeo korake kako bi se učinak i opseg štete sveli na najmanju moguću mjeru ili je nadoknadio štetu; (b) počinitelj je upravnim ili pravosudnim tijelima pružio informacije koje inače ne bi mogli dobiti, pomažući im da: i. identificiraju ili privedu pravdi druge počinitelje; ii. pronađu dokaze.			
Članak 10. Zamrzavanje i oduzimanje Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile pronalaženje, identificiranje, zamrzavanje		Nije preuzeto	Preuzeto u: Kazneni zakon (NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22, 144/23, 36/24, 136/25)

i oduzimanje predmeta i imovinske koristi ostvarenih kaznenim djelima iz članaka 3. i 4. Države članice koje obvezuje Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća (41) mjere iz prvog stavka poduzimaju u skladu s tom direktivom.			(NN (136/25)) članak/članci članci 77., 78. i 79.
		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o kaznenom postupku (NN 152/08, 76/09, 80/11, 91/12,143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17,126/19, 126/19, 130/20, 80/22, 36/24, 72/25, 13/26) (NN (13/26)) članak/članci Članak 206.i, Glava XXVIII.

		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (Narodne novine, br. 151/03., 110/07., 45/11., 143/12., 114/22. i 114/23.) (NN 114/23) članak/članci Članak 19.
Članak 11. Rokovi zastare 1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi predvidjele rok zastare kojim se omogućuju istraga, kazneni progon, sudski postupak i donošenje presude za kaznena djela iz članaka 3. i 4. tijekom dovoljno dugog razdoblja nakon počinjenja tih kaznenih djela, s ciljem djelotvornog postupanja spram tih kaznenih djela. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi	**Članak 15.** U članku 81. stavku 1. podstavku 1. riječi: „kazna dugotrajnog zatvora i“ brišu se. Stavak 2. mijenja se i glasi: Kazneni progon ne zastarijeva za kazneno djelo genocida (članak 88.), zločin agresije (članak 89.), zločina protiv čovječnosti (članak 90.), ratnog zločina (članak 91.) terorizma (članak 97. stavak 3. i 4.), trgovanja ljudima (članak 106. stavak 5.), teškog ubojstva (članak 111.), teškog ubojstva ženske osobe (članak 111.a), teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (članak 166.), osobito teška kaznena djela protiv okoliša (članak 214. a), teška kaznena djela protiv opće sigurnosti (članak 222. stavak 3.), napada na zrakoplov, brod ili nepokretnu platformu (članak 223. stavak 6.), počinjenja kaznenog djela u sastavu zločinačkog udruženja (članak 329. stavak 1. točka 6.), kažnjavanja za najteže oblike kaznenih djela protiv Republike Hrvatske (članak 351.), ubojstva osobe pod međunarodnom	Djelomično preuzeto	Preuzeto u: Kazneni zakon (NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22, 144/23, 36/24, 136/25) (NN (136/25)) članak/članci članci 81. 82., i 83

predvidjele rok zastare kojim se omogućuje izvršenje sankcija izrečenih nakon pravomoćne osuđujuće presude za kaznena djela iz članaka 3. i 4. tijekom dovoljno dugog razdoblja nakon te osuđujuće presude. 2. Rok zastare iz stavka 1. prvog podstavka jest sljedeći: (a) najmanje deset godina od počinjenja kaznenog djela kažnjivog kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje deset godina; (b) najmanje pet godina od počinjenja kaznenog djela kažnjivog kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje pet godina; (c) najmanje tri godine od počinjenja kaznenog djela kažnjivog kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje tri godine.	zaštitom (članak 352.), te drugih djela koja ne zastarijevaju prema Ustavu Republike Hrvatske ili međunarodnom pravu. **Članak 16.** U članku 83. stavku 1. podstavak 1. briše se. Dosadašnji podstavci 2. – 6. postaju podstavci 1. – 5. Stavak 2. mijenja se i glasi: Ne zastarijeva izvršenje kazni izrečenih za kazneno djelo genocida (članak 88.), zločin agresije (članak 89.), zločina protiv čovječnosti (članak 90.), ratnog zločina (članak 91.) terorizma (članak 97. stavak 3. i 4.), trgovanja ljudima (članak 106. stavak 5.), teškog ubojstva (članak 111.), teškog ubojstva ženske osobe (članak 111.a), teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (članak 166.), osobito teška kaznena djela protiv okoliša (članak 214. a), teška kaznena djela protiv opće sigurnosti (članak 222. stavak 3.), napada na zrakoplov, brod ili nepokretnu platformu (članak 223. stavak 6.), počinjenja kaznenog djela u sastavu zločinačkog udruženja (članak 329. stavak 1. točka 6.), kažnjavanja za najteže oblike kaznenih djela protiv Republike Hrvatske (članak 351.), ubojstva osobe pod međunarodnom zaštitom (članak 352.), te drugih djela koja ne zastarijevaju prema Ustavu Republike Hrvatske ili međunarodnom pravu.		

3. Rok zastare iz stavka 1. drugog podstavka jest sljedeći: (a) najmanje deset godina od datuma pravomoćne osuđujuće presude u sljedećim slučajevima: i. kazna zatvora u trajanju duljem od pet godina; ili umjesto toga; ii. kazna zatvora za kazneno djelo kažnjivo kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje deset godina; (b) najmanje pet godina od datuma pravomoćne osuđujuće presude u sljedećim slučajevima: i. kazna zatvora u trajanju duljem od godine dana; ili umjesto toga; ii. kazna zatvora za kazneno djelo kažnjivo kaznom zatvora u maksimalnom			

trajanju od najmanje pet godina; i (c) najmanje tri godine od datuma pravomoćne osuđujuće presude u sljedećim slučajevima: i. kazna zatvora u trajanju do godinu dana; ili umjesto toga; ii. kazna zatvora za kazneno djelo kažnjivo kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje tri godine. 4. Odstupajući od stavaka 2. i 3., države članice mogu odrediti rok zastare kraći od deset godina, ali ne kraći od pet godina, pod uvjetom da je moguć prekid ili suspenzija takvog roka zastare u slučaju točno određenih akata.			

Članak 12. Nadležnost 1. Svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi utvrdila svoju nadležnost za kaznena djela iz članaka 3. i 4. ako je: (a) kazneno djelo u cijelosti ili djelomično počinjeno na njezinu državnom području; (b) kazneno djelo počinjeno na brodu ili u zrakoplovu koji je registriran u dotičnoj državi članici ili koji je pod njezinom zastavom; (c) šteta koja je jedan od sastavnih elemenata kaznenog djela nastala na njezinu državnom području; ili (d) počinitelj njezin državljanin. 2. Država članica obavješćuje Komisiju ako odluči proširiti svoju nadležnost nad jednim kaznenim djelom ili više njih iz članaka 3. i 4. koja su		Nije preuzeto	Preuzeto u: Kazneni zakon (NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22, 144/23, 36/24, 136/25) (NN (136/25)) članak/članci članci 9., 10., 11. 14. 15.
		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije (NN 86/2026) članak/članci članak 2. stavak 1.

počinjena izvan njezina državnog područja ako: (a) počinitelj ima uobičajeno boravište na njezinu državnom području; (b) kazneno djelo počinjeno je u korist pravne osobe s poslovnim nastanom na njezinu državnom području; (c) kazneno djelo počinjeno je protiv njezinog državljanina ili osobe koja ima uobičajeno boravište na njezinu državnom području; ili (d) kazneno djelo stvorilo je ozbiljan rizik za okoliš na njezinu državnom području. Ako je kazneno djelo iz članaka 3. i 4. obuhvaćeno nadležnošću više od jedne države članice, te države članice surađuju kako bi utvrdile koja država članica treba provesti kazneni postupak. Predmet se prema potrebi i u skladu s člankom 12. stavkom 2. Okvirne odluke Vijeća			

2009/948/PUP (42) upućuje Eurojustu. 3. U slučajevima iz stavka 1. točaka (c) i (d) države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da izvršavanje njihove nadležnosti ne podliježe uvjetu da se kazneni progon može pokrenuti samo nakon prijave iz države mjesta počinjenja kaznenog djela.			
Članak 13. Istražni alati Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su učinkoviti i proporcionalni istražni alati dostupni za istragu ili kazneni progon kaznenih djela iz članaka 3. i 4. Prema potrebi, ti alati uključuju posebne istražne alate, poput onih koji se upotrebljavaju u suzbijanju organiziranog kriminala ili		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o kaznenom postupku (NN 152/08, 76/09, 80/11, 91/12,143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17,126/19, 126/19, 130/20, 80/22, 36/24, 72/25, 13/26) (NN (13/26)) članak/članci članci 332. , 334.

u drugim slučajevima teških kaznenih djela.			
Članak 14. Zaštita osoba koje prijavljuju kaznena djela protiv okoliša ili pomažu u istrazi takvih kaznenih djela Ne dovodeći u pitanje Direktivu (EU) 2019/1937, države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da sve osobe koje prijavljuju kaznena djela iz članka 3. i 4. ove Direktive, pružaju dokaze ili na drugi način surađuju s nadležnim tijelima, imaju pristup mjerama potpore i pomoći u okviru kaznenog postupka, u skladu s nacionalnim pravom.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o zaštiti prijavitelja nepravilnosti (NN 46/22, 136/25) (NN (136/25)) članak/članci članak 4.

Članak 15. Objava informacija od javnog interesa i pristup pravosuđu za zainteresiranu javnost Države članice osiguravaju da osobe na koje utječu ili za koje je vjerojatno da će njih utjecati kaznena djela iz članka 3. i 4. ove Direktive te osobe koje imaju dovoljan interes ili koje tvrde da im je povrijeđeno pravo, kao i nevladine organizacije koje promiču zaštitu okoliša i ispunjavaju zahtjeve u skladu s nacionalnim pravom, imaju odgovarajuća postupovna prava u postupcima koji se odnose na ta kaznena djela, ako takva postupovna prava za zainteresiranu javnost postoje u državi članici u postupcima koji se odnose na druga kaznena djela, primjerice u svojstvu oštećenika. U takvim slučajevima države članice također osiguravaju,		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o kaznenom postupku (NN 152/08, 76/09, 80/11, 91/12,143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17,126/19, 126/19, 130/20, 80/22, 36/24, 72/25, 13/26) (NN (13/26)) članak/članci članak 387.

u skladu sa svojim nacionalnim pravom, da se informacije o tijeku postupka dijele sa zainteresiranom javnosti, ako se to čini u postupcima koji se odnose na druga kaznena djela.			
Članak 16. Sprečavanje Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere, kao što su kampanje informiranja i podizanja razine svijesti usmjerene na relevantne dionike iz javnog i privatnog sektora, te istraživački i obrazovni programi kojima se nastoje smanjiti broj kaznenih djela protiv okoliša i rizik od kaznenih djela protiv okoliša. Ako je to primjereno, države članice djeluju u suradnji s takvim dionicima.		Nije preuzeto	Bit će preuzeto u: Medijska kampanja (21.05.2027)

Članak 17. Resursi Države članice osiguravaju da nacionalna tijela koja otkrivaju, istražuju i kazneno gone kaznena djela protiv okoliša ili donose presude o njima imaju dostatan broj kvalificiranog osoblja i dovoljne financijske, tehničke i tehnološke resursa za djelotvorno obavljanje svojih funkcija povezanih s provedbom ove Direktive. Države članice, uzimajući u obzir ustavnu tradiciju i strukturu svojeg pravnog sustava te ostale nacionalne okolnosti, ocjenjuju potrebu za povećanjem razine specijalizacije tih tijela u području kaznenog prava u području okoliša, u skladu s nacionalnim pravom.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva unutarnjih poslova NN 97/20 (NN 97/20) članak/članci Članci 64., 66., 355. i 356.
		Nije preuzeto	Preuzeto u: Uredba o nazivima radnih mjesta, uvjetima za raspored i koeficijentima za obračun plaće u državnoj službi (NN 22/24) članak/članci Tablica 6.
		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o policiji (NN 34/11 NN 130/12 NN 89/14 NN 151/14 NN 33/15 NN 121/16 NN 66/19 NN 155/23) članak/članci Članak 9.

		Nije preuzeto	Preuzeto u: Pravilnik o načinu postupanja policijskih službenika NN 20/22, 37/23, 114/23 (NN 114/23) članak/članci Članak 45.
Članak 18. Osposobljavanje Ne dovodeći u pitanje neovisnost pravosuđa i razlike u organizaciji pravosuđa širom Unije, države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi se osiguralo specijalizirano redovno osposobljavanje		Nije preuzeto	Preuzeto u: Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva unutarnjih poslova NN 97/20 (NN 97/20) članak/članci Članak 122.e, 122.g, 122.h i 122.i

sudaca, tužitelja, policije i osoblja u pravosuđu te osoblja u nadležnim tijelima koje je uključeno u kaznene postupke i istrage, u pogledu ciljeva ove Direktive, a koje je primjereno funkcijama takvih sudaca, tužitelja, policije, osoblja u pravosuđu te osoblja u nadležnim tijelima.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o policiji (NN 34/11 NN 130/12 NN 89/14 NN 151/14 NN 33/15 NN 121/16 NN 66/19 NN 155/23) članak/članci Članci 9., 85. i 87
		Nije preuzeto	Preuzeto u: Pravilnik o policijskom obrazovanju (NN 113/12 81/13 5/14 155/22) članak/članci Članci 12. do 28.
Članak 19. Koordinacija i suradnja među nadležnim tijelima unutar države članice Države članice poduzimaju potrebne mjere za uspostavu odgovarajućih mehanizama za koordinaciju i suradnju na		Nije preuzeto	Preuzeto u: Sporazum o suradnji u provedbi nadzora prekograničnog prometa pošiljaka otpada članak/članci cijeli Sporazum

strateškoj i operativnoj razini među svim svojim nadležnim tijelima uključenima u sprečavanje kaznenih djela protiv okoliša i borbu protiv njih. Takvi mehanizmi usmjereni su barem na: (a) osiguravanje zajedničkih prioriteta i zajedničkog poimanja odnosa između kaznenopravnog i upravnopravnog izvršavanja; (b) razmjenu informacija u strateške i operativne svrhe, u okviru ograničenja utvrđenih u primjenjivom pravu Unije i nacionalnom pravu; (c) savjetovanja u pojedinačnim istragama, u okviru ograničenja utvrđenih u primjenjivom pravu Unije i nacionalnom pravu;		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o policiji (NN 34/11 NN 130/12 NN 89/14 NN 151/14 NN 33/15 NN 121/16 NN 66/19 NN 155/23) članak/članci članci 7. i 9.
		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o policijskim poslovima i ovlastima (NN 76/09, 92/14, 70/19) (NN 70/19) članak/članci članak 10.
		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 78/15, 12/18, 118/18) članak/članci ___

(d)razmjenu najbolje prakse; (e)pružanje pomoći europskim mrežama stručnjaka koji se bave pitanjima relevantnima za suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša i povezanih kršenja. Mehanizmi utvrđeni u prvom stavku mogu biti u obliku specijaliziranih koordinacijskih tijela, memoranduma o razumijevanju između nadležnih tijela, nacionalnih mreža za izvršavanje zakonodavstva i zajedničkih aktivnosti osposobljavanja.		Nije preuzeto	Preuzeto u: Pravilnik o gospodarenju otpadom (NN 106/2022) članak/članci članak 37.a
Članak 20. Suradnja između država članica i Komisije, te tijela, ureda ili agencija Unije Ako se sumnja da su kaznena djela protiv okoliša prekogranične prirode, nadležna tijela dotičnih država članica		Nije preuzeto	Preuzeto u: Zakon o policijskim poslovima i ovlastima (NN 76/09, 92/14, 70/19) (NN 70/19) članak/članci članak 10.

razmatraju upućivanje informacija povezanih s tim kaznenim djelima odgovarajućim nadležnim tijelima. Ne dovodeći u pitanje pravila o prekograničnoj suradnji i uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima, države članice, Eurojust, Europol, Ured europskog javnog tužitelja, Europski ured za borbu protiv prijevara i Komisija, u skladu sa svojim nadležnostima, surađuju u suzbijanju kaznenih djela iz članaka 3. i 4. U tom cilju Eurojust, prema potrebi, pruža tehničku i operativnu pomoć koju nadležna nacionalna tijela trebaju radi olakšavanja koordinacije njihovih istraga. Komisija može, prema potrebi, pružiti pomoć.			

Članak 21. Nacionalna strategija 1. Države članice uspostavljaju i objavljuju nacionalnu strategiju za suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša do 21. svibnja 2027. Države članice poduzimaju mjere za provedbu svoje nacionalne strategije bez nepotrebne odgode. Nacionalna strategija odnosi se barem na sljedeće: (a) ciljeve i prioritete nacionalne politike u području kaznenih djela protiv okoliša, među ostalim u prekograničnim slučajevima, te aranžmane za redovnu evaluaciju njihovog ostvarenja; (b) uloge i odgovornosti svih nadležnih tijela uključenih u suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša, među ostalim		Nije preuzeto	Bit će preuzeto u: Nacionalna strategija za suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša_ (21.03.2027) članak/članci Cijela strategija

u pogledu koordinacije i suradnje među nacionalnim nadležnim tijelima kao i s nadležnim tijelima Unije te u pogledu pružanja pomoći europskim mrežama koje rade na pitanjima koja su izravno relevantna za suzbijanje tih kaznenih djela, među ostalim u prekograničnim slučajevima; (c) način na koji će se podupirati specijalizacija stručnjaka za izvršavanje zakonodavstva, procjenu resursa dodijeljenih za suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša i evaluaciju budućih potreba u tom pogledu. 2. Države članice osiguravaju da se njihova nacionalna strategija preispituje i ažurira u pravilnim vremenskim razmacima koji nisu dulji od pet godina, na temelju pristupa koji se temelji na			

analizi rizika, kako bi se uzela u obzir relevantna kretanja i trendovi te s njima povezane prijetnje u pogledu kaznenih djela protiv okoliša.			
Članak 22. Statistički podaci 1. Države članice osiguravaju da je uspostavljen sustav za bilježenje, izradu i dostavljanje anonimiziranih statističkih podataka o fazama prijavljivanja, istrage i sudskog postupka u odnosu na kaznena djela iz članaka 3. i 4. kako bi se pratila djelotvornost njihovih mjera u borbi protiv kaznenih djela protiv okoliša. 2. Statistički podaci iz stavka 1. obuhvaćaju barem postojeće podatke o: (a) broju kaznenih djela koja su države članice		Nije preuzeto	Bit će preuzeto u: Pravilnik o radu u sustavu eSpis (01.01.2027)

evidentirale i za koja su donijele presudu; (b) broju odbačenih sudskih predmeta, među ostalim na temelju isteka roka zastare za dotično kazneno djelo; (c) broju fizičkih osoba koje su: i. kazneno gonjene; ii. osuđene; (d) broju pravnih osoba koje su: i. kazneno gonjene; ii. osuđene ili novčano kažnjene; (e) vrstama i razinama izrečenih sankcija. 3. Države članice osiguravaju da se najmanje svake tri godine objavi konsolidirani pregled njihovih statistika. 4. Države članice svake godine Komisiji dostavljaju statističke podatke iz stavka 2. ovog članka u standardnom formatu iz članka 23.			

5. Komisija barem svake tri godine objavljuje izvješće na temelju statističkih podataka koje dostavljaju države članice. Izvješće se prvi put objavljuje tri godine nakon utvrđivanja standardnog formata iz članka 23.			
Članak 23. Provedbene ovlasti 1. Komisija do 21. svibnja 2027. provedbenim aktima utvrđuje standardni, lako dostupni i usporedivi format za dostavu statističkih podataka iz članka 22. stavka 4. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 24. stavka 2. 2. Standardni format za dostavu statističkih podataka sastoji se od sljedećih elemenata: (a) klasifikacije kaznenih djela protiv okoliša;		Nije potrebno preuzimanje	Ovim se člankom propisuju provedbene ovlasti Komisije.

(b) jedinica brojenja; (c) formata za izvješćivanje. Osigurava se zajedničko poimanje elemenata iz prvog podstavka.			
Članak 24. Postupak odbora 1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011. 2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011. 3. Ako odbor ne da mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.		Nije potrebno preuzimanje	Ovim člankom propisuje se postupak odbora.

Članak 25. Evaluacija, izvješćivanje i preispitivanje 1. Komisija do 21. svibnja 2028. Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće u kojem se procjenjuje u kojoj su mjeri države članice poduzele potrebne mjere za usklađivanje s ovom Direktivom. Države članice Komisiji pružaju potrebne informacije za pripremu tog izvješća. 2. Komisija do 21. svibnja 2031. provodi evaluaciju učinka ove Direktive u kojoj se razmatra je li potrebno ažurirati popis kaznenih djela protiv okoliša iz članaka 3. i 4. te podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću. Države članice Komisiji pružaju potrebne informacije za pripremu tog izvješća, uključujući sažetak o provedbi ove Direktive i mjerama poduzetima u skladu s člancima od 16.		Nije potrebno preuzimanje	Ovim člankom propisuju se obveze Komisije.

do 21. i statističke podatke, s posebnim naglaskom na prekograničnoj suradnji. Prema potrebi tom se izvješću prilaže zakonodavni prijedlog. 3. Komisija redovito razmatra postoji li potreba za izmjenom kaznenih djela obuhvaćenih člankom 3. stavkom 2.			
Članak 26. Zamjena Direktive 2008/99/EZ Direktiva 2008/99/EZ zamjenjuje se u odnosu na države članice koje obvezuje ova Direktiva, ne dovodeći u pitanje obveze tih država članica u pogledu roka za prenošenje te direktive u nacionalno pravo. U odnosu na države članice koje obvezuje ova Direktiva, upućivanja na Direktivu 2008/99/EZ smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu. Kad je		Nije potrebno preuzimanje	Ovim člankom propisuje se zamjena Direktive 2008/99/EZ

riječ o državama članicama koje ne obvezuje ova Direktiva, njih i dalje obvezuje Direktiva 2008/99/EZ.			
Članak 27. Zamjena Direktive 2009/123/EZ Direktiva 2009/123/EZ zamjenjuje se u odnosu na države članice koje obvezuje ova Direktiva, ne dovodeći u pitanje obveze tih država članica u pogledu roka za prenošenje te direktive. U odnosu na države članice koje obvezuje ova Direktiva, upućivanja na odredbe Direktive 2005/35/EZ koje su dodane ili zamijenjene Direktivom 2009/123/EZ smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu. Države članice koje ne obvezuje ova Direktiva		Nije potrebno preuzimanje	Ovim člankom propisuje se zamjena Direktive 2009/123/EZ.

i dalje obvezuje Direktiva 2005/35/EZ kako je izmijenjena Direktivom 2009/123/EZ.			
Članak 28. Prenošenje 1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom do 21. svibnja 2026. One o tome odmah obavješćuju Komisiju. Kada države članice donose te mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice. 2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih mjera nacionalnog prava koje donesu u području na	**Članak 50.** U članku 386. točka 4. briše se. Točke 5. do 19. postaju točke 4. do 18. Iza dosadašnje točke 20. koja postaje točka 19. dodaje se nova točka 20. koja glasi: „20. Direktiva (EU) 2024/1203 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava i zamjeni direktiva 2008/99/EZ i 2009/123/EZ (SL L, 2024/1203, 30.4.2024.),“.	U potpunosti preuzeto	

koje se odnosi ova Direktiva.			
Članak 29. Stupanje na snagu Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Europske unije.		Nije potrebno preuzimanje	Ovim člankom se propisuje stupanje na snagu Direktive.
Članak 30. Adresati Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorima.		Nije potrebno preuzimanje	Ovim člankom se propisuju adresati Direktive.